

อภิธรรมมุตฺตสงคฺโห

ชมพู่ทีเป กณฺฐจีปฺเร กาเวรีนคฺรวาสิณา
อนฺรุตฺตเถเรน วิรจิตฺโต

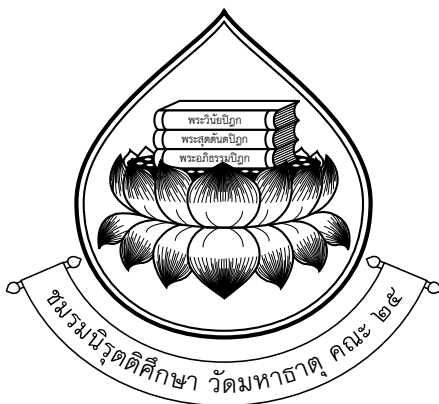

สุยามรณฺฐเ เทวมหานครเ
มหาธาตุมฺหาวิหารเ นีรุกฺตีสิกฺขาสมิตฺติยา
๒๕๔๗ พุทฺธวสุเส มุทฺทาปีโต

อภิธรรมตฺถสงฺคโห

ชมฺพทีเป กณฺจิปฺเร กาเวรินฺทรวาสินา

อนฺรุทฺตฺเถเรน วิรจฺโต

สยามรฎฺเฑ เทวมหานคเร

มหาธาตุมหาวิหาระ นีรุตฺตีสิกฺขาสมิตฺติยา

๒๕๔๗ พุทฺทวสุเส มุทฺทาปีโต

ชื่อหนังสือ

อภิธรรมมตฺถสงคฺโห

ISBN :

ผู้รจนา

พระอนุรุธเถระ

พระเถระชาวเมืองท่ากาวเวรี เขตเมืองกัญจิปุระ
แคว้นโจฬะ ตอนใต้ของประเทศอินเดีย

จัดพิมพ์เผยแพร่

ชมรมนิรุกติศึกษา วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ คณะ ๒๕

แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๒๔ ๑๔๑๘, ๐ ๒๒๒๒ ๒๙๗๙, ๐ ๒๒๒๓ ๐๕๒๑

ผู้อุปถัมภ์ในการจัดพิมพ์

คณะนักศึกษบาลีใหญ่ และผู้มีจิตศรัทธาทัวไป

พิมพ์ครั้งที่ ๑

๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๗ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่

บริษัท ธนาเพรส แอนด์ กราฟฟิค จำกัด

๔๘/๒๙-๓๑ ซอยจันทรา ๒ ถนนบรมราชินีนาถ

แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๓๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๑๕ ๗๒๒๐, ๐ ๒๒๑๕ ๗๖๙๘, ๐ ๒๒๑๕ ๖๓๗๖

โทรสาร ๐ ๒๒๑๔ ๐๐๓๘, ๐ ๒๒๑๔ ๐๗๒๑

นิทานกถา

อภิธมฺมตฺถสงคฺหปกรณกาโร อายสฺมา อนนฺรุตฺตเถโร ภารตฺรจฺจสฺส
ทกฺขินภาเค โจฬฺรจฺเจ กณฺจิปฺรณฺฑเล กาเวรินฺคเร วิชาโต, ตสฺส
กาเวรินาคริกภาโว ปรมตฺถวินิจฺฉยปกรณเยว อตฺตนา วุตฺเตน

“เสฏฺฐเจ กณฺจิปฺเร ฐฺฐเจ กาเวรินฺคเร วเร
กุเล สยฺชาตฺถวเตน พุทฺธสฺสเตน ฅาณินา.
อนนฺรุตฺเตน เถเรน อนนฺรุตฺถยสฺสสินา
ตมฺพรฐฺฐเจ วสนฺเตน นครเ ตณฺชนามเก”^๑-

ตฺยาทิวจฺเนน ฅาตฺตพฺโพ. อิตฺโต ปุพฺเพ กณฺจิปฺรณฺครํ คนฺถการกภาเวน
วิสฺสุตฺตานํ ปุคฺคตฺตานํ สมนฺุปฺชชนฺญจฺานํ โหติ, พุทฺธสฺสาสนวิรุฬฺหภาเวน จ
อติวิสฺสุตฺตํ. ตทา กณฺจิปฺรณฺฑเล ภิกฺขุณเมกนฺหุตฺมตฺตํ, เตสฺสจฺ นินฺวาสฺสุตฺตานํ
มหาวิหารานํ สตมตฺตํ พฺภูวิตฺถ, ตํ กิสฺส เหตุ, ตสฺมิณฺหิ จาเน พทฺโว
ปฺปราณิกทพฺพสมฺภารา ภินฺนภาวจฺจคตา สุกฺธิญฺจาติ. ตสฺมี จาเน ปฺปราตฺเน กाले
อมฺเหติ พุทฺธสฺสาสนวิรุฬฺหคตฺภาโว ชานิตพฺโพ.

อายสฺมา อนนฺรุตฺตเถโร ทมิฬฐฺฐจฺโต ลฺงกาทีปํ คนฺตฺวา มฺูลามจฺเจน
การิตเ วิหारे เจว อภยรณฺโถ โสเมเทวินามาย มหาเทเวีย การิตเ วิหारे
จ ยถาวารํ วสนฺโต นมฺปนนามเกน อฺุปาสเกนาภิยาจิตฺ อิทํ อภิธมฺมตฺถ-
สงคฺหปกรณํ วิริจิตฺถ.

พุทฺธสฺสาสนสฺส วิรุฬฺหาย เวปฺลฺลยา ยายสมฺตฺตา อนนฺรุตฺตเถเรน
วิริจิตปกรณานิ ปน “อภิธมฺมตฺถสงคฺหปกรณํ ปรมตฺถวินิจฺฉยปกรณํ
นามรฺูปปริจฺเฉทปกรณํ เจ”ติ ตีณฺิ โหนฺติ.

---

๑ ปรมตฺถวินิจฺฉย. ๑๑๔๑-๑๑๔๒

ตตถ อภิธรรมมุตตสงคหปกรณํ พุทฺธสาสนเน อติวิสุตฺตํ อภิธรรม-
 พุทฺธุตตเวสเกหิ สดตํ วลณฺชิตํ, ปาจปจเกหิ จ นิจฺจํ ปริสํลิตํ โหติ,
 ตมามมฺม อายสฺมมฺนตํ อนุรฺกฺขตฺตเถรํ พุทฺธสาสนิกา ชานนฺติ.

ตาราคณปริกฺขิตฺโต จนฺโท โสภติวมฺพเร
 สทฺธิกาธิภิธรรมมุตต- สงคโห พุทฺธสาสนเน.

ตสฺส อภิธรรมมุตตสงคหปกรณสฺส สปริวารา ปาฬิภาสาย รจิตา
 ฐีกานฺนุฐีกาโย อนนฺทวิธา โหนฺติ.

ตาสฺ อวิญญาตนาเมน สํหที่ปิเกน มหาเถเรน รจิตา ไปราณิกฐีกาติ
 โวหาริตา อภิธรรมมุตตสงคหฐีกา. สารตฺถที่ปนีฐีกาการสฺส สารีปุตตฺตเถรสฺส
 ลิสฺเสน สุมฺจคฺลสามิตฺตเถเรน รจิตา อภิธรรมมุตตวิภาวินิฐีกา. จปฺปฏคามีเกน
 ทฺตฺติยจปฺปโฏฐิตวิสุตฺเตน ฐมฺมเกตฺตเถเรน รจิตา สงฺเขปนฺวณฺณนาฐีกา.

ตสฺมา อิมสฺมีเยว อมฺหากํ ปาฬิอาจรียเหหิ ปฺนปฺปฺนํ วิโสธิตे จ
 สมฺมเทว นานามูลปกรณเหหิ สํสนฺหิตे จ, อิทํ มหาธาตุมหาวิหารสฺส
 นินฺรุตฺตติลิกฺขาสมิตฺติยา ปิฎกตฺตยคเวสนฺุปรกฺรณตฺตถญฺเจว โสตฺตฺชนปฺนฺติเนรุตฺติ-
 กฺุปรกฺรณตฺตถญฺจ มุทฺทาปิตฺวา สดตฺตจตฺตตาสีสาธิกे ปญฺจสตฺทวิสทฺสเส
 พุทฺธวสุเสติ

อายสฺมา มุทิตตฺตเถโร
 นินฺรุตฺตติลิกฺขาสมิตฺติยาธิโป

นิทานกถา

ท่านพระอนุรุธเถระผู้รจนาคัมภีร์อภิธัมมัตถสังคหะ เกิดที่เมืองท่ากาเวรี เขตเมืองกัญจิปุระ แคว้นโจฬะ ภาคใต้ของประเทศอินเดีย พวกเราสามารถรู้ได้ว่า ท่านเป็นคนชาวเมืองท่ากาเวรี ตามคำที่ตัวท่านเองได้กล่าวไว้ในนิคมนคาถาทำยัคัมภีร์ปรมัตถวินิจจยะว่า

“ท่านพระอนุรุธเถระผู้เป็นพหูสูต มีปัญญามาก มีชื่อเสียงปรากฏ เกิดในตระกูลดี ที่เมืองท่ากาเวรี เขตเมืองกัญจิปุระที่เจริญรุ่งเรือง และได้ไปพำนักอยู่ที่เมืองตัญชะ แคว้นตัมพะ” เป็นต้น

เมื่อก่อน เมื่อกัญจิปุระเคยเป็นแหล่งสร้างบุคคลผู้มีชื่อเสียงด้านการรจนาคัมภีร์ และเป็นดินแดนที่มีชื่อเสียงปรากฏด้านพระพุทธศาสนาที่เจริญรุ่งเรืองและมั่นคงมาก ณ เวลานั้น ทัวทั้งเมืองกัญจิปุระมีพระภิกษุพำนักอยู่ประมาณ ๑๐,๐๐๐ รูป และมีมหาวิหารสำหรับพำนักของพระภิกษุประมาณ ๑๐๐ แห่ง นั่นจะเป็นเหตุแห่งอะไร ความจริงที่ปรากฏชัดก็คือ ในที่แห่งนั้น ตีกรามบ้านช่องและสิ่งของอุปกรณ์การก่อสร้างที่ชำรุดทรุดโทรม ถูกปล่อยทิ้งไว้ให้คร่ำคร่าแตกหักผุพังไปเป็นจำนวนมาก พวกเราจึงได้รู้ว่า ณ ที่นั้น พระพุทธศาสนาเคยมีความเจริญรุ่งเรืองและมั่นคงมาแล้วตั้งแต่โบราณกาล

ท่านพระอนุรุธเถระได้เดินทางจากแคว้นทมิฬะไปสู่เกาะศรีลังกา ได้พำนักอยู่ ณ วิหารที่อมาตย์ต้นตระกูลให้สร้างถวายและพระอารามหลวงที่พระนางเจ้าโสมเทวีอัครมเหสีของพระเจ้าอภัยราชให้สร้างถวาย สลับกันไป ท่านได้รับการอาราธนาอ้อนวอนจากนัมปะอุบาสก จึงได้เริ่มรจนาคัมภีร์อภิธัมมัตถสังคหะนี้ขึ้น

ก็เพื่อความเจริญรุ่งเรืองแผ่ไพศาลและมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา ท่านพระอนุรุธเถระจึงได้มุ่งมั่นรจนาคัมภีร์ขึ้น ๓ คัมภีร์ คือ คัมภีร์อภิธัมมัตถสังคหะ คัมภีร์ปรมัตถวินิจจยะ และคัมภีร์นามรูปปริจเฉทะ

บรรดาคัมภีร์ทั้ง ๓ นั้น คัมภีร์อภิธรรมมุตตงคหะมีชื่อเสียงปรากฏที่สุดในพระพุทธศาสนา เหล่านักศึกษาผู้แสวงหาความเป็นพหูสูตในพระอภิธรรมได้ช่วยกันจารึกไว้สืบ ๆ กันมา และมีนักสาธยายปาฐะทั้งหลายได้พากันท่องบ่นทรงจำไว้และสาธยายให้คล่องแคล่วอยู่เป็นนิตย์ ชาวพุทธได้รู้จักท่านพระอนรุทธเถระเพราะอาศัยคัมภีร์อภิธรรมมุตตงคหะนั้น

คัมภีร์อภิธรรมมุตตงคหะอันยิ่งยวดด้วยฎีกาหลายคัมภีร์ ย่อมงามเด่นอยู่ในพระพุทธศาสนา ดุจดวงจันทร์ที่ห้อมล้อมด้วยหมู่ดาว ย่อมงามเด่นอยู่บนท้องฟ้า ฉะนั้น

คัมภีร์อภิธรรมมุตตงคหะนั้น มีคัมภีร์ฎีกาและอนุฎีกาเป็นบริวารซึ่งพระโบราณจารย์รจนาไว้ด้วยภาษาบาลีหลายคัมภีร์

ในคัมภีร์เหล่านั้น คัมภีร์อภิธรรมมุตตงคหฎีกา พระมหาเถระผู้ไม่ปรากฏนามชาวลังกา รจนาไว้ เรียกว่า “ไปราณิกฎีกา”, คัมภีร์อภิธรรมมุตตงคหวิภาวินิฎีกา พระสุมังคลสามีเถระศิษย์ของท่านพระสาริปุตตเถระผู้รจนา คัมภีร์สารัตถทีปนิฎีกา เป็นผู้รจนา, คัมภีร์สังเขปวัฒนธรรมานาฎีกา พระธัมมเกตุเถระผู้ถูกขานนามตามหมู่บ้านฉัปปฎะว่า ทุกติยฉัปปฎะเถระ เป็นผู้รจนา

เพราะฉะนั้น เมื่อคัมภีร์อภิธรรมมุตตงคหะนี้แล อาจารย์ฝ่ายบาลีของเราทั้งหลายได้ช่วยกันตรวจชำระหลายต่อหลายครั้ง และได้เทียบเคียงกับคัมภีร์เก่าแก่ต่าง ๆ ไว้เป็นอย่างดีแล้ว ชมรมนिरुตติศึกษาแห่งวัดมหาธาตุจึงได้จัดพิมพ์คัมภีร์อภิธรรมมุตตงคหะนี้ไว้ ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ เพื่อเป็นคู่มือในการศึกษาค้นคว้าพระไตรปิฎก และเพื่อใช้เป็นหลักสูตรการศึกษาบาลีใหญ่ ชั้นนักศึกษาอีกด้วย ดังนี้แล

พระมหาสมปอง ฐิติโต

(พระมหาสมปอง ฐิติโต)

ประธานชมรมนिरุตติศึกษา

มติกานุกุม

มติก

ปฏจก

๑. ปฏปฏจเจท จิตตสงคหวิภาค

ภูมิกเขตจิตต	.....	๑
อกุสลจิตต	.....	๒
อเหตุกจิตต	.....	๒
โสภณจิตต	.....	๓
กามาวจรโสภณจิตต	.....	๓
รูปาวจรจิตต	.....	๔
อรูปาวจรจิตต	.....	๕
โลกุตตรจิตต	.....	๖
จิตตคณนสงคห	.....	๖
วิตถารคณน	.....	๗

๒. ทุตยปฏจเจท เจตสิกสงคหวิภาค

สมบโยคลกขณ	.....	๙
อกุสลเจตสิก	.....	๙
โสภณเจตสิก	.....	๙
สมบโยคณย	.....	๑๐
อณณสมานเจตสิกสมบโยคณย	.....	๑๐
อกุสลเจตสิกสมบโยคณย	.....	๑๑
โสภณเจตสิกสมบโยคณย	.....	๑๒

สงคหนย	๑๓
โลกุตตรจิตตสงคหนย	๑๓
มหคคตจิตตสงคหนย	๑๔
กามาวจรโสภณจิตตสงคหนย	๑๔
อกุสลจิตตสงคหนย	๑๕
อเหตุกจิตตสงคหนย	๑๗

๓. ตติยปริจฺเจท ปกิณณกสงคหวิภาค

เวทนาสงคห	๑๘
เหตุสงคห	๑๙
กิจฺจสงคห	๒๐
ทวารสงคห	๒๑
อालมพนสงคห	๒๓
วตฺถุสงคห	๒๔

๔. จตฺตถปริจฺเจท วิถีสงคหวิภาค

วิญญานนกก	๒๖
วิถินกก	๒๖
วิถิเภท	๒๗
ปญจทวารวิถิ	๒๗
มโนทวารวิถิ ปริตฺตชวณวาร	๒๘
อปฺปนาชวณวาร	๒๙
ตทารมมณนียม	๓๐

ชวณนิยม	.....	๓๑
ปุคฺคฺลเกท	.....	๓๒
ภูมิจวณ	.....	๓๓

๕. ปญจมปริจฺเฑท วธิมุตฺตสงฺคหวิภค

ภูมิจตฺก	.....	๓๔
ปฏิสนฺธิจตฺก	.....	๓๕
กมฺมจตฺก	.....	๓๘
จฺตฺตปฏิสนฺธิกม	.....	๔๒

๖. ฉฏฐปริจฺเฑท รูปสงฺคหวิภค

รูปสมฺมุทเทส	.....	๔๕
รูปวิภค	.....	๔๖
รูปสมฺมุจจณนย	.....	๔๗
กลาปโยชนา	.....	๔๙
รูปปวตฺตติกม	.....	๕๐
นิพฺพานเกท	.....	๕๒

๗. สตฺตมปริจฺเฑท สมฺจฺจยสงฺคหวิภค

อฺกฺสฺลสงฺคห	.....	๕๓
มิสฺสฺกสงฺคห	.....	๕๕
โพธิปฺกฺขียสงฺคห	.....	๕๖
สพฺพสงฺคห	.....	๕๘

๘. อฏฺฐมปริจฺเจท ปจฺจยสงฺคหวิภาค

ปฏฺิจฺจสมุปฺปาทนย	๖๐
ปฏฺุจฺจานนย	๖๒
ปณฺณตฺติเกท	๖๕

๙. นวมปริจฺเจท กมฺมฏฺุจฺจานสงฺคหวิภาค

สมถกมฺมฏฺุจฺจาน	๖๗
จริตฺเทท	๖๗
ภาวนาเทท	๖๗
นิมิตฺตเทท	๖๗
สฺปฺปายเทท	๖๘
ภาวนาเทท	๖๙
โคจรเทท	๗๐
วิปฺสฺสนากมฺมฏฺุจฺจานวิสุทฺธิเทท	๗๒
วิโมกฺขเทท	๗๕
ปุกฺคฺลเทท	๗๖
สมาปตฺติเทท	๗๖
อฺยุโยชน	๗๗
นิคฺมน	๗๘

อภิธรรมมุตตงคโ

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส.

คณนารมภกถา

[๑] สมฺมาสมฺพุทฺธมตฺถํ สสทฺธมฺมคณฺนุตตมํ
อภิวาทิย ภาสิตฺถํ อภิธรรมมุตตงคโ.

จตุปรมุตตมม

[๒] ตตฺถ วุตฺตาทิธมฺมตฺถา จตฺธา ปรมุตฺตโ
จิตฺตํ เจตสิกํ รุปํ นิพฺพานมิตฺติ สพุทฺธา.

๑. ปฐมปริจฺเจท

จิตฺตสงคหวิภาค

ภุมิภทจิตฺต

[๓] ตตฺถ จิตฺตํ ตาว จตฺพุพฺพิธํ โหติ กามาวจรํ รุปาวจรํ
อรุปาวจรํ โลกุตฺตรญฺเจติ.

อภุสสจิตต

[๔] ตตถ กตมํ **กามาวจรํ**. โสมนสฺสสหคตํ ภิภูจิคตสมฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกเมกํ, สสงฺขาริกเมกํ; โสมนสฺสสหคตํ ภิภูจิคตวิปฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกเมกํ, สสงฺขาริกเมกํ; อุเปกฺขาสหคตํ ภิภูจิคตสมฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกเมกํ, สสงฺขาริกเมกํ; อุเปกฺขาสหคตํ ภิภูจิคตวิปฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกเมกํ, สสงฺขาริกเมกนฺติ อิมานิ **อภุจปี โลกสหคตจิตตานิ** นาม.

[๕] โทมนสฺสสหคตํ ปภฺวิฬสมฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกเมกํ, สสงฺขาริกเมกนฺติ อิมานิ **เทวปี ปภฺวิฬจิตตานิ** นาม.

[๖] อุเปกฺขาสหคตํ วิจิกิจฺจาสมฺปยุตฺตเมกํ, อุเปกฺขาสหคตํ อุทฺทจฺจสมฺปยุตฺตเมกนฺติ อิมานิ **เทวปี โมฆมุหจิตตานิ** นาม.

[๗] อิจฺเจวํ สพฺพธาปี **ทฺวาทสากุสสจิตตานิ** สมตฺตานิ.

[๘] **อภุจธา โลกมูลานิ โทสมูลานิ จ ทฺวิธา**
โมหมูลานิ จ เทวติ ทฺวาทสากุสลา สิญฺ.

อเหตุกจิตต

[๙] อุเปกฺขาสหคตํ จกฺขุวิญญานํ, ตถา โสตฺวิญญานํ, ฆานวิญญานํ, ชิวฺหาวิญญานํ, ทฺกฺขสหคตํ กายวิญญานํ, อุเปกฺขาสหคตํ สมฺปภฺวิจฺจนจิตตํ, อุเปกฺขาสหคตํ สนฺตීรณจิตตณฺเจติ อิมานิ **สตฺตปี อภุสสวิปากจิตตานิ** นาม.

[๑๐] อุเปกขาสหคตํ กุสลวิปากํ จกฺขุวิญญาณํ, ตถา โสตวิญญาณํ, ฆานวิญญาณํ, ชิวหาวิญญาณํ, สุขสหคตํ กาย-วิญญาณํ, อุเปกขาสหคตํ สมปฏิจฺจนจิตตํ, โสมนสฺสสหคตํ สนฺตีรณจิตตํ, อุเปกขาสหคตํ สนฺตีรณจิตตตฺตเจติ อิมานิ **อฏฺฐปิ กุสลวิปากาเหตุกจิตตานิ** นาม.

[๑๑] อุเปกขาสหคตํ ปญฺจทวาราวชฺชนจิตตํ, ตถา มโน-ทวาราวชฺชนจิตตํ, โสมนสฺสสหคตํ หลิตฺตฺตฺตปาทจิตตตฺตเจติ อิมานิ **ตีณฺปิ อเหตุกกริยจิตตานิ** นาม.

[๑๒] อิจฺเจวํ สพฺพถาปิ **อฏฺฐารสาเหตุกจิตตานิ** สมตฺตานิ.

[๑๓] สตฺตาคุสลปากานิ   ปุณฺณปากานิ อฏฺฐธา
กริยจิตตานิ   อฏฺฐารส อเหตุกา.

โสภนจิตต

[๑๔] ปาปาเหตุกมุตตานิ   **โสภนानิ** วุจฺจเร
เอกฺขนสฺสฺสจฺจิ จิตตานิ   อเถกนวุตฺตีปิ วา.

กามาวจรโสภนจิตต

[๑๕] โสมนสฺสสหคตํ ฅาณสมฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกเมกํ,
สสงฺขาริกเมกํ; โสมนสฺสสหคตํ ฅาณวิปฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกเมกํ,
สสงฺขาริกเมกํ; อุเปกขาสหคตํ ฅาณสมฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกเมกํ,
สสงฺขาริกเมกํ; อุเปกขาสหคตํ ฅาณวิปฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกเมกํ,
สสงฺขาริกเมกนฺติ อิมานิ **อฏฺฐปิ กามาวจรกุสลจิตตานิ** นาม.

[๑๖] โสมนสุสสหคตํ ฅาณสมฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกเมกํ,
 สสงฺขาริกเมกํ; โสมนสุสสหคตํ ฅาณวิปฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกเมกํ,
 สสงฺขาริกเมกํ; อุกฺเขกฺขาสหคตํ ฅาณสมฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกเมกํ,
 สสงฺขาริกเมกํ; อุกฺเขกฺขาสหคตํ ฅาณวิปฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกเมกํ,
 สสงฺขาริกเมกนฺติ อิมานิ **อฏฺฐปิ สเหตุกฺกามาจรวิปากจิตฺตานิ** นาม.

[๑๗] โสมนสุสสหคตํ ฅาณสมฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกเมกํ,
 สสงฺขาริกเมกํ; โสมนสุสสหคตํ ฅาณวิปฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกเมกํ,
 สสงฺขาริกเมกํ; อุกฺเขกฺขาสหคตํ ฅาณสมฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกเมกํ,
 สสงฺขาริกเมกํ; อุกฺเขกฺขาสหคตํ ฅาณวิปฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกเมกํ,
 สสงฺขาริกเมกนฺติ อิมานิ **อฏฺฐปิ สเหตุกฺกามาจรกิริยจิตฺตานิ** นาม.

[๑๘] อิจฺจเวจํ สฬฺพธาปิ จตฺตวีสติ **สเหตุกฺกามาจรกุสลวิปาก-**
กิริยจิตฺตานิ สมตฺตานิ.

[๑๙] เวทนาฅาณสงฺขาร- ฅาณน จตฺตวีสติ
 สเหตุกฺกามาจร- ปุณฺณวิปากกิริยา มตา.

[๒๐] กามะ เตวีส ปากานิ ปุณฺณวิปากกิริยา วิสติ
 เอกาทส กิริยา เจติ จตฺตวิปากกิริยา สฬฺพธ.

รูปาจรจิตฺต

[๒๑] วิตกฺกวิจฺจารปีติสฺสเขกคฺคตาสหิตํ ปจฺมชฺฅมานกุสลจิตฺตํ,
 วิจฺจารปีติสฺสเขกคฺคตาสหิตํ ทุตฺติยชฺฅมานกุสลจิตฺตํ, ปีติสฺสเขกคฺคตาสหิตํ
 ตตฺติยชฺฅมานกุสลจิตฺตํ, สฺสเขกคฺคตาสหิตํ จตฺตตฺตชฺฅมานกุสลจิตฺตํ,
 อุกฺเขกคฺคตาสหิตํ ปญฺจชฺฅมานกุสลจิตฺตตฺตเจติ อิมานิ **ปญฺจปิ**
รูปาจรกุสลจิตฺตานิ นาม.

[๒๒] วิตกุกวิจารปีตีสุเขกคตาสหิตํ ปจมชฎมานวิปากจิตตํ, วิจารณ์ปีตีสุเขกคตาสหิตํ ทุตติยชฎมานวิปากจิตตํ, ปีตีสุเขกคตาสหิตํ ตติยชฎมานวิปากจิตตํ, สุเขกคตาสหิตํ จตตตชฎมานวิปากจิตตํ, อุกเปกขกคตาสหิตํ ปญจมชฎมานวิปากจิตตตญเจติ อิมานิ **ปญจปี รุปาวจรวิปากจิตตานิ** นาม.

[๒๓] วิตกุกวิจารปีตีสุเขกคตาสหิตํ ปจมชฎมานกิริยจิตตํ, วิจารณ์ปีตีสุเขกคตาสหิตํ ทุตติยชฎมานกิริยจิตตํ, ปีตีสุเขกคตาสหิตํ ตติยชฎมานกิริยจิตตํ, สุเขกคตาสหิตํ จตตตชฎมานกิริยจิตตํ, อุกเปกขกคตาสหิตํ ปญจมชฎมานกิริยจิตตตญเจติ อิมานิ **ปญจปี รุปาวจรกิริยจิตตานิ** นาม.

[๒๔] อิจจเจวํ สพพถาปี **ปนุนรส รุปาวจรกุตสลวิปากกิริย- จิตตานิ** สมตตานิ.

[๒๕] ปญจธา ฌานภทเทน รุปาวจรมานสํ
ปุกุณปากกิริยาภททา ตํ ปญจทสธา ภเว.

อรูปาวจรจิตต

[๒๖] อากาสานญจายตทนุกุตสลจิตตํ วิทยณานญจายตทนุกุตสลจิตตํ อากิณญจญายตทนุกุตสลจิตตํ เนวสญณานาสญญายตทนุกุตสลจิตตตญเจติ อิมานิ **จตตาริปี อรูปาวจรกุตสลจิตตานิ** นาม.

[๒๗] อากาสานญจายตทนวิปากจิตตํ วิทยณานญจายตทนวิปาก- จิตตํ อากิณญจญายตทนวิปากจิตตํ เนวสญณานาสญญายตทนวิปาก- จิตตตญเจติ อิมานิ **จตตาริปี อรูปาวจรวิปากจิตตานิ** นาม.

[๒๘] อากาसानญายตนกิริยจิตต์ วิญญาณญายตนกิริยจิตต์
 อากิณญญายตนกิริยจิตต์ เนวสญญานาสญญายตนกิริยจิตตญเจติ
 อิมานิ **จตุตารปี อรูปาวจรกิริยจิตตานิ** นาม.

[๒๙] อิจฺเจวํ สพฺพถาปี **ทฺวาทส อรูปาวจรกุสลวิปากกิริย-
 จิตตานิ** สมตฺตานิ.

[๓๐] อาลมฺพนปฺปเกเทน จตุธารูปฺमानสํ
 ปุณฺณปากกิริยาเกทา ปุณฺ ทฺวาทสธา จิตํ.

โลกุตฺตรจิตฺต

[๓๑] โสตาปตฺติมคฺคจิตต์ สกทาคามิมคฺคจิตต์ อนาคามิมคฺค-
 จิตต์ อรหตฺตมคฺคจิตตญเจติ อิมานิ **จตุตารปี โลกุตฺตรกุสลจิตฺตานิ**
 นาม.

[๓๒] โสตาปตฺตติผลจิตต์ สกทาคามิผลจิตต์ อนาคามิผลจิตต์
 อรหตฺตผลจิตตญเจติ อิมานิ **จตุตารปี โลกุตฺตรวิปากจิตฺตานิ** นาม.

[๓๓] อิจฺเจวํ สพฺพถาปี **อฏฺฐ โลกุตฺตรกุสลวิปากจิตฺตานิ**
 สมตฺตานิ.

[๓๔] จตุมคฺคปฺปเกเทน จตุธา กุสลํ ตถา
 ปากํ ตสฺส ผลตฺตาติ อฏฺฐจฺานุตฺตรํ มตํ.

จิตฺตคณนสงฺคห

[๓๕] ทฺวาทสากุสลาเนวํ กุสลาเนกวีสติ
 ฉตฺตีเสว วิปากานิ กิริยจิตฺตานิ วีสติ.

[๔๓] สตตตตีสวธิํ ปุณฺณํ ทวีปณฺณาสวธิํ ตถา
ปากมิจฺจาหุ จิตฺตานิ เอกวีสสํ พุธา.

**อติ อภิธมฺมตถสงคเห จิตฺตสงคหวิภาโค นาม
ปจฺโม ปริจเฉโท.**

๒. ทุติยปริจฺเจท เจตสิกสงฺคหวิภาค

สมปโยคลกฺขณ

[๑] เอกุปปาทนโรธา จ เอกาลมฺพนวตฺถกา
เจโตยฺยตฺตา ทฺวิปณฺณาส ฌมฺมา เจตสิกกา มตา.

อณฺุณสมานเจตสิก

[๒] กถํ ฝลฺโส เวทนา สณฺุณมา เจตนา เอกคฺคตา ซีวิตินฺุทฺริยํ
มนสิกาโร เจติ สตฺติเม เจตสิกกา สพฺพจิตฺตสํารณมา นาม.

[๓] วิตฺกโก วิจาโร อธิโมกฺโข วีริยํ ปิติ ฌนฺุโท เจติ ฌ อิเม
เจตสิกกา ปกิณฺณกา นาม.

[๔] เอวมิเมเต เตรส เจตสิกกา อณฺุณสมานาติ เวทิตพฺพา.

อกุสลเจตสิก

[๕] โม่โห อหิริกํ อนตฺตปฺปํ อฺุทฺจจํ โลโม่ ทิฏฺฐิจิ มาโน
โทโส อีสฺสา มจฺฉริยํ กุฏฺกจฺจํ ถีนํ มิทฺถํ วิจิจิจฺฉา เจติ จุทฺทสิเม
เจตสิกกา อกุสลา นาม.

โสภณเจตสิก

[๖] สทฺธา สติ หิริ โอตฺตปฺปํ อโลโม่ อโทโส ตฺตรมฺชฺฉมตฺตตา
กายปฺปสฺสทฺธิ จิตฺตปฺปสฺสทฺธิ กายลหฺุตตา จิตฺตลหฺุตตา กายมฺุทฺตา

จิตตมฺหุตา กายกมฺมณฺณตา จิตตกมฺมณฺณตา กายปาคุณฺณตา
 จิตตปาคุณฺณตา กายชุกฺตา จิตตชุกฺตา เจติ เอภฺนวีสติเม เจตลิกา
โสภณสาธาณนา นาม.

[๗] สมฺมาวาจา สมฺมากมฺมนฺโต สมฺมาอาชีโว เจติ ติสฺโส
วิริตฺติโย นาม.

[๘] กรุณา มุทิตา **อปฺปมณฺญาโย** นามาติ สพฺพถาปิ
 ปณฺณินฺทริเยน สทุธิ ปณฺจวีสติเม เจตลิกา **โสภณา**ติ เวทิตพฺพา.

[๙] เอตฺตาวตา จ :-

เตรสณฺณสมานา จ จุทฺทสาकुสลา ตถา
 โสภณา ปณฺจวีสติเม ทฺวิปณฺณาส ปวฺจจเร.

สมฺปโยคนย

[๑๐] เตสํ จิตฺตาวิชฺชุตฺตานํ ยถาโยคมิโต ปรี
 จิตฺตูปปาเทสุ ปจฺเจกํ สมฺปโยโค ปวฺจจติ.

[๑๑] สตฺต สพฺพตฺถ ยฺชชฺชุนฺติ ยถาโยคํ ปกิณฺณกา
 จุทฺทสาकुสเลเสว โสภเนเสว โสภณา.

อณฺณสมานเจตลิกสมฺปโยคนย

[๑๒] กถํ **สพฺพจิตฺตสาธาณนา** ตาว สตฺติเม เจตลิกา
 สพฺเพสุปิ เอภฺนนวฺตฺติจิตฺตูปปาเทสุ ลพฺพนฺติ.

[๑๓] **ปกิณฺณเกสุ** ปน วิตกฺโก ตาว ทฺวิปณฺจวิญฺญาณวชฺชิต-
 กามาวจรจิตฺเตสุ เจว เอกาทสฺสุ ปจฺมชฺชฺมานจิตฺเตสุ เจติ

ปญจปญฺญาสจิตฺเตสุ อูปฺปชฺชติ.

[๑๔] วิจาโร ปน เตสุ เจว เอกาทสสุ ทุตฺติยชฺฌมานจิตฺเตสุ
จาติ ฉสฺสฺสจิตฺเตสุ.

[๑๕] อธิโมกฺโข ทฺวิปญฺจวิญญาณวิจิกิจฺจนาสทคตวชฺชิตฺติจิตฺเตสุ.

[๑๖] วีริยํ ปญฺจทวาราวชฺชนทฺวิปญฺจวิญญาณสมปฺปฏิจฺจน-
สนตฺติรณวชฺชิตฺติจิตฺเตสุ.

[๑๗] ปิตฺติ โทมนสฺสสุเปกฺขาสทคตกายวิญญาณจตุตฺถชฺฌมาน-
วชฺชิตฺติจิตฺเตสุ.

[๑๘] ฉนฺนโท อเหตุกโมมฺมทวชฺชิตฺติจิตฺเตสุตฺติ.

[๑๙] เต ปน จิตฺตูปฺปาทา ยถากุมมํ :-

ฉสฺสฺสจิตฺติ ปญฺจปญฺญาส เอกาทส จ โสฬส

สตุตฺติ วีสติ เจว ปกิณฺณกวิวชฺชิตฺตา.

ปญฺจปญฺญาส ฉสฺสฺสจิตฺติ- จสตุตฺติ ติสตุตฺติ

เอกปญฺญาส เจกฺจน- สตุตฺติ สปกิณฺณกา.

อกุสลเจตลิกสมปโยคนย

[๒๐] **อกุสเลสุ** ปน โมโห อหิริกํ อโนตฺตูปฺปํ อุกุทฺตจฺจนฺญาติ
จตุตฺถาโรเม เจตลิกา สพฺพวากุสลสาธารณา นาม, สพฺพเพสุปี
ทฺวาทสากุสเลสุ ลพฺพณฺนติ.

[๒๑] โลโภ อฏฺฐจฺสุ โลกสทคตจิตฺเตเตเสว ลพฺพณฺนติ.

[๒๒] ทิฏฺฐิจิ จตุสฺสุ ทิฏฺฐิจิตฺตสมปยุตฺเตสุ.

[๒๓] มาโน จตฺตสุ ภิภูจิคตวิปฺปยุตฺเตสุ.

[๒๔] โทโส อีสสา มจฺจริยํ กุกุกฺจฺจญฺจาติ ทวีสุ ปฏฺิฆ-
สมฺปยุตฺตจิตฺเตสุ.

[๒๕] ถินมิทฺถํ ปญฺจสุ สสงฺขาริกจิตฺเตสุ.

[๒๖] วิจิกฺจฺฉา วิจิกฺจฺฉาสหคตจิตฺเตเววาติ.

[๒๗] สพฺพปาปฺญฺญेषฺสุ จตฺตาโร โลกมฺมฺลฺลํ ตโย คตา
โทสมฺมฺลฺลํ จตฺตาโร สสงฺขารํ ทวยํ ตถา.
วิจิกฺจฺฉา วิจิกฺจฺฉา- จิตฺเต จาติ จตฺตทฺทส
ทฺวาทสากุสเลเสวว สมฺปยุตฺตชฺชนฺติ ปญฺจธา.

โสภณเจตสิกสมฺปโยคณย

[๒๘] โสภณฺสุ ปน โสภณสาธารณา ตาว เอกฺกณวีรตีเม
เจตสิกกา สพฺพเพสุปี เอกฺกณสภฺภิโสภณจิตฺเตสุ สํวิชฺชนฺติ.

[๒๙] วิรตีโย ปน ติสฺโสปี โลกุตฺตรจิตฺเตสุ สพฺพถาปี นยตา
เอกโตว ลพฺพนฺติ, โลกิเยสุ ปน กามาจรกุสเลเสวว กทาจิ
สนฺทิสฺสนฺติ วิสฺสุํ วิสฺสุํ.

[๓๐] อปฺปมณฺญาโย ปน ทฺวาทสสุ ปญฺจมชฺฉมานวชฺชิต-
มหคฺคตจิตฺเตสุ เจว กามาจรกุสเลสุ จ สเหตุกกามาจรกิริยจิตฺเตสุ
จาติ อภฺภิวีรตีจิตฺเตเสวว กทาจิ นานา หุตฺวา ชายนฺติ, อุกฺกข-
สหคเตสุ ปเนตฺถ กรุณามุทิตา น สนฺตีติ เกจิ วทฺนฺติ.

[๓๑] ปญฺญา ปน ทฺวาทสสุ ญาณสมฺปยุตฺตกามาจรจิตฺเตสุ

เจว สพฺเพสุปี ปญจตีสมหคคตโลกุตตรจิตฺเตสุ จาติ สตฺตจตฺตาลี-
จิตฺเตสุ สมฺปโยคํ คจฺจนตีติ.

- [๓๒] เอกฺขนวีสติ ฌมฺมา ชายนฺเตกฺขนสฺสฺสจฺสิ
ตโย โสฬสจิตฺเตสุ อภฺจวีสติยํ ทวฺยํ.
- ปญฺญา ปกาสิตา สตฺต- จตฺตาลีสฺสวเรสุปี
สมฺปยุตฺตา จตฺตเววํ โสภเนสฺสว โสภนา.
- [๓๓] อีสฺสามจฺเฌรกุกฺกจ- วิรติกรฺรณาทโย
นानา กทาจิ มาโน จ ถินมิทฺถํ ตถา สห.
- [๓๔] ยถาวุตฺตานุสาเรน เสสา **นียตโยคิโน**
สงคฺหนย ปวกฺขามิ เตลฺลํ ทานิ ยถารหํ.

สงคหนย

- [๓๕] ฉตฺตีสานุตฺตเร ฌมฺมา ปญจตีส มหคคเต
อภฺจตีสาปี ลพฺภนฺติ กามาวจรโสภเน.
- สตฺตวีสติปฺปญฺณมฺหิ ทวาทสาเหตุเกติ จ
ยถาสมฺภวโยเคน ปญจธา ตตฺถ สงคฺโห.

โลกุตตรจิตตสงคหนย

[๓๖] กถํ **โลกุตฺตเรสุ** ตาว อภฺจสุ ปจฺมชฺฌมานิกจิตฺเตสุ
อญฺญสมานา เตรส เจตลิกา อปฺปมญฺญาวชฺชิตา เตวีสติ
โสภนเจตลิกา เจติ ฉตฺตีส ฌมฺมา สงคฺหํ คจฺจนฺติ, ตถา
ทฺฐิตชฺฌมานิกจิตฺเตสุ วิตกฺวชฺชา, ตติยชฺฌมานิกจิตฺเตสุ วิตกฺวจิาร-

ธมฺมา สงคหํ คจฺจนฺติ, อปฺปมณฺญาวิรติโย ปเนตถ ปณฺจปิ
 ปจฺเจกเมว โยเชตพฺพา, ตถา ทฺตฺยทฺวเย ญาณวชฺชิตา, ตตฺยทฺวเย
 ญาณสมฺปยุตฺตา ปิตฺวชฺชิตา, จตฺตถทฺวเย ญาณปิตฺวชฺชิตา, เต เอว
 สงคฺยหนฺติ กิริยจิตฺเตสฺสปี วิรติวชฺชิตา, ตเถว จตฺตฺสปี ทฺวเกสฺส จตฺตฺวาว
 สงคฺยหนฺติ. ตถา วิปาเกสฺส จ อปฺปมณฺญาวิรติวชฺชิตา เต เอว
 สงคฺยหนฺตีติ สพฺพถาปิ จตฺตฺวีสติกามาวจรโสภณจิตฺเตสฺส ทฺวเกสฺส
 ทฺวาทสธาว สงคโห โหตีติ.

[๔๑] อภฺจตีสฺส สตฺตตีสฺส ทฺวयํ ฉตฺตตีสํ กํ สฺสเก
 ปณฺจจตีสฺส จตฺตตีสฺส ทฺวयํ เตตฺตตีสํ กํ กิริเย.
 เตตฺตตีสฺส ปาเก พาทตีสฺส ทฺวเยกตีสํ กํ ภเว
 สเหตุกามาวจร- ปุณฺณปากกิริยามเน.

[๔๒] น วิชฺชนฺเตตฺถ วิรตี กิริเยสฺสุ^๑ จ มหคฺคเต
 อนฺตฺตเร อปฺปมณฺญา กามปาเก ทฺวयํ ตถา.
 อนฺตฺตเร ฌานธมฺมา อปฺปมณฺญา จ มชฺฌิเม
 วิรตี ญาณปิตฺติ จ ปรีตฺเตสฺส วิเสสกา.

อภุสสจิตตสงคหนย

[๔๓] **อภุสเสสฺส** ปน โสภมฺมเสสฺส ตาว ปจฺจเม อสงฺขาริก
 อณฺุณสมานา เตรส เจตสิกกา, อภุสสสาธารณา จตฺตาวโร เจติ
 สตฺตตรส โลกทิกฺวีสีหิ สทฺธี เอกฺกนวีสตี ธมฺมา สงคหํ คจฺจนฺติ.

๑ กิริยาสฺ (สีหฬเปตฺถเก)

[๔๔] ตเถว ทุตติเย อสงฺขาริเก โลกมานเนน.

[๔๕] ตติเย ตเถว ปิติวชฺชิตา โลกภิกฺขุจีหิ สห อญฺจารส.

[๔๖] จตฺตเถ ตเถว โลกมานเนน.

[๔๗] ปญฺจเม ปน ปภฺมิสมฺปยุตฺเต อสงฺขาริเก โทโส อิตฺสํ
มจฺฉริยํ กุกฺกัจฺฉนฺจจาติ จตฺติหิ สทฺธิ ปิติวชฺชิตา, เต เอว วีสตี
ธมฺมา สงฺคยฺหนฺติ, อิตฺสํมจฺฉริยกุกฺกัจฺฉนฺนิ ปเนตฺถ ปจฺเจกเมว
โยเชตพฺพานิ.

[๔๘] สสงฺขาริกปญฺจเกปิ ตเถว ถินมิทฺเธน วิเสเสตฺวา
โยเชตพฺพานิ.

[๔๙] ฉนฺทปิติวชฺชิตา ปน อญฺญสมานา เอกาทส, อกุสล-
สาธารณา จตฺตารโ จาติ ปนฺนรส ธมฺมา อุกฺกัจฺฉนฺคเต
สมฺปยุชฺชนฺติ.

[๕๐] วิจิกฺกฉาสหคตจิตฺเต จ อธิโมกฺขวิรหิตา วิจิกฺกฉาสหคตา
ตเถว ปนฺนรส ธมฺมา สมฺปยุทฺตํทิตฺติ สพฺพธาปิ ทฺวาทสากุสล-
จิตฺตูปฺปาเทสุ ปจฺเจกํ โยชฺชียมานาปิ คณฺนวเสน สตฺตธาว สงฺคหิตา
ภวนฺตีติ.

[๕๑] เอกุณวีสาญฺจารส วิเสกวีส วีสตี
ทฺวารวีส ปนฺนรเสติ สตฺตธากุสเล จิตฺตา.

[๕๒] สาธารณา จ จตฺตารโ สมานา จ ทสาปเร
จุกฺกาทเสเต ปวฺจจฺนฺติ สพฺพากุสโลยคิโน.

อเหตุกจิตตสงคหนย

[๕๓] **อเหตุเกสุ** ปน หสนจิตเต ตาว ฉนทวชชิตา อญณสมานา
ทวาทส ฌมมา สงคหํ คจจนฺติ.

[๕๔] ตถา โวฏฺฐพฺพนเ ฉนทปิตฺวชชิตา.

[๕๕] สุขสนฺตฺรเณ ฉนทวีสฺยวชชิตา.

[๕๖] มโนธาตฺตติกาเหตุกปฏิสนฺธิยฺคเพ ฉนทปิตฺวีสฺยวชชิตา.

[๕๗] ทฺวิปญฺจวิญญาเณ ปกิณฺณกวชชิตา เตเยว สงคฺยหนฺตฺตีติ
สพฺพถาปิ อฏฺฐารสฺสุ อเหตุเกสุ คณนวเสน จตฺถาว สงคฺโห โหตีติ.

[๕๘] ทวาทเสกาทส ทส สตฺต จาติ จตฺตฺตฺพิโธ
อฏฺฐารสาเหตุเกสุ จิตฺตฺตฺปาเทสุ สงคฺโห.

[๕๙] อเหตุเกสุ สพฺพตฺถ สตฺต เสสา ยถารหํ
อิติ วิตฺถารโต วุตฺโต เตตฺตฺตฺตฺสวีสฺยสงคฺโห.

[๖๐] อิตฺถํ จิตฺตาวิชฺชิตฺตฺตานํ สมฺปโยคญฺจ สงคหํ
ถตฺวา เกทํ ยถาโยคํ จิตฺเตน สมฺมทฺทิสเ.

**อติ อภิธมฺมตฺถสงคฺเห เจตสิกสงคหวิภาโค นาม
ทฺติโย ปริจฺเจโท.**

- [๘] สุขํ ทุกขมฺเปกฺขาติ   ติวิธา ตตฺถ เวทนา
 โสมนสฺสํ โทมนสฺส—   มิติ เกเทน ปญฺจธา.
- [๙] สุขเมกตฺถ ทุกขญจ   โทมนสฺสํ ทฺวเย จิตฺ
 ทฺวาสญฺจิสฺส โสมนสฺสํ   ปญฺจปญฺญาสเกตฺรา.

เหตุสงคห

[๑๐] **เหตุสงคห** เหตุ นาม โลโภ โทโส โมโห อโลโภ อโทโส
 อโมโห เจติ ฉพุพิธา ภวนฺติ.

[๑๑] ตตฺถ ปญฺจทฺวาราวชฺชนทฺวิปญฺจวิญฺญาณสมฺปฏฺิจจน-
 สนฺตีรณวโฏฏจพุพนหสนวเสน อเหตุกจิตฺตานิ นาม.

[๑๒] เสสํนิ สพุพานิปี เอกสฺตตฺติ จิตฺตานิ สเหตุกาเนว.

[๑๓] ตตฺถาปี เทว โมมฺหจิตฺตานิ เอกเหตุกานิ.

[๑๔] เสสํนิ ทส อกฺุสฺลจิตฺตานิ เจว ญาณวิปฺปยุตฺตานิ
 ทฺวาทส กามาวจรโสภณานิ เจติ ทฺวาวีสฺติ ทฺวิเหตุกจิตฺตานิ.

[๑๕] ทฺวาทส ญาณสมฺปยุตฺตกามาวจรโสภณานิ เจว ปญฺจตีส
 มหคฺคตโลกุตฺตรจิตฺตานิ เจติ สฺตตฺตจตฺตาลีสฺ ติเหตุกจิตฺตานิตี.

[๑๖] โลโภ โทโส จ โมโห จ   เหตุ อกฺุสฺลา ตโย
 อโลภาโทสาโมหา จ   กุสฺลาพุยากตา ตธา.

[๑๗] อเหตุกาญฺจารเสก-   เหตุกา เทว ทฺวาวีสฺติ
 ทฺวิเหตุกา มตา สฺตต-   จตฺตาลีสฺ ติเหตุกา.

กัจจสงคห

[๑๘] กัจจสงคฺเห กิจฺจานิ นาม ปฏิสนฺธิภวํคาวชฺชนทสฺสน-
สวณฆายนสายนผุสฺนสมฺปฏฺิจฺจนสนฺตีรณโฆฏฺฐพฺพนชวณตทการมฺมณ-
จฺติวเสน จุทฺทสวฺธาณิ ภวณฺติ.

[๑๙] ปฏิสนฺธิภวํคาวชฺชนปญฺจวิญญาณญฺจานาทิวเสน ปน
เตสํ ทสฺธา จานภโถ เวทิตพฺโพ.

[๒๐] ตตฺถ เทว อุเปกฺขาสทคตสนฺตีรณานิ เจว อญฺจ
มหาวิปากานิ จ นว รูปารูปวิปากานิ เจติ เอกฺกนวิสติ จิตฺตานิ
ปฏิสนฺธิภวํคจฺติกิจฺจานิ นาม.

[๒๑] อาวชฺชนกิจฺจานิ ปน เทว.

[๒๒] ตถา ทสฺสนสวณฆายนสายนผุสฺนสมฺปฏฺิจฺจนกิจฺจานิ จ.

[๒๓] ตีณิ สนฺตีรณกิจฺจานิ.

[๒๔] มโนทวาราวชฺชนเมว ปญฺจทวารเ โฆฏฺฐพฺพนกิจฺจํ สาเชติ.

[๒๕] อาวชฺชนทวยวชฺชิตฺตานิ กุสลากุสลผลกิริยจิตฺตานิ
ปญฺจปญฺญาส ชวณกิจฺจานิ.

[๒๖] อญฺจ^๑ มหาวิปากานิ เจว สนฺตีรณตฺตยญฺเจติ เอกาทส
ตทการมฺมณกิจฺจานิ.

[๒๗] เตสุ ปน เทว อุเปกฺขาสทคตสนฺตีรณจิตฺตานิ ปฏิสนฺธิ-
ภวํคจฺติตทการมฺมณสนฺตีรณวเสน ปญฺจกิจฺจานิ นาม.

---

๑ อิทํ ปทํ สีสฺหโปตฺถเก นตฺถิ.

[๒๘] มหาวิปากานิ อฏฺฐ ปฏฺฐิสนุธิภวํจจุตติตทารมฺมณวเสน
จตุกิจฺจานิ นาม.

[๒๙] มหคคตวิปากานิ นว ปฏฺฐิสนุธิภวํจจุตติวเสน ติกิจฺจานิ
นาม.

[๓๐] โสมนสฺสสทคตสนฺตีรณํ สนฺตีรณตทารมฺมณวเสน ทุกิจฺจํ.

[๓๑] ตถา โวฏฺฐพฺพนํ โวฏฺฐพฺพนาวชฺชนวเสน.

[๓๒] เสสานิ ปน สพฺพานิปี ชวนมโนธาทฺตติททวิปญฺจ-
วิญญานานิ ยถาสมฺภวเมกกิจฺจานิติ.

[๓๓] ปฏฺฐิสนุธาทโย นาม- กิจฺจภเเทน จุฑทส
ทสธา จานภเเทน จิตฺตูปาทา ปกาลิตา.

[๓๔] อฏฺฐสฏฺฐิจิ ตถา เทว จ นวาทฺฐ เทว ยถากุภมํ
เอกทวิติจตุปญฺจ- กิจฺจจานานิ นิทฺทิสเส.

ทวารสงคห

[๓๕] **ทวารสงคเห** ทวารานิ นาม จกฺขุทวารํ โสตทวารํ
ฆานทวารํ ชิวหาทวารํ กายทวารํ มโนทวารญฺเจติ จพฺพิธานิ
ภวนฺติ.

[๓๖] ตตฺถ จกฺขุเมว จกฺขุทวารํ.

[๓๗] ตถา โสตาทโย โสตทวาราทินิ.

[๓๘] มโนทวารํ ปน ภวํคนฺติ ปวฺจฺจติ.

[๓๙] ตตถ ปญจทวาราวชชนจกขุวิญญาณสมปฏิจจนสนตීรณ-
 วัฏฏพพณกามาวจรชชนตทารมมณวเสน ฉจตตาลีส จิตตานิ
 จกขุทวารเอ ยถารหํ อุปปชชุนติ, ตถา ปญจทวาราวชชนโส-
 ติวิญญาณาทิวเสน โสตทวาราทิสูปิ ฉจตตาลีเสว ภวนุตตีติ สพพถาปิ
 ปญจทวารเอ จตูปญญาส จิตตานิ กามาวจรานเว.

[๔๐] มโนทวารเอ ปน มโนทวาราวชชนปญจปญญาสชชน-
 ตทารมมณวเสน สตตตสภุจิจิตตานิ ภวนุตติ.

[๔๑] เอกุณวีสติ ปฏิสนธิภางจจติวเสน ทวารวิมุตตานิ.

[๔๒] เตสุ ปน ปญจวิญญาณานิ เจว มหคคตโลกุตตรชชนานิ
 เจติ ฉตตีส ยถารหเมกทวาริกจิตตานิ นาม.

[๔๓] มโนธาตุดุติกํ ปน ปญจทวาริกํ.

[๔๔] สุขสนตīรณวัฏฏพพณกามาวจรชชนานิ ฉทวาริกจิตตานิ.

[๔๕] อูปกขาสหคตสนตīรณมหาวิปากานิ ฉทวาริกานิ เจว
 ทวารวิมุตตานิ จ.

[๔๖] มหคคตวิปากานิ ทวารวิมุตตानเววาติ.

[๔๗] เอกทวาริกจิตตานิ ปญจฉทวาริกานิ จ
 ฉทวาริกวิมุตตานิ วิมุตตานิ จ สพพถา.

ฉตตีสติ ตถา ตีณิ เอกตีส ยถากุภมํ
 ทสธา นวธา เจติ ปญจธา ปริทีปเย.

อาลมพนสงคห

[๔๘] **อาลมพนสงคเห** อารมมณานิ^๑ นาม รูปารมมณํ สททारมมณํ คนุถารมมณํ รสารมมณํ โฝฏฐพพารมมณํ ธมมารมมณญเจติ จพพิธานิ ภวนติ.

[๔๙] ตตถ รูปเมว รูปารมมณํ, ตถา สททาทโย สททารมมณาทีนิ.

[๕๐] ธมมารมมณํ ปน ปสทาสุขุมรูปจิตตเจตสิกนิพพาน-ปญญตตติวเสน ฉธา สงคยหติ.

[๕๑] ตตถ จกขุทวาริกจิตตานํ สพเพสมีปี รูปเมว อารมมณํ, ตถจ ปจจุปปนน์.^๒ ตถา โสตทวาริกจิตตาทีนมีปี สททาทีนิ, ตานิ จ ปจจุปปนนานิเยว.

[๕๒] มโนทวาริกจิตตานํ ปน จพพิธมีปี ปจจุปปนนมตีตํ อนาคตํ กาลวิมุตตถจ ยถารมมารมมณํ โหติ.

[๕๓] ทวารวิมุตตานญจ ปฐิสนธิภวญจจิตสงฆาตานํ จพพิธมีปี ยถาสมภวํ เยภุญเยน ภวนตเร จทวารคคหิตํ ปจจุปปนนมตีตํ. ปญญตตติภูตํ วา กम्मกम्मนิमितตคตินิมิตตสมมตํ อารมมณํ โหติ.

[๕๔] เตสุ จกขุวิญญาณาทีนิ ยถากุภํ รูปาทีเอเกกา-รรมมณาเนว.

[๕๕] มโนธาดตตติกํ รูปาทีปญจารมมณํ.

๑ อาลมพนสงคหอารมมณานิ (มรรम्मโปตถเก)

๒ ปจจุปปนนมเวว (สีหฟโปตถเก)

[๕๖] เสสยานิ กามาวจรวิปากานิ หสนจิตตญเจติ สพพถาปี
กามาวจรรามมณานว.

[๕๗] อกุสลานิ เจว ถาณวิปยุตตคามาวจรชวานานิ เจติ
โลกุตตรวชชิตสพพารมมณานิ.

[๕๘] ถาณสมปยุตตคามาวจรกุสลานิ เจว ปญจมชฌมาน-
สงฆาตํ อภิญญาภากุสลญเจติ อรหตตมคคผลวชชิตสพพารมมณานิ.

[๕๙] ถาณสมปยุตตคามาวจรกิริยานิ เจว กิริยาภิญญา-
โฆฏฐพพนญเจติ สพพถาปี สพพารมมณานิ.

[๖๐] อารูปเปสสุ ทุตติยจตตถานิ มหคคตารมมณานิ.

[๖๑] เสสยานิ ปน มหคคตจิตตทานิ สพพานิปี ปญญตตาร-
มมณานิ.

[๖๒] โลกุตตรจิตตทานิ นิพพานารมมณานิตี.

[๖๓] ปญจวีธ ปริตตมहि   ฉ จิตตทานิ มหคคเต
เอกวีธตี   โวหาเร   อฏฐ นิพพานโคจเร.

วีสถานุตตรมตตมहि   อคคคคผลชฌมิตะ
ปญจ สพพตถ ฉจเจติ   สตตถา ตตถ สงคโห.

วตถุสงคห

[๖๔] **วตถุสงคเห** วตถุณี นาม จกขุโสตฆานชิวหากาย-
ททยวตถุ เจติ ฉพพิธานิ ภวานตี.

[๖๕] ตานิ กามโลเก สพพานิปี ลพภนตี.

[๖๖] รูปโลกะ ปน ฆานาทิตตยํ นตถิ.

[๖๗] อรูปโลกะ ปน สพฺพทานิปี น สํวิชฺชนฺติ.

[๖๘] ตตถ ปญฺจวิญญาณธตฺตโย ยถากุกมํ เอกนฺเตน ปญฺจ
ปสาทวตฺถุณี นิสฺสายเวย ปวตฺตนฺติ.

[๖๙] ปญฺจทวาราวชฺชนสมฺปฺภิจฺจนสงฺฆาตา ปน มโนธตฺต จ
หทยํ นิสฺสิตายเวย ปวตฺตนฺติ.

[๗๐] อวเสสา^๑ ปน มโนวิญญาณธตฺตสงฺฆาตา จ สนฺตฺติรณ-
มหาวิปากปฏิมทฺวयฺปจฺมมคฺคหฺสนรूपาวจรวเสน หทยํ นิสฺสายเวย
ปวตฺตนฺติ.

[๗๑] อวเสสา กุสลากุสลกิริยานุตฺตรวเสน ปน นิสฺสาย วา
อนิสฺสาย วา.

[๗๒] อารูปฺปิวิปากวเสน หทยํ อนิสฺสายเวยวาติ.

[๗๓] ฉวตฺถุํ นิสฺสิตา กามะ สตฺต รุปะ จตฺตฺตพิธา
ตีวตฺถุํ นิสฺสิตารูปะ ธาเตวฺกานิสฺสิตา มตา.

[๗๔] เตจตฺตตาลีส นิสฺสาย เทวจตฺตตาลีส ชายเร
นิสฺสาย จ อนิสฺสาย ปาการูปปา อนิสฺสิตา.

**อิติ อภิธมฺมตถุสงคฺเห ปกิณณกสงคหวิภาโค นาม
ตติโย ปริจฺเจโท.**

๑ ตถา อวเสสา (สีหฬโปตถเก)

๔. จตุตถปริจเฉท วิธีสงคหวิภาค

- [๑] จิตตูปปาทานมิจเจวํ   กตฺวา สงคหมุตฺตรํ
         ภูมิปุคฺคฺลเกเทน   ปุพฺพปาปฺรนิยามิตํ.
         ปวตฺติสงคหํ นาม   ปฐิสฺสนฺธิปวตฺตียํ
         ปวทฺขามิ สฺมาเสน   ยถาสมฺภวโต กถํ.

[๒] จ วตฺถุณี จ ทวารานิ จ อารมฺมณานิ จ วิญญาณานิ จ
วิธีโย ฉธา วิสยปฺปวตฺติ เจติ วิธีสงคเห จ ฉกฺกานิ เวทิตพฺพานิ.

[๓] วิธีมุตฺตานํ ปน กมฺมกมฺมนิมิตฺตคฺคตินิมิตฺตวเสน ติวิธา
โหติ วิสยปฺปวตฺติ.

[๔] ตตฺถ วตฺถุทวารารมฺมณานิ ปุพฺเพ วุตฺตฺนยาเนว.

วิญญาณฉกฺก

[๕] จกฺขุวิญญาณํ โสตวิญญาณํ ฆานวิญญาณํ ชิวฺหาวิญญาณํ
กายวิญญาณํ มโนวิญญาณญฺเจติ จ วิญญาณานิ.

วิธีฉกฺก

[๖] ฉ^๑ วิธีโย ปน จกฺขุทวารวิธี โสตทวารวิธี ฆานทวารวิธี
ชิวฺหาทวารวิธี กายทวารวิธี มโนทวารวิธี เจติ ทวารวเสน วา,

---

๑ อัย ปาโจ นตฺถิ (สัพฺพปฺตฺตเก)

จกฺขุวิญญาณวีถิ โสถวิญญาณวีถิ ฆานวิญญาณวีถิ ชิวหา-
 วิญญาณวีถิ กายวิญญาณวีถิ มโนวิญญาณวีถิ เจติ วิญญาณวเสน
 วา ทวารปฺปวตฺตา จิตฺตปฺปวตฺติโย โยเซตพฺพวา.

วีถิเภท

[๗] อติมหนฺตํ มหนฺตํ ปริตฺตํ อติปริตฺตตฺถเจติ ปญจทวารเ,
 มโนทวารเ ปน วิภูตมวิภูตตฺถเจติ ฉธา วิสยปฺปวตฺติ เวทิตพฺพวา.

ปญจทวารวีถิ

[๘] กถิ อฺปฺปาทจิติภฺงควเสณ ชนตฺตยํ เอกจิตฺตกฺขณํ นาม.

[๙] ตานิ ปน สตฺตรส จิตฺตกฺขณานิ รฺูปธมฺมานมายู.

[๑๐] เอกจิตฺตกฺขณาตีตานิ วา พหุจิตฺตกฺขณาตีตานิ วา
 จิตฺตปฺปตฺตาเนว ปญจารมฺมณานิ ปญจทวารเ อาปาถมาคฺจณฺติ.
 ตสฺมา ยถิ เอกจิตฺตกฺขณาตีตํ รฺูปารมฺมณํ จกฺขุสฺส อาปาถมาคฺจณฺติ,
 ตโต ทฺวิกฺขตฺตํ ภวฺงเค จลิตเ ภวฺงคโสถํ โวจณฺนํทิตฺวา ตเมว
 รฺูปารมฺมณํ อวารชฺชนตํ ปญจทวาราวชฺชนจิตฺตํ อฺปฺปชฺชิตฺวา นิรฺุชฺชนติ,
 ตโต ตสฺसानนฺตรํ ตเมว รฺูปํ ปสฺสนตํ จกฺขุวิญญาณํ, สมฺปฏฺฐิจฺจนตํ
 สมฺปฏฺฐิจฺจนจิตฺตํ, สนฺตีรยมาณํ สนฺตีรณจิตฺตํ, ววตฺถเปนตํ โวจฺจพฺพน-
 จิตฺตตฺถเจติ ยถากกมํ อฺปฺปชฺชิตฺวา นิรฺุชฺชนฺติ, ตโต ปรี เอกฺกนฺตีส-
 กามาวจรชวเนสฺสุ ยํ กิณฺุจจิ ลทฺธปจฺจยํ เยภฺยุเยน สตฺตกฺขตฺตํ ชวติ,
 ชวณานฺุพนฺธานิ จ เทว ตทการมฺมณปากานิ ยถารหํ ปวตฺตณฺติ,
 ตโต ปรี ภวฺงคปาโต.

[๑๑] เอตตาวตทา จุฑทส วิถิจิตตูปปาทา, เทว ภวงคจลนานิ, ปุพฺพเววาทิตกเมกจิตตกขณนติ กตฺวา สตฺตรส จิตตกขณานิ ปริปุเรนฺติ, ตโต ปรี นิรุชฺฌติ, อารมฺมณเมตํ **อติมหนฺตํ** นาม โคจรี.

[๑๒] ยาว ตทารมฺมณูปปาทา ปน อปปโหนตาทิตกมาปาถ-
 มาคตํ อารมฺมณํ **มหนฺตํ** นาม, ตตฺถ ชวนาวสาเน ภวงคปาโตว
 โหติ, นตฺถิ ตทารมฺมณูปปาโท.

[๑๓] ยาว ชวนูปปาทาปิ อปปโหนตาทิตกมาปาถมาคตํ
 อารมฺมณํ **ปริตฺตํ** นาม, ตตฺถ ชวนมุปี อนุปปชฺชิตฺวา ทฺวตฺติกฺขตฺตํ
 โวฏฺฐพฺพนเมว ปวตฺตติ, ตโต ปรี ภวงคปาโตว โหติ.

[๑๔] ยาว โวฏฺฐพฺพนูปปาทา จ ปน อปปโหนตาทิตกมาปาถ-
 มาคตํ นิโรธาสนนมารมฺมณํ **อติปริตฺตํ** นาม, ตตฺถ ภวงคจลนเมว
 โหติ, นตฺถิ วิถิจิตตูปปาโท.

[๑๕] อิจฺเจวํ จกฺขุทฺวาเร. ตถา โสตทฺวาราทิสฺส เจติ สพฺพถาปิ
 ปถจทฺวาเร ตทารมฺมณชวนโวฏฺฐพฺพนโมชฺวารสงฺขาตานํ จตฺนุหนํ
 วารานํ ยถากุภํ อารมฺมณญฺดา วิสยปฺปวตฺติ จตฺฐา เวทิตพฺพา.

[๑๖] วิถิจิตฺตานิ สตฺเตว จิตตูปปาทา จตฺททส
 จตฺตปญฺญาส วิตฺถารา ปญฺจทฺวาเร ยถารหํ.

อฺยเมตฺถ ปญฺจทฺวาเร วิถิจิตตูปวตฺตตินโย.

มโนทฺวารวิถิ ปริตฺตชวนวาร

[๑๗] **มโนทฺวาเร** ปน ยถิ วิภูตมารมฺมณํ อปาถมาคจฺจติ,
 ตโต ปรี ภวงคจลนมโนทฺวาราวชฺชนชวนาวสาเน ตทารมฺมณปากานิ

- [๒๓] ทวตฺตีส สุขปุณฺณมหา ทฺวาทโสเปกฺขกา ปรี
 สฺขิตฺตกรียโต อญฺจ ฉ สมฺโหนฺติ อุเปกฺขกา.
- [๒๔] ปุณฺณชฺชานน เสกฺขานํ กามปุณฺณตีเหตุโต
 ตีเหตุกามกรียโต วีตฺรคานมฺปฺปนา.

อฺยเมตฺถ มโนทฺวาเร วีถิจิตฺตปฺปวตฺตินโย.

ตทการมฺมณนิยม

[๒๕] สพฺพตฺถาปิ ปเนตฺถ อนิฏฺฐเจ อารมฺมเณ อกฺุสล-
 วิปากาเนว ปญฺจวิญฺญาณสมฺปฺปิจฺจนสนฺตีรณตทการมฺมณานิ.

[๒๖] อิญฺเจ กุสลวิปากานิ.

[๒๗] อติอิญฺเจ ปน โสมนสฺสสทคตาเนว สนฺตีรณตทการมฺมณานิ,
 ตตฺถาปิ โสมนสฺสสทคตกรียชฺชนาวसाने โสมนสฺสสทคตาเนว
 ตทการมฺมณานิ ภวนฺติ, อุเปกฺขาสทคตกรียชฺชนาวसाने จ อุเปกฺขา-
 สทคตาเนว โหนฺติ.

[๒๘] โทมฺนสฺสสทคตชฺชนาวसाने จ ปน ตทการมฺมณานิ เจว
 ภวฺกานิ จ อุเปกฺขาสทคตาเนว ภวนฺติ, ตสฺมา ยถิ โสมนสฺส
 ปฏิสนฺธิกสฺส โทมฺนสฺสสทคตชฺชนาวसाने ตทการมฺมณสมฺภโว นตฺถิ,
 ตทา ยํ กิณฺจิจิ ปริจิตฺตปฺพุพฺพิ ปริตตารมฺมณมฺารพฺภ อุเปกฺขาสทคต-
 สนฺตีรณํ อุปฺปชฺชติ, ตมฺนนฺตริตฺวา ภวฺกปาโตว โหตีติ วทฺนฺติ
 อัจจริยา.

[๓๗] วุฏฺฐจฺานกาเล ปน อนาคามีผลํ วา อรหตฺตผลํ วา
ยถารหเมกवारํ อูปฺปชฺชิตฺวา นิริทุเธ ภวํคปาโตว โหติ.

[๓๘] สพฺพตฺถาปิ สฺมาปตฺตวิธิยํ ภวํคโสโต วย วิถินิยโม
นตฺถีติ กตฺวา พหุณีปี ลพฺภนฺตีติ.

[๓๙] สตฺตกฺขตฺตํ ปริตฺตานิ มคฺคาภินฺญา สกึ มตา
อวเสสฺยานิ ลพฺภนฺติ ชวฺนานิ พหุณีปี.

อฺยเมตฺถ ชวฺนนิยโม.

ปฺคฺคฺลเกท

[๔๐] **ทฺุเหตุกานมเหตุกานญจ** ปเนตฺถ กิริยชวฺนานิ เจว
อปฺปนาชวฺนานิ จ น ลพฺภนฺติ.

[๔๑] ตถา ฅาณสมฺปยุตฺตวิปาگانิ จ สฺคฺคตฺยํ.

[๔๒] ทฺุคฺคตฺยํ ปน ฅาณวิปฺปยุตฺตตานิ จ มหาวิปาگانิ น
ลพฺภนฺติ.

[๔๓] **ติเหตุเกสฺสุ** ปน ชีณาสวํ กุสลาकुสลชวฺนานิ น
ลพฺภนฺติ.

[๔๔] ตถา เสกฺขปฺปฺถุชฺชวฺนานํ กิริยชวฺนานิ.

[๔๕] ทฺิฏฺฐิจิตฺตสมฺปยุตฺตวิจิกิจฺฉาชวฺนานิ จ เสกฺขชวฺนานํ.

[๔๖] อนาคามีปฺคฺคฺลเกทํ ปน ปฏฺิษชวฺนานิ จ น ลพฺภนฺติ.

[๔๗] โลกุตฺตรชวฺนานิ จ ยถารหํ อริยานเมว สมฺปฺปชฺชชฺชนฺตีติ.

[๔๘] อเสกขานํ จตฺตจตฺตา- ลีส เสกขานมฺหุทิสเส
ฉปฺปญฺญาสวเสสํ จตฺตปญฺญาส สมฺภวา.

อยมตถ ปุคฺคลเกโท.

ภูมิวิภาค

[๔๙] **กามาวจรภูมิยํ** ปเนตานิ สพฺพานิปี วิถิจิตฺตานิ
ยถารหฺมฺปฺลพฺภนฺติ.

[๕๐] **รูปาวจรภูมิยํ** ปฏฺิษชวณตทการมฺมณวชฺชิตานิ.

[๕๑] **อรูปาวจรภูมิยํ** ปจมมคฺคฺรูปาวจรหสนเหฏฺฐิจิมารูป-
วชฺชิตานิ จ ลพฺภนฺติ.

[๕๒] สพฺพตฺถาปี จ ตํตํปสฺสาทริทานํ ตํตํทวาริกวิถิจิตฺตานิ
น ลพฺภนฺเตว.

[๕๓] อสณฺณสฺตฺตํ ปน สพฺพตฺถาปี จิตฺตปฺปวตฺติ นตฺถเววติ.

[๕๔] อสํตี วิถิจิตฺตานิ กามे รฺูเป ยถารหํ
จตฺตฺสฺฐิจิ ตถารฺูเป เทวจตฺตาลีส ลพฺภเร.

อยมตถ ภูมิวิภาโค.

[๕๕] อิจฺเจวํ จทวาริกจิตฺตปฺปวตฺติ ยถาสมฺภวํ ภวณฺฺนตริตา
ยวตฺตายุกมฺพโฝจฺฉินฺนา ปวตฺตติ.

**อิติ อภิชมฺมตฺถสงคฺเห วิถิสงคหวิภาโค นาม
จตฺตฺโถ ปริจฺเณโท.**

๕. ปณฺจมปริจฺเจท วิธิมุตฺตสงฺคหวิภาค

[๑] วิถีจิตฺตวเสเนวํ ปวตฺตียมุทฺทริโต
ปวตฺตติสงฺคโห นาม สหุธิยํ ทานิ วุจฺจติ.

[๒] จตฺสฺโส ภูมฺิโย จตฺพุพฺิธา ปภฺิสหุธิ จตฺตาริ กมฺมานิ
จตฺตธา มรณฺฺปปตฺติ เจติ วิธิมุตฺตสงฺคเห จตฺตาริ จตฺกฺกานิ
เวทิตฺพุพานิ.

ภฺุมิจตฺกฺก

[๓] ตตฺถ อปายภฺุมิ กามสฺคฺคฺติภฺุมิ รุปาวจรภฺุมิ อรุปาวจรภฺุมิ
เจติ จตฺสฺโส ภูมฺิโย นาม.

[๔] ตาสฺสู นฺิรโย ตฺริจฺฉานโยนิ เปตฺตฺติวิสโย อสฺสุรกายโย เจติ
อปายภฺุมิ จตฺพุพฺิธา โหติ.

[๕] มนฺุสฺสา จาตฺตุมหาราชฺิกา ตาวตฺตีสา ยามา ตฺลิตฺตา
นิมฺมานรติ ปฺรนิมฺมิตฺวสวตฺตี เจติ **กามสฺคฺคฺติภฺุมิ สตฺตฺติวิธา** โหติ.

[๖] สฺวา ปนายเมกาทสฺวิธาปิ กามาวจรภฺุมิจฺเจว สงฺขํ คจฺจติ.

[๗] พุรฺหุมนฺิปริสฺชฺชา พุรฺหุมนฺิปรุโรหิตา มหาพุรฺหุมา เจติ
ปจฺมชฺชฺฉานภฺุมิ.

[๘] ปฺริตฺตทาภา อปฺปมาณาภา อาภสฺสุรา เจติ ทฺุติยชฺชฺฉานภฺุมิ.

[๙] ปฺริตฺตตฺสฺภา อปฺปมาณฺุสฺภา สฺสุภฺิกิณฺุหา เจติ ตฺติยชฺชฺฉานภฺุมิ.

[๑๐] เวหปผลา อสณฺณสตุตา สุกฺขาวาสา เจติ จตุตฺถชฺฌมาน-
ภฺมิมิตฺติ **รูปาวจรภฺมิมิตฺติ โสฬสวิธา** โหติ.

[๑๑] อวิหา อตฺตปฺปา สุกฺขสฺสา สุกฺขสฺสี อกนิภฺจจา เจติ
สุกฺขาวาสภฺมิมิตฺติ ปญฺจวิธา โหติ.

[๑๒] อากาसानญฺจายตฺนภฺมิมิตฺติ วิญฺญาณญฺจายตฺนภฺมิมิตฺติ อากิณฺ-
จญฺญาตฺนภฺมิมิตฺติ เนวสณฺณานาสณฺญาตฺนภฺมิมิตฺติ เจติ **อรูปรภฺมิมิตฺติ จตุพฺพิธา**
โหติ.

[๑๓] ปุณฺณชฺชานา น ลพฺภนฺติ สุกฺขาวาเสสฺสุ สพฺพถา
โสตาปนฺนา จ สกทา- คามิโน จาปิ ปุคฺคลา.

[๑๔] อริยา โนปลพฺภนฺติ อสณฺณปายาภฺมิมิตฺติ
เสสฺสญฺจาเนสฺสุ ลพฺภนฺติ อริยานริยาปิ จ.

อิทเมตถ ภฺมิมิตฺตํ.

ปฏิสนธิจตุกก

[๑๕] อปายปฏิสนฺธิ กามสฺสคฺติปฏิสนฺธิ รูปาวจรปฏิสนฺธิ
อรูปราวจรปฏิสนฺธิ เจติ **จตุพฺพิธา ปฏิสนฺธิ** นาม.

[๑๖] ตตฺถ อกฺขลวิปาโกเปกฺขาสหคตฺสนฺตีรณํ อปายภฺมิมิยํ
โอกฺกนฺตฺติกฺขณํ ปฏิสนฺธิ หุตฺวา ตโต ปรี ภวญฺคํ ปรีโยसानํ จจฺฉนํ
หุตฺวา โวจฺฉิขฺชติ, **อเยเมกาปายปฏิสนฺธิ** นาม.

[๑๗] อกฺขลวิปาโกเปกฺขาสหคตฺสนฺตีรณํ ปน กามสฺสคฺติยํ

มนุสฺสสถานญฺเจว ชจฺจนฺธาทีนํ ภูมฺมสฺสิตานญฺจ วินิปาติกาสุรานํ
ปฏฺฐิสฺสณฺธิภวํคฺคฺจฺติวเสน ปวตฺตติ.

[๑๘] มหาวิปากานิ ปน อฏฺฐ สพฺพตฺถาปิ กามสฺสคฺติยํ
ปฏฺฐิสฺสณฺธิภวํคฺคฺจฺติวเสน ปวตฺตนฺติ.

[๑๙] อิมานํ^๑ นว กามสฺสคฺติปฏฺฐิสฺสณฺธิโย นาม.

[๒๐] สภา ปนายํ ทสฺวิธาปิ กามาวจรปฏฺฐิสฺสณฺธิจฺเจว สงฺขํ คจฺฉติ.

[๒๑] เตสุ จตฺตุนํ อปายานํ มนุสฺसानํ วินิปาติกาสุรานญฺจ
อายุปฺปมาณคณนาย นียโม นตฺถิ.

[๒๒] จาตุมหาราชิกานํ ปน เทวานํ ทิพฺพานิ ปญฺจวสฺสสตานิ
อายุปฺปมาณํ, มนุสฺสคณนาย นวตฺิวสฺสสตสทฺสสฺสปฺปมาณํ โหติ,
ตโต จตฺตคฺคฺณํ ตาวตฺีสานํ, ตโต จตฺตคฺคฺณํ ยามานํ, ตโต จตฺตคฺคฺณํ
ตฺถิตานํ, ตโต จตฺตคฺคฺณํ นิมฺมานรตฺทินํ, ตโต จตฺตคฺคฺณํ ปฺรนิมฺมิต-
วสวตฺตทินํ.

[๒๓] นวสตฺถยเจกวีส- วสฺसानํ โภกฺกิโย ตถา
วสฺสสตสทฺสฺसानิ สภฺบฺบิจิ จ วสวตฺตติสุ.

[๒๔] ปจฺมชฺชฺฆานวิปากํ ปจฺมชฺชฺฆานภฺภูมียํ ปฏฺฐิสฺสณฺธิภวํคฺคฺจฺติ-
วเสน ปวตฺตติ.

[๒๕] ตถา ทฺตฺติยชฺชฺฆานวิปากํ ตฺตฺติยชฺชฺฆานวิปากญฺจ ทฺตฺติยชฺช-
ฆานภฺภูมียํ.

๑ อิมานิ (สีหพโปตฺถเก)

[๒๖] จตุตถชุฆมานวิปากัม ตติยชุฆมานภูมิมิยัม.

[๒๗] ปญจมชุฆมานวิปากัม จตุตถชุฆมานภูมิมิยัม.

[๒๘] อสญญสตตตานมฺปน รูปเมว ปฏิสนธิ โหติ. ตถา ตโต
 ปรี ปวตฺตมิมิ จวนกาเล จ รูปเมว ปวตฺตติววา นิรุชฺฌติ, อิมาน
จ รุปาวจรปฏิสนธิโย นาม.

[๒๙] เตสุ พุรหฺมปาริสชฺชานัน ทewanัน กปฺปสฺส ตติโย ภาโค
 อายุปฺปมาณัม.

[๓๐] พุรหฺมบุโรหิตานัน อุปฺพตฺตกปฺโป.

[๓๑] มหาพุรหฺมานัน เอโก กปฺโป.

[๓๒] ปริตฺตาทานัน เทว กปฺปานิ.

[๓๓] อปฺปมาณาทานัน จตฺตาริ กปฺปานิ.

[๓๔] อาภสฺสราณัน อฏฺฐ กปฺปานิ.

[๓๕] ปริตฺตสฺสาทานัน โสฬส กปฺปานิ.

[๓๖] อปฺปมาณสฺสาทานัน ทวตฺตีส กปฺปานิ.

[๓๗] สุกฺกิทฺถานัน จตฺตสฺสฏฺฐิ กปฺปานิ.

[๓๘] เวหฺพณานัน อสญญสตตตานญจ ปญจ กปฺปสตานิ.

[๓๙] อวิหานัน กปฺปสทฺทสฺสานิ.

[๔๐] อตฺตปฺปานัน เทว กปฺปสทฺทสฺสานิ.

[๔๑] สุกฺทสฺสานัน จตฺตาริ กปฺปสทฺทสฺสานิ.

[๔๒] สุกฺทสฺสินัน อฏฺฐ กปฺปสทฺทสฺสานิ.

[๔๓] อกนิฏฺฐานัน โสฬส กปฺปสทฺทสฺสานิ.

[๔๔] ปจมารูปปาทีวิปากานี ปจมารูปปาทีภูมีสุ ยถากุภัม
ปฐิสนุธิภวงคจตุวเสน ปวตตุนติ. อีมา **จตสุโส อรูปปฐิสนุธิโย**
นาม.

[๔๕] เตสุ อากาसानญายตณูปคานัน ทewanัน วิสติกุป-
สทสุทานี อายุปปมาณ.

[๔๖] วิญญาณญายตณูปคานัน ทewanัน จตตาลีสกุป-
สทสุทานี.

[๔๗] อากิณญญายตณูปคานัน ทewanัน สญจิกุปสทสุทานี.

[๔๘] เนวสญญานาสญญายตณูปคานัน ทewanัน จตตราลีติกุป-
สทสุทานี.

[๔๙] ปฐิสนุธิ ภวงคญจ   ตถา จวนมานสั
เอกเมว ตเถเวก-   วิสยญเจกชาติยั.

อิทเมตถ ปฐิสนุธิจตุกุก.

กมฺมจตุกุก

[๕๐] ชนกัน อุกุตถมุกกัน อุกุปีฬกัน อุกุฆาตกญเจติ **กิจจวเสน.**

[๕๑] ครุกัน อาสนุนัน อากิณณัน กตตตาคกมฺมญเจติ **ปากทาน-**
ปரியายน.

[๕๒] ทิณฺฐจถมฺมเวทนียั อุกุปชชเวทนียั อปฺราปรเวทนียั อโหสิ
กมฺมญเจติ **ปากกาลวเสน** จตตารี กมฺมานี นาม.

[๕๓] ตถา อกุสลํ กามาวจรกุสลํ รูปาวจรกุสลํ อรูปาวจร-
กุสลญเจติ **ปากฎจानวเสน.**

[๕๔] ตตถ อกุสลํ กายกมมํ วจีกมมํ มโนกมมญเจติ
กมมทวารวเสน ติวิธํ โหติ.

[๕๕] ถลํ ปาณาติปาโต อทินนทานํ กาเมสุมิจจาจาโร เจติ
กายวิญญตติสงฆาเต กายทวารे พาทุสสุตติโต **กายกมมํ** นาม.

[๕๖] มุสวาโท ปิสุณวจา ผรุสวาจา สมุพปปลาโป เจติ
วจิวิญญตติสงฆาเต วจิทวารे พาทุสสุตติโต **วจีกมมํ** นาม.

[๕๗] อภิชฌมา พุยาปาโท มิจฉาทิฎฐิจิ เจติ อญญตฺราปิ
วิญญตติยา मनสมึเยว พาทุสสุตติโต **มโนกมมํ** นาม.

[๕๘] เตสุ ปาณาติปาโต ผรุสวาจา พุยาปาโท จ โทสมุเลน
ชายนติ.

[๕๙] กาเมสุมิจจาจาโร อภิชฌมา มิจฉาทิฎฐิจิ จ โลกมุเลน.

[๖๐] เสธานี จตตาริปี ทวีหิ มุเลหิ สมภวนติ.

[๖๑] จิตตูปปาทวเสน ปเนตํ อกุสลํ สพุพลาปิ ทวารทสวริธํ โหติ.

[๖๒] กามาวจรกุสลมุปี กายทวารे ปวตตํ กายกมมํ
วจิทวารे ปวตตํ วจีกมมํ, มโนทวารे ปวตตํ มโนกมมญเจติ
กมมทวารวเสน ติวิธํ โหติ.

[๖๓] ตถา ทานสีลภาวนาวเสน.

[๖๔] จิตตูปปาทวเสน ปเนตํ อฏฐิจิวิธํ โหติ.

[๖๕] ทานสี่ลภานาอปจายนเวยฺยยาวจฺจปตฺติทานปตฺตานุโมทน-
ธมฺมสฺสวณธมฺมเทสนาทิฏฺฐชุกฺกมฺวเสน ทสฺวิธํ โหติ.

[๖๖] ตํ ปเนตํ วิสฺตฺติวิธมฺปิ กามาวจรกมฺมมิจฺเจว สงฺขํ คจฺจติ.

[๖๗] รูปราวจรกุสลํ ปน มโนกมฺมเมว, ตณฺจ ภาวนามยํ
อปฺปนาปฺปตฺตํ, ฌานนฺคเภเทน ปญฺจวิธํ โหติ.

[๖๘] ตถา อรูปาวจรกุสลณฺจ มโนกมฺมํ, ตมฺปิ ภาวนามยํ
อปฺปนาปฺปตฺตํ, อารมฺมณฺคเภเทน จตฺตฺพุพฺพิธํ โหติ.

[๖๙] เอตฺตํกุสลกมฺมมฺหุจฺจจรหิตํ อปายภูมियํ ปฏฺฐิสฺสฺสึ
ชเนติ, ปวตฺตฺติยํ ปน สพฺพมฺปิ ทฺวาทสฺวิธํ สตฺตํกุสลปากานิ
สพฺพตฺตฺตํ ปิ กามโลเก รุปลโลเก จ ยถารหํ วิปฺจฺจติ.

[๗๐] กามาวจรกุสลมฺปิ กามสฺสคฺติยเมว ปฏฺฐิสฺสฺสึ ชเนติ,
ตถา ปวตฺตฺติยณฺจ มหาวิปากานิ, อเหตุกฺวิปากานิ ปน อฏฺฐปิ
สพฺพตฺตฺตํ ปิ กามโลเก รุปลโลเก จ ยถารหํ วิปฺจฺจติ.

[๗๑] ตตฺตฺตํ ปิ ติเหตุกมฺกุกฺกฏฺจํ กุสลํ ติเหตุกํ ปฏฺฐิสฺสฺสึ ทตฺวา
ปวตฺเต สฺสฺส วิปากานิ วิปฺจฺจติ.

[๗๒] ติเหตุกโมมกํ ทฺวิเหตุกมฺกุกฺกฏฺจณฺจ กุสลํ ทฺวิเหตุกํ
ปฏฺฐิสฺสฺสึ ทตฺวา ปวตฺเต ติเหตุกรหิตานิ ทฺวาทส วิปากานิ
วิปฺจฺจติ.

[๗๓] ทฺวิเหตุกโมมกํ ปน กุสลํ อเหตุกเมว ปฏฺฐิสฺสฺสึ เทติ,
ปวตฺเต จ อเหตุกวิปากาเนว วิปฺจฺจติ.

[๗๔] อสงขาริ สสงขาร- วิปากานิ น ปจจติ
 สสงขารมสงขาร- วิปากานีติ เกจิ น.
 เตสั ทวาทส ปากานิ ทสากุจ จ ยถากุम्म
 ยถาวุตตานุสาเรน ยถาสมภามุททิสเ.

[๗๕] รูปาวจรกุสลั ปน ปจมชุฌานั ปริตตัม ภาเวตวา
 พุรหุมปาริสชเชสสุ อุปปชชติ.

[๗๖] ตเมว มชุฌิมั ภาเวตวา พุรหุมบุโรหิตเสสุ.

[๗๗] ปณีตัม ภาเวตวา มหาพุรเหมสสุ.

[๗๘] ตถา ทุตติยชุฌานั ตติยชุฌานญจ ปริตตัม ภาเวตวา
 ปริตตทาเสสุ.

[๗๙] มชุฌิมั ภาเวตวา อปปมาณาเสสุ.

[๘๐] ปณีตัม ภาเวตวา อาภสฺสเรสสุ.

[๘๑] จตฺตถชุฌานั ปริตตัม ภาเวตวา ปริตตตฺสเสสุ.

[๘๒] มชุฌิมั ภาเวตวา อปปมาณฺสุเสสุ.

[๘๓] ปณีตัม ภาเวตวา สุกกิเณฺหเสสุ.

[๘๔] ปญจมชุฌานั ภาเวตวา เวหปฺฝเสสุ.

[๘๕] ตเมว สญญาวีราคัม ภาเวตวา อสญญสฺตเตสสุ.

[๘๖] อนาคามิโน ปน สุกุทาวาเสสสุ อุปปชชนฺติ.

[๘๗] อรูปาวจรกุสลญจ ยถากุम्म ภาเวตวา อารูปเปสสุ
 อุปปชชนฺตีติ.

[๔๘] อิตถํ มหคคตํ ปุณฺณํ ยถาภูมिवวตฺถิตํ
 ชเนติ สทิสํ ปากํ ปฏฺฐิสนฺธิปวตฺตติยํ.

อิทเมตถ กมฺมจตฺตํ.

จฺติปฏฺฐิสนฺธิกฺกม

[๔๙] อายุกฺขเยน กมฺมกฺขเยน อุกฺกยฺกฺขเยน อฺปจฺเจทกกมฺมฺนา
 เจติ **จตฺธา มรณฺปฺตติ** นาม.

[๕๐] ตถา จ มรณฺตานํ ปน มรณกาเล ยถารหํ อภิมุขีภูตํ
 ภวนฺตเร ปฏฺฐิสนฺธิชนกํ กมฺมํ วา, ตํกมฺมกฺรณกาเล รุปาทิกมฺุปลทฺธ-
 ปุพฺพมฺุปรกฺรณภูตญจ กมฺมนิมิตฺตํ วา, อนนฺตรมฺุปรุชฺชมานภเว
 อฺปลภิตพฺพมฺุปรโภคภูตญจ คตฺตินิมิตฺตํ วา กมฺมพฺเลน ฉนฺนํ ทวารานํ
 อณฺตฺรสมิํ ปจฺจุปฺภูจาทิ, ตโต ปรี ตเมว ตโถปฺภูจิตํ อารมฺมณ
 มารพฺภ วิปจฺจมานกมฺมมานูรูปํ ปรีสุทฺธํ อฺปกุกฺกิลิฏฺจํ วา
 อฺปลภิตพฺพภวานูรูปํ ตตฺโถณตฺวํ จิตฺตสนฺดานํ อภิณฺหํ ปวตฺตติ
 พาหุเลน, ตเมว วา ปน ชนกฺภูตํ กมฺมํ อภินวกรณวเสน
 ทวารปฺตติํ โหติ.

[๕๑] ปจฺจาสนฺนมรณสฺส สตฺตสฺส วิถิจิตฺตาวสานे ภวํคฺกฺขเย
 วา จวนวเสน ปจฺจุปฺปนฺนภวปริโยสานภูตํ จฺติจิตฺตํ อฺปฺปชฺชิตฺวา
 นิรุชฺฌติ, ตสฺมี นิรุทฺธาวสานे ตสฺसानนฺตรเมว ตถาคทิตํ
 อารมฺมณมารพฺภ สวตฺตํ อวตฺตเมว วา ยถารหํ อวิชฺขานุสย-
 ปริกฺขิตฺเตน ตณฺหานุสยมฺูลเกน สงฺขารेณ ชนियมานํ สมฺปยุตฺเตหิ

ปริศนาคหมานัน สหชาตानมธิญ्ञานภาเวन ปุพฺพวงคฆฏตํ ภวณฺตร-
 ปฏิสนุธานวเสน ปฏิสนุธิสงฺขาตํ มานสํ ออุปฺปชฺชमानเมว ปตฺติญ्ञาติ
 ภวณฺตเร.

[๔๒] มรณาสนฺนวิธิยํ ปเนตถ มนุทปฺปวตฺตตานิ ปญฺเจว
 ชวนานิ ปาฏิกงฺขิตพฺพานิ, ตสฺมา ยถิ ปจฺจุปฺปนฺนารมฺมณฺเสสุ
 อาปาถคเตสุ ธรณฺเตเสว มรณํ โหติ, ตทา ปฏิสนุธิวงฺคานมฺปิ
 ปจฺจุปฺปนฺนารมฺมณฺตา ลพฺกตํติ กตฺวา กามาวจรปฏิสนุธิยา
 จทฺวารคฺคหิตํ กมฺมนิมิตฺตํ คตฺตินิมิตฺตตฺยจ ปจฺจุปฺปนฺนมตํตฺยจา-
 รมฺมณํ อุปลพฺกติ, กมฺมํ ปน อตํตเมว, ตยจ มโนทฺวารคฺคหิตํ,
 ตานิ ปน สพฺพานิปิ ปริตฺตธมฺมฏฺฏาเนวารมฺมณานิ.

[๔๓] รุปาวจรปฏิสนุธิยา ปน ปญฺญตฺตติฏฺฏตํ กมฺมนิมิตฺตเมวาว-
 รมฺมณํ โหติ.

[๔๔] ตถา อรูปปฏิสนุธิยา จ มหคฺคตฺตฏฺฏตํ ปญฺญตฺตติฏฺฏตฺยจ
 กมฺมนิมิตฺตเมว ยถารมฺมณํ โหติ.

[๔๕] อสญฺญสฺตตฺตานํ ปน ชีวิตนวกเมว ปฏิสนุธิภาเวน
 ปตฺติญ्ञาติ, ตสฺมา เต รุปปฏิสนุธิกา นาม.

[๔๖] อรูปา อรูปปฏิสนุธิกา.

[๔๗] เสสา รุปารุปปฏิสนุธิกา.

[๔๘] อารุปฺปจฺจุตฺติยา โหนติ เหฏฺฐจิมารุปฺปวชฺชิตา
 ปรมารุปฺปสนฺธิ จ ตถา กามตีเหตฺตกา.

รูปาวจรจตุติยา   อเหตุรหิตา ลีย์
 สพฺพทา กามตีเหตุมฺหา   กามเสวว ปเนตฺรา.

อยมตถ จุติปฏิสนธิกฺกโม.

[๔๙] อิจฺเจว คหิตปฏิสนธิกานํ ปน ปฏิสนธินิโรธานนฺตฺรโต
 ปภฺติ ตเมวารมฺมณมารพฺภ ตเทว จิตฺตํ ยาว จุติจิตฺตูปปาทา อสตี
 วัถิจิตฺตูปปาเท ภวสฺส องฺคภาเวน ภวํคสนฺตติสงฺฆาตํ มานลํ
 อพฺโพจฺฉินฺนํ หุตฺวา นทีโสโต วีย ปวตฺตตี.

[๑๐๐] ปรีโยสฺสเน จ จวนวเสน จุติจิตฺตํ หุตฺวา นีรฺุชฺฌตี.

[๑๐๑] ตโต ปฺรณฺจ ปฏิสนฺธาปโย รจจกฺกมिव ยถากฺกมํ เอว
 ปรีวตฺตนฺตา ปวตฺตนฺตี.

[๑๐๒] ปฏิสนฺธิภวํควีถิโย   จุติ เจห ตถา ภวานฺตเร
 ปฺน สนฺธิ ภวํคมิจฺจยํ   ปรีวตฺตตี จิตฺตสนฺตตี.

ปฏิสงฺขาย ปเนตฺมทฺธวํ
 อธิคนฺตฺวา ปทมจฺจจฺจํ พุธา
 สฺสุมฺจฺฉินฺนลีนฺหพฺนฺธนา
 สมเมสฺสสนฺตี จิราย สฺพพฺตา.

**อิติ อภิธรรมมตตสงคห เวธิมุตฺตสงคหวิภาโค นาม
 ปญจโม ปริจเฉโท.**

๖. จณฺฐปริจฺเจท รูปสงคหวิภาค

- [๑] เอตตวาวตา วิภตฺตา หิ สปปเภทปฺปวตฺติกา
จิตฺตเจตฺติกา ธมฺมา รูปํ ทานิ ปวฺจจติ.
- [๒] สมฺมทฺเตสา วิภาคา จ สมฺมจฺจนา กลาปโต
ปวตฺติกมโต เจติ ปณฺจธา ตตฺถ สงฺคโห.

รูปสมฺมทฺเตส

- [๓] จตฺตาริ มหาภูตานิ จตฺตุนฺนญจ มหาภูตานิ อฺปาทาย-
รูปณฺเจติ **ทฺวิธมฺเปตํ** รูปํ เอกาทสฺวิธเณ สงฺคหํ คจฺจติ.
- [๔] กถํ ปถวีธาตฺว อําโปธาตฺว เตโชธาตฺว วาโยธาตฺว จ **ภูตฺรูปํ**
นาม.
- [๕] จกฺขุ โสถํ ฆานํ ชิวฺหา กาโย **ปสาทรูปํ** นาม.
- [๖] รูปํ สทฺโท คนฺโธ รโส อําโปธาตฺววิวชฺชิตํ ภูตฺตตฺยสงฺขาตํ
โณฏฺจพฺพณฺจ **โคจฺจรูปํ** นาม.
- [๗] อิตฺถตฺตํ ปุริสฺตตํ **ภาวรูปํ** นาม.
- [๘] ททฺยวตฺถุ **ททฺยรูปํ** นาม.
- [๙] ชีวิตินฺทฺริยํ **ชีวิตฺรูปํ** นาม.
- [๑๐] กพฺพีกาโร อําหารโร **อําหารรูปํ** นาม.
- [๑๑] อิติ จ อญฺจารสฺวิธมฺเปตํ รูปํ สภาวรูปํ สลกฺขณฺรูปํ
นิปฺพนฺนรูปํ รูปฺรูปํ สมฺมสนฺนรูปนฺติ จ สงฺคหํ คจฺจติ.

[๑๒] อากาสธาตุ **ปริจเฉทรูป** นาม.

[๑๓] กายวิญญตติ วจีวิญญตติ **วิญญตติรูป** นาม.

[๑๔] รูปสสุ ลหุตตา มุทุตา กมฺมญตตา วิญญตติทวย
วการรูป นาม.

[๑๕] รูปสสุ อุปจโย สนตติ ชรตา อนิจจตา **ลกฺขณรูป** นาม.

[๑๖] ชาติริูปเมว ปเนตถ อุปจยสนตตินาเมน ปวฺจจตีติ
เอกาทสริธมฺเปตํ รูปิ อฏฺฐวีสตีวิธํ โหติ สรูปวเสน.

[๑๗] กถํ :-

ภูตปุปฺปสาทวิสยา   ภาโว ททยมิจฺจปี

ซีวิตาหารรูปเปหิ   อฏฺฐารสวีสํ ตถา.

ปริจฺเฉโท จ วิญญตติ   วิกาโร ลกฺขณนฺติ จ

อนิปฺพนฺนา ทส เจติ   อฏฺฐวีสวีสํ ภเว.

อยมตฺถ รูปสมฺพุทฺโส.

รูปวิภาค

[๑๘] สพุพฺพจ ปเนตํ รูปิ อเหตุกํ สปุปฺจจยํ สาสวํ สงฺขตํ
โลกิยํ กามาวจรํ อนารมฺมณํ อุปฺปหาตพุพฺพเมวาทิ เอกวิธมฺปิ
อชฺฌตฺตีกพาหิราทิวเสน พหุตา เกทํ คจฺฉติ.

[๑๙] กถํ ปสาทสงฺขาตํ ปญฺจวิธมฺปิ **อชฺฌตฺตีกรูป** นาม,
อิตรํ **พาหิรรูป**.

[๒๐] ปสาทททยสงฆชาติ จพพิธมปิ **วตถุรูป** นาม, อิตริ **อวตถุรูป**.

[๒๑] ปสาทวิญญตติสงฆชาติ สตตวิธมปิ **ทวารรูป** นาม, อิตริ **อทวารรูป**.

[๒๒] ปสาทภาวชีวิตสงฆชาติ อญจวิธมปิ **อินุทริยรูป** นาม, อิตริ **อนินุทริยรูป**.

[๒๓] ปสาทวิสยสงฆชาติ ทวาทสวิธมปิ **โอฬาริกรูป** สนติเกรูป **สปปฎิฆรูป**ปณจ, อิตริ **สขุมรูป** **ทูเรรูป** **อปปฎิฆรูป**ปณจ.

[๒๔] กมมช้ **อุปาทินุรูป**, อิตริ **อนุปาทินุรูป**.

[๒๕] รูปายตนั **สนิทสสนรูป**, อิตริ **อนิทสสนรูป**.

[๒๖] จกขาทิทวยั อสมปตตวเสน, ฆานาทิตตยั สมปตต-
วเสนาคติ ปณจวิธมปิ **โคจรคคาคิกรูป**, อิตริ **อโคจรคคาคิกรูป**.

[๒๗] วณเณ คนเธ รโส โธชา ภูตจตูกกณเจติ อญจวิธมปิ **อวินิพโกครูป**, อิตริ **วินิพโกครูป**.

[๒๘] อิจเจวมญจวีสติ- วิธมปิ จ วิจกษณา
อชุฒตติกาทีเกเทน วิกษนติ ยถารห้.

อยเมตถ รูปวิภาโค.

รูปสมมุจจานนย

[๒๙] กมม้ จิตตัม อุตฺ อากาโร เจติ **จตตาริ** **รูปสมมุจจานานิ**
นาม.

[๓๐] ตตถ กามาวจรํ รูปาวจรญเจติ ปญจวีสติวิธมปิ
 กุสลาकुสลกम्मมมิสังขตํ อชฺฌตตติกสนฺตानเ กम्मสมฺภูจฺจानรูปํ
 ปฏิสนฺธิมุปาทาย ขณเ ขณเ สมฺภูจฺจาเปติ.

[๓๑] อรูปวิปากทวิปญจวิญญาณวชฺชิตํ ปญจสตตติวิธมปิ จิตตํ
 จิตตสมฺภูจฺจานรูปํ ปจฺมภวจฺจมุปาทาย ชายนุตเมว สมฺภูจฺจาเปติ.

[๓๒] ตตถ อปฺปนาชวณํ อิริยาปถมุปิ สนนฺนาเมติ.

[๓๓] โวฏฺฐพฺพนกามาวจรชวณาภิญญา ปน วิญญตติมปิ
 สมฺภูจฺจาเปนฺติ.

[๓๔] โสมนสฺสชวณานิ ปเนตถ เตรส หสนมุปิ ชเนนฺติ.

[๓๕] สิตฺตฺโณหตฺตสมญฺญาตฺตา เตชฺชาตฺต จิตฺติปฺปตฺตาว อุตฺต-
 สมฺภูจฺจานรูปํ อชฺฌตตตญจ พหิทฺธา จ ยถารหํ สมฺภูจฺจาเปติ.

[๓๖] โอชาสงฺขาโต อาหาโร อาหารสมฺภูจฺจานรูปํ อชฺฌโฆรณ-
 กालเ จานปฺปตฺโตว สมฺภูจฺจาเปติ.

[๓๗] ตตถ หทยอินฺทริยรูปานิ กम्मชาเนว.

[๓๘] วิญญตติทวຍํ จิตตชเมว.

[๓๙] สทฺโท จิตฺโตตฺตฺโต.

[๔๐] ลหฺตฺตาทิตฺตยํ อุตฺตจิตฺตาทาเรหิ สมฺโภติ.

[๔๑] อวิณิพฺโภครูปานิ เจว อากาสชาตฺต จ จตฺตฺติ สมฺภูจฺจทานิ.

[๔๒] ลกฺขณรูปานิ น กุโตจฺจิ ชายนฺติ.

[๔๓] อฏฺฐารส ปนฺนรส เตรส ทฺวาทสาติ จ
 กम्मจิตฺโตตฺตกาหาร- ชานิ โหนฺติ ยถากุम्मํ.

[๔๔] ชายมานาทีรูปานํ สภาวตฺตา หิ เกวลํ
ลกฺขณานิ น ชายนฺติ เกหิจฺฉิตฺติ ปกาสิตํ.

อฺยเมตฺถ รูปสมฺภูจฺจานนโย.

กลาปโยชนา

[๔๕] เอกุปฺปาทา เอกนิโรธา เอกนิสฺสยา สหฺวุตฺติโน **เอกวีสติ**
รูปกลาปา นาม.

[๔๖] ตตฺถ ชีวิตํ อวินิฟูโภครูปญฺจ จกฺขุณา สห จกฺขุทสกนฺติ
ปฺวฺจฺจติ. ตถา โสตาทีหิ สทฺธิ โสตทสกํ ฆานทสกํ ชิวฺหาทสกํ
กายทสกํ อิตฺติภาวทสกํ ปุมฺภาวทสกํ วตฺถุทสกญฺเจติ ยถากุณฺมํ
โยเชตพฺพํ. อวินิฟูโภครูปเมว ชีวิตฺน สห ชีวิตนฺวกนฺติ ปฺวฺจฺจติ.
อิเม **นว กมฺมสมฺภูจฺจานกลาปา.**

[๔๗] อวินิฟูโภครูปํ ปน สฺพุทฺฐจกํ, ตทฺเวว กายวิญฺญตฺติยา
สห กายวิญฺญตฺตินวํ, วจฺวิญฺญตฺติสทฺเทหิ สห วจฺวิญฺญตฺติทสกํ,
ลหฺตฺตาทีหิ สทฺธิ ลหฺตฺตาเทกาทสกํ, กายวิญฺญตฺติลหฺตฺตาทีทฺวาทสกํ,
วจฺวิญฺญตฺติสทฺทลหฺตฺตาทีเตรสกญฺเจติ **ฉ จิตฺตสมฺภูจฺจานกลาปา.**

[๔๘] สฺพุทฺฐจกํ สทฺทนฺวกํ ลหฺตฺตาเทกาทสกํ สทฺทลหฺตฺตาที-
ทฺวาทสกญฺเจติ **จตฺตารโ อุตฺตสมฺภูจฺจานกลาปา.**

[๔๙] สฺพุทฺฐจกํ ลหฺตฺตาเทกาทสกญฺเจติ เทว **อาหฺารสมฺภูจฺจาน-**
กลาปา.

[๕๐] ตตถ สุตฺตญฺจกั สทฺททวกญฺเจติ เทว อุตฺตสมฺมจฺจน-
กลาปา, พหิทฺธาปิ ลพฺภนฺติ, อวเสสา ปน สพฺเพปิ อชฺฌตฺติกเมวาทิ.

[๕๑] กมฺมจิตฺโตตฺตกาหาร-   สมฺมจฺจนา ยถากุภมํ
น ว จ ตฺวโร เทวติ   กลาปา เอกวีสติ.
กลาปานํ ปริญฺเฑท-   ลกฺขณตฺตา วิจฺกฺขณา
น กลาปญฺจคมิจฺจาหุ   อาการํ ลกฺขณานิ จ.

อยมตฺถ กลาปโยชนา.

รูปปวตฺตติกกม

[๕๒] สพฺพานิปิ ปเนตานิ รูปานิ กามโลเก ยถารหํ อญฺหนานิ
ปวตฺตติยํ อุปลพฺภนฺติ.

[๕๓] ปฏิสนฺธิยํ ปน สํเสทชานญฺเจว โอบปาติกานญฺจ จกฺขุ-
โสตฺมานชีวฺหากายภาวตฺถุทสกสงฺขาทานิ สตฺต ทสกานิ ปาตฺถวณฺติ
อุกฺกญฺจวเสน. โอมกฺวเสน ปน จกฺขุโสตฺมานภาวทสกานิ กทาจิปิ
น ลพฺภนฺติ, ตสฺมา เตสํ วเสน กลาปหานิ เวทิตฺพฺวา.

[๕๔] คพฺภเสยฺยกสฺตฺตดานํ ปน กายภาวตฺถุทสกสงฺขาทานิ
ตีณิ ทสกานิ ปาตฺถวณฺติ, ตตฺถาปิ ภาวทสกํ กทาจิ น ลพฺภติ,
ตโต ปริํ ปน ปวตฺตติกาเล กเมน จกฺขุทสกาทินี จ ปาตฺถวณฺติ.

[๕๕] อิจฺเจวํ ปฏิสนฺธิมฺปาทาย กมฺมสมฺมจฺจนา, ทฺตฺติยจิตฺต-
มฺปาทาย จิตฺตสมฺมจฺจนา, จิตฺติกาลมฺปาทาย อุตฺตสมฺมจฺจนา,

โอชาพรรณมุปาทาย อาหารสมุฏจानา เจติ จตุสมุฏจानรูปกลาป-
สนตติ กามโลเก ที่ปชालา วिय นทีโสโต วिय จ ยาวตาชุก-
มพโพจฉินนา ปวตตติ.

[๕๖] มรณกาลे पन जूतिजित्तोत्पिस्तत्तरस्मजित्तस्स जित्तिकाल-
मुपाทय गम्मश्चुपानि न उप्पुच्छन्ति, पुत्तम्मपुप्पनानि ज
गम्मश्चुपानि जूतिजित्तस्सकालमेव पवตत्तित्वा निरुच्चन्ति, ततो प्र
जित्तखाहारश्चुपयज वोच्चिच्छति, ततो प्र उच्चस्मुञ्जानरूपप्रमप्रा
यव मत्तकप्पेवรสञ्जाता पवत्तन्ति.

[๕๗] อิจฺเจวํ มตฺตตฺตานํ ปุณฺทเว ภวฺนฺตเร
ปฏฺฐิสฺสนฺธิมุปาทาย ตถา รूပํ ปวตฺตติ.

[๕๘] รูปโลเก पन खानश्चिवाहाकायभावत्सगानि ज^๑ อาหารช-
กลापानि ज न लพภนฺติ, ตस्समा เตสํ ปฏฺฐิสฺสนฺธิกาเล जग्गุสฺโส-
त्तวตฺถวเสน तीणि ทสगानि ชีวित्तनวกญเจติ जत्ताโร गम्मस्मुञ्जान-
กลाप, पवत्तियं जित्तोच्चस्मुञ्जाना ज लพภนฺति.

[๕๙] อสญญสत्ตตานํ पन जग्गुสฺโสत्तวตฺถสทฺททาปิ न लपभन्ति,
तथा सपฺพานिपि जित्तश्चुपानि, तस्समा เตसํ ปฏฺฐิสฺสนฺธิกาเล ชีวित-
นวกमेव,^๒ पवत्तियญจ सทฺทวश्चित् उच्चस्मुञ्जानरूपं อत्तिरिजจति.

[๖๐] อิจฺเจวํ กามรूपาสญญีสงฺขาเตสฺส तीสุ จาเนสุ ปฏฺฐิสฺสนฺธิ-
ปวตฺติวเสน ทฺวิธา รूပปฺปวตฺติ वेทิตฺตพฺพา.

๑ เจว (สีหฟโปตฺถเก)

๒ ชีวิต्तนวกเมว ลพภติ (สีหฟโปตฺถเก)

[๖๑] อญฺจวีสติ กาเมสุ โหนฺติ เตวีส ฐปิสุ
 สตุตฺรเสว สญฺญินํ อรูปे นตฺถิ กิณฺจปิ.
 สทฺโท วิกาโร ชรตา มรณญฺโจบปตฺตยํ
 น ลพฺภนฺติ ปวตฺเต ตฺ น กิณฺจปิ น ลพฺภติ.

อฺยเมตฺถ รูปปวตฺติกฺกโม.

นิพฺพานเภท

[๖๒] **นิพฺพานํ** ปน โลกุตฺตรสงฺฆาตํ จตฺมคฺคภาณน
 สจฺจิกาทพฺพํ, มคฺคผลานมารมฺมณฺฏํ วานสงฺฆาตาย ตณฺหายน
 นิกฺขนตฺตดา นิพฺพานนฺติ ปวฺจจติ.

[๖๓] ตเทตํ สภาวโต เอกวิธมฺปิ สอุปาทิสฺสณิพฺพานธฺาตุ
 อนุปาทิสฺสณิพฺพานธฺาตุ เจติ ทฺวิธํ โหติ การณปริยาเยน.

[๖๔] ตถา สฺสญฺญตํ อนิมิตฺตํ อปฺปณฺหิตญฺเจติ ติวิธํ โหติ
 อาการเภทน.

[๖๕] ปทมจฺจตฺมจฺจนฺตํ อสงฺขตมฺนฺตฺตฺรํ
 นิพฺพานมิตฺติ ภาสนฺติ วานมฺตฺตา มหฺลสโย.
 อิติ จิตฺตํ เจตสิกํ ฐปํ นิพฺพานมิจฺจปิ
 ปรมตฺถํ ปกาเสนฺติ จตฺตฺราว ตถาคตา.

อิติ อภิธรรมมุตตสงคห ฐปสงคหวิภาโค นาม
 ฉนฺจโร ปริจฺเจโท.

๗. สุตตมปริจเฉท

สมุจจยสงคหวิภาค

[๑] ทวารสตุตติวิธา วุตตทา วตถุณมมา สลกขณา
เตสํ ทานิ ยถาโยคํ ปวกุขามิ สมุจจยํ.

[๒] อกุสลสงคโห มิสฺสสกสงคโห โฟธิปกุชียสงคโห สพฺพสงคโห
เจติ สมุจจยสงคโห จตฺพุโพธ เวทิตพุโพ.

อกุสลสงคห

[๓] กถํ **อกุสลสงคเห** ตาว จตฺตารโ อาสวา กามาสโ
ภวาสโ ทิฏฺฐาสโ อวิชฺชาสโ.

[๔] จตฺตารโ โธฆา กาโมโฆ ภโวโฆ ทิฏฺฐโฆ อวิชฺโชโฆ.

[๕] จตฺตารโ โยคา กามโยโค ภวโยโค ทิฏฺฐโยโค อวิชฺชาโยโค.

[๖] จตฺตารโ คนฺธา อภิชฺฌมากายคนฺโธ, พฺยาปาโท กาย-
คนฺโธ, สีสฺสพฺพตฺปรามาโส กายคนฺโธ, อิทํสจฺจาภินิเวโส กายคนฺโธ.

[๗] จตฺตารโ อุปาทานา กามุปาทานํ ทิฏฺฐุปาทานํ สีสฺสพฺพตฺ-
ปาทานํ อตฺตวาทุปาทานํ.

[๘] ฉ นีวรณานิ กามจฺจนฺทนีวรณํ พฺยาปาทนีวรณํ
ถินมิทฺธนีวรณํ อุทฺธจจกุกุจจนีวรณํ วิจิกิจฺฉานีวรณํ อวิชฺชานีวรณํ.

[๙] สตฺต อนฺนสฺยา กามาราคานฺนุสโย ภวราคานฺนุสโย ปฏฺฐิฆา-
นฺนุสโย มานานฺนุสโย ทิฏฺฐานฺนุสโย วิจิกิจฺฉานฺนุสโย อวิชฺชานฺนุสโย.

[๑๐] ทส สโยชนานิ กามาราคส์โยชนํ รูปาราคส์โยชนํ อรูปาราคส์โยชนํ ปฏิกขสโยชนํ มานส์โยชนํ ทิฏฐิสโยชนํ สีสัพพต-
ปรามาสส์โยชนํ วิจิกิจฉาสโยชนํ อุกุทัจจสโยชนํ อวิชชาสโยชนํ
สุตฺตุนเต.^๑

[๑๑] อปรานิปิ ทส สโยชนานิ กามาราคส์โยชนํ ภวาราค-
ส์โยชนํ ปฏิกขสโยชนํ มานส์โยชนํ ทิฏฐิสโยชนํ สีสัพพตปรามาส-
ส์โยชนํ วิจิกิจฉาสโยชนํ อีสสาสโยชนํ มัจฉริยสโยชนํ อวิชชาสโยชนํ
อภิธมฺเม.^๒

[๑๒] ทส กิเลสา โลโภ โทโส โมโห มาโน ทิฏฐิ วิจิกิจฉา
ถีนํ อุกุทัจจํ อหิริกํ อโนตฺตปฺปํ.

[๑๓] อาสวาทีสุ ปเนตฺถ กามภวานาเมน ตพฺพตฺถกฺกา ตณฺหา
อธิปฺเปตา, สีสัพพตปรามาส อิทํสจฺจจาภินิเวโส อตฺตวาทุปาโท จ
ตถาปวตฺตํ ทิฏฐิจิตฺตเมว ปวฺจจติ.

[๑๔] อาสโวฆา จ โยคา จ ตโย คนฺธา จ วตฺถุโต
อฺปาทานา ทฺเว วุตฺตา อฏฺฐ นีวรณา สियํ.
ฉเขวานุสยา โหนฺติ นว สโยชนา มตา
กิเลสา ทเสติ^๓ วุตฺโตยํ นวธา ปาปสจฺจโคโ.

๑ อ.จ.ทสก. ๒๔/๑๓/๑๔

๒ อภิ.วิ. ๓๕/๙๖๙/๔๗๗

๓ มรณมเปตฺถเก “กิเลสา ทส”ติ ทิสฺสติ, วิชาวินี. ๒๙๓, มณินฺนชฺ. ๑/๒๑๓ ปิฎฺจสุ
ปฺสฺสิตพฺพ.

มิตฺสกกสงคห

[๑๕] **มิตฺสกกสงคฺเห** จ เหตุ โลโภ โทโส โมโห อโลโภ
อโทโส อโมโห.

[๑๖] สตฺต ฌานํคานิ วิตกฺโก วิจาร์ ปิติ เอกคฺคตา
โสมนสฺสํ โทมนสฺสํ อฺเปกฺขา.

[๑๗] ทฺวาทส มคฺคํคานิ สมฺมาทิกฺฺขจฺิ สมฺมาสํกปฺโป สมฺมา-
วาจา สมฺมากมฺมนฺโต สมฺมาอาชีโว สมฺมาวายาโม สมฺมาสตี
สมฺมาสมาธิ มิจฺฉาทิกฺฺขจฺิ มิจฺฉาสํกปฺโป มิจฺฉาวายาโม มิจฺฉาสมาธิ.

[๑๘] พาวีสตินฺทฺริยานิ จกฺขฺนฺทฺริยํ โสตินฺทฺริยํ ฆานินฺทฺริยํ
ชีวนฺทฺริยํ กายินฺทฺริยํ อิตฺถินฺทฺริยํ ปุริสฺนฺทฺริยํ ชีวิตฺถินฺทฺริยํ
สฺสฺชินฺทฺริยํ ทฺกฺชินฺทฺริยํ โสมนสฺสฺนฺทฺริยํ โทมนสฺสฺนฺทฺริยํ อฺเปกฺชินฺทฺริยํ
สทฺธินฺทฺริยํ วีริยฺนฺทฺริยํ สตินฺทฺริยํ สมาธินฺทฺริยํ ปญฺณินฺทฺริยํ
อนญฺญาตญฺญสฺสามิตฺถินฺทฺริยํ อญฺญินฺทฺริยํ อญฺญาตาวินฺทฺริยํ.

[๑๙] นว พฺลานิ สทฺธาพลํ วีริยพลํ สตีพลํ สมาธิพลํ
ปญฺญาพลํ หิริพลํ โอตฺตปฺปพลํ อหิริกพลํ อนฺนตฺตปฺปพลํ.

[๒๐] จตฺตารอ อธิปตี ฉนฺทาธิปตี วีริยาธิปตี จิตฺตธาธิปตี
วีรมฺสาธิปตี.

[๒๑] จตฺตารอ อาหารา กพฺพีการอ อาหารอ, ผลฺโส ทฺุติโย,
มโนสญฺเจตนา ตติยา, วิญฺญาณํ จตฺตอ.

[๒๒] อินฺทฺริเยสฺส ปนฺตถ โสตาปตฺติมคฺคญาณํ อนญฺญาตญฺญ-
สฺสามิตฺถินฺทฺริยํ.

- [๒๓] อรหตตพลภาณํ อญญาตาวินุทริยํ.
- [๒๔] มชฺเฌ ฉ ฌานานิ อญฺญินุทริยานีติ ปวฺจจฺนฺติ.
- [๒๕] ซีวิตินุทริยญฺจ รุปารูปวเสน ทฺวิธํ โหติ.
- [๒๖] ทฺวิปญฺจวิญญาเณสุ^๑ ฌานนฺคานิ, อวีริเยสุ พลาณิ,
อเหตุเกสุ มคฺคฺคฺคานิ น ลพฺภนฺติ.
- [๒๗] ตถา วิจิกิฉฺฉาจิตฺเต เอกคฺคฺตา มคฺคินุทริยพลาภาวํ น
คจฺจฺนฺติ.
- [๒๘] ทฺวิเหตุกฺติเหตุกฺชวเนเสวว ยถาสมฺภวํ อธิปฺติ เอโกว
ลพฺภตีติ.
- [๒๙] ฉ เหตุ ปญฺจ ฌานนฺคฺคา มคฺคฺคฺคา นว วตฺถุโต
โสฬสสินุทริยธฺมมา จ พลธฺมมา นเวริตา.
จตฺตารอฺธิปฺตี วุตฺตา ตถาหาราติ สุตฺตธา
กุสลาทิสมาภิณฺเณ วุตฺโต มิสฺสทกฺสงฺคโห.

โพธิปักขิยสงคห

[๓๐] **โพธิปักขิยสงคฺเห** จตฺตารอฺ สติปญฺจจฺานา กายานุปัสสนา-
สติปญฺจจฺานํ เวทนานุปัสสนาสติปญฺจจฺานํ จิตฺตานุปัสสนาสติปญฺจจฺานํ
ธฺมมานุปัสสนาสติปญฺจจฺานํ.

[๓๑] จตฺตารอฺ สมฺมปฺปชานา อุปฺปนฺนํ ปาปกาณํ ปหานาย

๑ ปญฺจวิญญาเณสุ (มรฺมมโปตฺถเก)

วายาโม, อนุปฺปนฺนํ ปาปกานํ อนุปฺปาทาย วายาโม,
 อนุปฺปนฺนํ กุสลาณํ อฺปฺปาทาย วายาโม, อฺปฺปนฺนํ กุสลาณํ
 ภิชฺโยภาวาย วายาโม.

[๓๒] จตฺตารอ อิทฺธิปาทา ฉนฺทิตฺธิปาโท วีริยิตฺธิปาโท
 จิตฺติตฺธิปาโท วิมฺลิตฺธิปาโท.

[๓๓] ปญฺจินฺทริยานิ สทฺธินฺทริยํ วีริยินฺทริยํ สตินฺทริยํ
 สสมาธินฺทริยํ ปญฺณินฺทริยํ.

[๓๔] ปญฺจ พลาณี สทฺธาพลํ วีริยพลํ สติพลํ สมาธิพลํ
 ปญฺญาพลํ.

[๓๕] สตฺต โพชฺฌนฺคา สติสมฺโพชฺฌนฺโค ธมฺมวิจยสมฺโพชฺฌนฺโค
 วีริยสมฺโพชฺฌนฺโค ปิตฺติสมฺโพชฺฌนฺโค ปสฺสทฺทิสฺมฺโพชฺฌนฺโค สสมาธิ-
 สมฺโพชฺฌนฺโค อฺเปกฺขาสฺมฺโพชฺฌนฺโค.

[๓๖] อฏฺฐ มคฺคจฺคานิ สมฺมาทิฏฺฐิ สมฺมาสงฺกปฺโป สมฺมาวาจา
 สมฺมาภมฺมฺนโต สมฺมาอาชีโว สมฺมาวายาโม สมฺมาสติ สมฺมาสมาธิ.

[๓๗] เอตฺถ ปน จตฺตารอ สติปฏฺจนาตี สมฺมาสติ เอกาว
 ปวฺจฺจตี.

[๓๘] ตถา จตฺตารอ สมฺมปฺปชานาตี จ สมฺมาวายาโม.

[๓๙] ฉนฺโท จิตฺตมฺเปกฺखा จ สทฺธาปสฺสทฺธิปิตฺติโย
 สมฺมาทิฏฺฐิ จ สงฺกปฺโป วายาโม วิรตฺตฺตยํ.
 สมฺมาสติ สมฺมาธิติ จุทฺทเสเต สภาวโต
 สตฺตตฺตีสปฺเปเกแทน สตฺตธา ตตฺถ สงฺคโห.

[๔๐]   สงกุปปปสุสทฺธิ จ ปิตุเปกฺขา
 ฉนฺโท จ จิตฺตํ วิตฺติตฺตยญฺจ
 นเวกจํานา วิริยํ นวญฺจ
 สตี สฺมาถี จตฺตํ ปญฺจ ปญฺญา
 สทฺธา ทฺฐจํานุตฺตมสฺตสฺตีส-
 ฐมฺมานเมโส ปวโร วิภาโค.

[๔๑]   สพฺเพ โลกุตฺตเร โหนฺติ   น วา   สงกุปปปีติโย
 โลกิเยปิ   ยถาโยคํ   ฉพฺพิสุทฺธิปวตฺติยํ.

สพฺพสงฺคห

[๔๒]   **สพฺพสงฺคเห**   ปญฺจกฺขนฺธา   รूपกฺขนฺโธ   เวทนา กฺขนฺโธ
 สญฺญากฺขนฺโธ   สงฺขารกฺขนฺโธ   วิญฺญาณกฺขนฺโธ

[๔๓]   ปญฺจุปาทานกฺขนฺธา   รूपุปาทานกฺขนฺโธ   เวทฺนุปาทานกฺ-
 ขนฺโธ   สญฺญุปาทานกฺขนฺโธ   สงฺขารุปาทานกฺขนฺโธ   วิญฺญาณ-
 ุปาทานกฺขนฺโธ.

[๔๔]   ทฺวาทสายตนา นิ   จกฺขายตน์   โสตายตน์   ฆานายตน์
 ชิฺวฺหายตน์   กายายตน์   มฺนายตน์   รूपายตน์   สทฺทายตน์   คฺนฺธายตน์
 รสายตน์   โผฏฺจพฺพายตน์   ฐมฺมายตน์.

[๔๕]   อญฺจารส ฐาตุโย   จกฺขุฐาตุ   โสตฐาตุ   ฆานฐาตุ   ชิฺวฺหาฐาตุ
 กายฐาตุ   รूपฐาตุ   สทฺทฐาตุ   คฺนฺธฐาตุ   รสฐาตุ   โผฏฺจพฺพฐาตุ
 จกฺขุวิญฺญาณฐาตุ   โสตฺวิญฺญาณฐาตุ   ฆานวิญฺญาณฐาตุ   ชิฺวฺหา-

วิญญาณธาดุ กายวิญญาณธาดุ มโนธาดุ ฌมฺมธาดุ มโนวิญญาณ-
ธาดุ.

[๔๖] จตตาริ อริยสจฺจานิ ทุกฺขํ อริยสจฺจํ, ทุกฺขสมุทโย
อริยสจฺจํ, ทุกฺขนิโรธอ อริยสจฺจํ, ทุกฺขนิโรธคามินีปฏิปทา อริยสจฺจํ.

[๔๗] เอตถ ปน เจตสิกสุขมฺรูปนิพฺพานวเสน เอกุณสฺตตฺติ
ธมฺมา ธมฺมายตฺนธมฺมธาดุติ สงฺขํ คจฺจนฺติ.

[๔๘] มนายตฺนเมว สฺตตฺติวิญญาณธาดุวเสน ภิชฺชติ.

[๔๙] รูปญฺจ เวทนา สญฺญา เสสา เจตสิกกา ตถา
วิญญาณมิตฺติ ปญฺเจเต ปญฺจกฺขนธาดิ ภาสิตา.

[๕๐] ปญฺจุปาทานกฺขนธาดิ ตถา เตภูมฺกา มตา
ภททาภาเวน นิพฺพานํ ขนฺธสงคฺหนิสฺสญฺ.

[๕๑] ทวารารมฺมณภทเทน ภวนฺตายนฺนานิ จ
ทวาราลมฺภตทฺปนฺน- ปริยาเยน ธาดุโย.

[๕๒] ทุกฺขํ เตภูมฺกํ วฏฺฐํ ตณฺหา สมุทโย ภเว
นิโรธอ นาม นิพฺพานํ มคฺโค โลกุตฺตโร มโต.

[๕๓] มคฺคยฺตุตา ผลา เจว^๑ จตฺตสจฺจวินิสฺสญฺา
อิติ ปญฺจุปปภทเทน ปวฺตุโต สัพพสงคฺโห.

**อิติ อภิมฺมตฺตสงคฺเห สมุจจัยสงคฺหวิภาโค นาม
สฺตตฺโต ปริจฺเจโ.**

๑ ผลญฺจ (วิภาวินี. ๕๓/๒๐๗, มณิมญฺชฺสา. ๒/๒๘๐)

๘. อภฺจยปรึจเจท ปจฺจยสงฺคหวิภาค

[๑] เยสํ สงฺขตธมฺมานํ   เย ธมฺมา ปจฺจยา ยถา
      ตํ วิภาคมิเหทานิ   ปวกฺขามิ ยถารหํ.

[๒] ปฏฺิจจสมฺบุปฺปาทนโย ปฏฺิจจานนโย เจติ ปจฺจยสงฺคโห
ทฺวิธो เวทิตฺตฺพโ.

[๓] ตตฺถ ตฺพภาวภาววิภาวการมตฺโตปลกฺขิตฺโต ปฏฺิจจสมฺบุปฺปาท-
นโย, ปฏฺิจจานนโย ปน อาหจฺจปจฺจยภฺจิตฺติมารพฺภ ปวฺจฺจติ, อุกฺกยํ
ปน โวมิสฺเสตฺตฺวา ปปณฺเจนติ อจาริยา.

ปฏฺิจจสมฺบุปฺปาทนย

[๔] ตตฺถ อวิชฺชาปจฺจยา สงฺขารา, สงฺขารปจฺจยา วิญฺญาณํ,
วิญฺญาณปจฺจยา นามรูปํ, นามรูปปจฺจยา สฬายตน์, สฬายตน์-
ปจฺจยา ผสฺโส, ผสฺสปจฺจยา เวทนา, เวทนาปจฺจยา ตณฺหา,
ตณฺหาปจฺจยา อฺปาทานํ, อฺปาทานปจฺจยา ภโว, ภวปจฺจยา ชาติ,
ชาติปจฺจยา ชรามรณํ, โสภปริเทวทฺกฺขทฺโถมนสฺสุปายาสา สมฺภวานฺติ,
เอวเมตฺตสฺส เกวลสฺส ทฺกฺขทฺกฺขนฺนสฺส สมฺทโย โหตีติ, อยเมตฺถ
ปฏฺิจจสมฺบุปฺปาทนโย.

[๕] ตตฺถ ตโย อทฺธา ทฺวาทสงฺคานิ วีเสตาคารา ติสฺนฺธิ
จตฺตฺสงฺเขปา ตีณิ วฏฺฏานิ เทว มฺลानิ จ เวทิตฺตฺพพานิ.

[๖] กถิ อวิชชาสงขารธา อตีโต อทฐา, ชาติชรามรณั
อนาคโต อทฐา, มชฺเฒ อฏฺฐจ ปัจจุบฺปนโน อทฐาติ ตโย อทฐา.

[๗] อวิชชา สงขารธา วิญญาณั นามรูปิ สฬายตนั ผลุโส
เวทนา ตณฺหา อุปาทานั ภโว ชาติ ชรามรณนฺติ ทฺวาทสงฺคานิ.

[๘] โสกาทิวจันิ ปเนตถ นิสฺสนุทผลนิตฺสสนั.

[๙] อวิชชาสงขารคฺคหณฺน ปเนตถ ตณฺหุปาทานภาวปิ
คหิตตา ภวนฺติ, ตถา ตณฺหุปาทานภวคฺคหณฺน จ อวิชชาสงขารธา,
ชาติชรามรณคฺคหณฺน จ วิญญาณาทีผลปญฺจกเมว คหิตนฺติ
กตฺวา :-

[๑๐] อตีเต เหตุโว ปญฺจ อิทานิ ผลปญฺจํ
อิทานิ เหตุโว ปญฺจ อายตี ผลปญฺจกนฺติ.

วีสติอาการธา ติสนฺธี จตฺสงฺเขปา จ ภวนฺติ.

[๑๑] อวิชชาตณฺหุปาทานา จ กิเลสวฏฺฐั, กम्मภวสงฺขาโต
ภเวทโส สงขารธา จ กम्मวฏฺฐั, อุปตฺตติภวสงฺขาโต ภเวทโส
อวเสสา จ วิปាកวฏฺฐนฺติ ตีณิ วฏฺฐานิ.

[๑๒] อวิชชาตณฺหาเวสเน เทว มฺูลานิ จ เวทิตพฺพานิ.

[๑๓] เตสเมว จ มฺูลานั นิโรธเน นิรุชฺฌติ
ชรามรณมฺุจฉาย ปิฬิตานมภินฺุทโส
อาสวานั สมฺุปปาทา อวิชชา จ ปวตฺตติ.
วฏฺฐมาพทฺฐมิจฺเจวึ เตภฺฐมกมฺนาทิกั
ปัจจัยจบสมฺุปปาทิ ปญฺจเปลิ มหามฺุณิ.

ปฏฺฐานนโย

[๑๔] เหตุปัจจโย อารมมณปัจจโย อธิปติปัจจโย อนนฺตร-
 ปัจจโย สมนฺนตรปัจจโย สหชาตปัจจโย อญฺญมญฺญปัจจโย นิสฺสย-
 ปัจจโย อุปนินิสฺสยปัจจโย ปุเรชาตปัจจโย ปจฺจชาตปัจจโย อาเสวน-
 ปัจจโย กมฺมปัจจโย วิปากปัจจโย อาหารปัจจโย อินฺทฺริยปัจจโย
 ฌานปัจจโย มคฺคปัจจโย สมฺปยุตฺตปัจจโย วิปฺปยุตฺตปัจจโย อตฺถิปจฺจ
 โย นตฺถิปจฺจโย วิคตปัจจโย อวิคตปัจจโยติ อยมตฺถ **ปฏฺฐานนโย**.

[๑๕] ฉธา นามํ ตฺ นามสฺส ปญฺจธา นามรูปินํ
 เอกธา ปุณฺ รูปสฺส รูปํ นามสฺส เจกธา.
 ปญฺจตฺตินามรูปานิ นามสฺส ทฺวิธา ทฺวยํ
 ทฺวยสฺส นวธา เจติ ฉพฺพิธา ปจฺจยา กถํ.

[๑๖] อนนฺตรนินฺรุทฺธา จิตฺตเจตฺติกา ฌมฺมา ปฏฺฐปฺปนฺนํ จิตฺต-
 เจตฺติگانํ ฌมฺมานํ อนนฺตรสมนฺนตรนตฺถิวิคตฺวเสน, ปุริมานิ ชวนานิ
 ปจฺจิมานํ ชวนานํ อาเสวนนฺวเสน, สหชาตา จิตฺตเจตฺติกา ฌมฺมา
 อญฺญมญฺญํ สมฺปยุตฺตวเสนตฺติ จ **ฉธา นามํ นามสฺส** ปัจจโย โหติ.

[๑๗] เหตุฌานงฺคมคฺคํคฺจฺคานิ สหชาตานํ นามรูปานํ เหาตาทิ-
 วเสน, สหชาตา เจตนา สหชาตานํ นามรูปานํ, นานากุชณฺณิกา เจตนา
 กมฺมาภินิพฺพตฺตานํ นามรูปานํ กมฺมวเสน, วิปากกฺขนฺธา อญฺญมญฺญํ
 สหชาตานํ รูปานํ วิปากวเสนตฺติ จ **ปญฺจธา นามํ นามรูปานํ**
 ปัจจโย โหติ.

[๑๘] ปจฺจชาตา จิตฺตเจตฺติกา ฌมฺมา ปุเรชาตสฺส อิมสฺส
 กายสฺส ปจฺจชาตวเสนตฺติ **เอกธาว นามํ รูปสฺส** ปัจจโย โหติ.

[๑๙] ฉ วตฺถุณี ปวตฺตีย์ สตฺตุนฺนี วิญฺญาณธฺาตฺถนํ, ปญฺจา-
 รรมณานิ จ ปญฺจวิญฺญาณวีรียา ปุเรชาตวเสเนติ **เอกธาว รุปิ**
นามสฺส ปจฺจโย โหติ.

[๒๐] อารมฺมณวเสน อุปนิสฺสยวเสนเนติ จ **ทฺวิธา ปญฺยตฺติ**
นามรฺูปานิ นามสฺเสว ปจฺจยา โหเนติ.

[๒๑] ตตฺถ รฺูปาทิวเสน ฉพฺพิธํ โหติ อารมฺมณํ.

[๒๒] อุปนิสฺสโย ปน ติวโร โหติ อารมฺมณฺูปนิสฺสโย อนนฺตรฺู-
 ปนิสฺสโย ปกตฺูปนิสฺสโย เจติ.

[๒๓] ตตฺถ อารมฺมณเมว ครุกตํ อารมฺมณฺูปนิสฺสโย.

[๒๔] อนนฺตรนิรฺุทฺธา จิตฺตเจตฺติกา ธมฺมา อนนฺตรฺูปนิสฺสโย.

[๒๕] ราคาทโย ปน ธมฺมา สทฺธาทโย จ สฺขํ ทฺกฺขํ ปุคฺคโล
 โภชนํ อุตฺตฺ เสนาสนญฺจ ยถารหํ อชฺฌตฺตญฺจ พหิทฺธา จ กุสลาที-
 ธมฺมานํ, กมฺมํ วิปាកานนฺติ จ พหฺุธา โหติ ปกตฺูปนิสฺสโย.

[๒๖] อธิปฺติสหาตอญฺณมญฺณนิสฺสยอาหารอินฺทฺริยวิปฺยตฺต-
 อตฺถิอวิคตวเสเนติ ยถารหํ **นวธา นามรฺูปานิ นามรฺูปานํ** ปจฺจยา
 ภาวนฺติ.

[๒๗] ตตฺถ ครุกตมารมฺมณํ อารมฺมณาธิปฺติวเสน นามานํ,
 สหาตาทิปฺติ จตฺพฺพิโรปี สหาตวเสน สหาตานํ นามรฺูปานนฺติ
 จ ทฺวิโร โหติ อธิปฺติปจฺจโย.

[๒๘] จิตฺตเจตฺติกา ธมฺมา อญฺณมญฺณํ สหาตรฺูปานญฺจ,
 มหาภูตา อญฺณมญฺณํ อุปาหารฺูปานญฺจ, ปฏิสนฺธิกฺุขณ วตฺถุวิปากา

อณฺณมณฺณนฺติ จ ติวโร โหติ สหชาตปจฺจโย.

[๒๙] จิตฺตเจตสิกฯ ฐมา อณฺณมณฺณํ, มหาภูตา อณฺณมณฺณํ, ปฏิสนฺธิกฺขณ วัตถุวิปากา อณฺณมณฺณนฺติ จ ติวโร โหติ อณฺณมณฺณปจฺจโย.

[๓๐] จิตฺตเจตสิกฯ ฐมา อณฺณมณฺณํ สหชาตฺรูปานญจ, มหาภูตา อณฺณมณฺณํ อฺปาหารูปานญจ, ฉ วัตถุณี สดตฺนํ วิญญาณธตฺตุนฺติ จ ติวโร โหติ นิสฺสยปจฺจโย.

[๓๑] กพฺพีกาโร อหาโร อิมสฺส กายสฺส, อรูปิโน อหาธา สหชาตานิ นามรูปานนฺติ จ ทิวโร โหติ อหาธาปจฺจโย.

[๓๒] ปญจ ปสาธา ปญจนฺนํ วิญญาณนํ, รูปชิวิตินฺทฺริยํ อฺปาทินฺนรูปานํ, อรูปิโน อินฺทฺริยา สหชาตานิ นามรูปานนฺติ จ ติวโร โหติ อินฺทฺริยปจฺจโย.

[๓๓] โอกฺกนฺตฺกฺขณ วัตถุ วิปากานํ, จิตฺตเจตสิกฯ ฐมา สหชาตฺรูปานํ สหชาตวเสน, ปจฺจชาตา จิตฺตเจตสิกฯ ฐมา ปฺเรชาตสฺส อิมสฺส กายสฺส ปจฺจชาตวเสน, ฉ วัตถุณี ปวตฺตฺยํ สดตฺนํ วิญญาณธตฺตุนํ ปฺเรชาตวเสนติ จ ติวโร โหติ วิปฺปยุตฺตปจฺจโย.

[๓๔] สหชาตํ ปฺเรชาตํ   ปจฺจชาตญจ สพฺพธา
กพฺพีกาโร อหาโร   รูปชิวิตมฺิจฺจยนฺติ

ปญจวิโร โหติ อตฺถิปจฺจโย อวิกตปจฺจโย จ.

[๓๕] อารมฺมณฺปนฺนิสฺสยกมฺมตฺถิปจฺจเยสฺ จ สพฺเพปิ ปจฺจยา สโมธานํ คจฺจนฺติ.

[๓๖] สหชาตฺรฺปนฺติ ปเนตฺถ สพฺพตฺถาปี ปวตฺเต จิตฺต-
สมฺภูจฺจานานํ ปฏฺิสนฺธิยํ กฺกฺขตฺตารฺฐปानญจ วเสน ทฺวิธํ โหตีตี เวทิตฺตพฺพ.

[๓๗] อิติ เตกาลิกา ธมฺมา กาลมฺตฺตา จ สมฺภวา
อชฺชตฺตญจ พหิทฺธา จ สงฺขตาสงฺขตา ตถา.
ปณฺฑตฺตินามรฺฐปานํ วเสน ติวิธา จิตา
ปจฺจยา นาม ปฏฺิจาเน จตฺวีสติ สพฺพถา.

[๓๘] ตตฺถ รูปธมฺมา รูปกฺขนฺโธว, จิตฺตเจตฺตีกสงฺขตา
จตฺตารโ อรฺุปีโน ขนฺธา นิพฺพานญฺเจติ ปญฺจวิธมฺปี อรฺุปนฺติ จ
นามนฺติ จ ปวฺจจติ.

ปณฺฑตฺติเกท

[๓๙] ตโต อวเสสา ปณฺฑตฺติ ปน ปณฺธวาปียตฺตา ปณฺฑตฺติ,
ปณฺธวาปนโต ปณฺฑตฺตีตี จ ทฺวิธา โหตี.

[๔๐] กถํ ตตฺถตฺตฺปริณามการมฺุปาทาย ตถา ตถา ปณฺฑตฺตา
ภฺุมิปพฺพตาทิกา, สมฺภารสนฺนิเวสการมฺุปาทาย เคหฺรตฺสกฺกาทิกา,
ขนฺธปญฺจกมฺุปาทาย ปุริสปฺุคฺคลาทิกา, จนฺทาวภฺภูนาทิกมฺุปาทาย
ทิสากาลาทิกา, อสมฺมุจฺจาการมฺุปาทาย กฺุปคฺุหาทิกา, ตตฺถตฺตฺนิมิตฺตํ
ภาวนาวิเสสญจ อฺุปาทาย กฺลิตฺตนิมิตฺตาทิกา เจติ เอวมาทฺิปปเกทา
ปน ปรมตฺถโต อวิชฺชมานาปี อตฺถจฺจายากาเรน จิตฺตฺุปฺุปาทาน-
มารมฺมณฺฐตา ตํ ตํ อฺุปาทาย อฺุปนิธาย การณํ กตฺวา ตถา ตถา

ปริกปิยามานา สงฺขายติ สมณฺณายติ โวหริยติ ปณฺณปิยตีติ
 ปณฺณตฺตีติ ปวฺจฺจติ. อຍံ ปณฺณตฺตีติ ปณฺณปิยตฺတာ ปณฺณตฺตีติ นาม.

[๔๑] ปณฺณปนโต ปณฺณตฺตีติ ปน นามนามกมฺมาทึนฺนเมน
 ปริทึปิตา. สภา วิชฺชมานปณฺณตฺตีติ, อวิชฺชมานปณฺณตฺตีติ, วิชฺชมาน
 นอวิชฺชมานปณฺณตฺตีติ, อวิชฺชมานนวิชฺชมานปณฺณตฺตีติ, วิชฺชมานน-
 วิชฺชมานปณฺณตฺตีติ, อวิชฺชมานนอวิชฺชมานปณฺณตฺตีติ เจติ ฉพุทฺธิธา
 โหติ.

[๔๒] ตตฺถ ยทา ปน ปรมตฺถโต วิชฺชมานํ รูปเวทฺหนาทึ
 เอตาย ปณฺณาเปนฺตีติ, ตทายํ วิชฺชมานปณฺณตฺตีติ. ยทา ปน
 ปรมตฺถโต อวิชฺชมานํ ภูมิปพุพฺพตาทึ เอตาย ปณฺณาเปนฺตีติ, ตทายํ
 อวิชฺชมานปณฺณตฺตีติ ปวฺจฺจติ. อุกฺกึนฺนํ ปน โวมิสฺสสกวเสน เสสา
 ยถากุกมํ ฉฬภิญฺโญ, อิตฺถิสทฺโท, จกฺขุวิญฺญาณํ, ราชนฺตฺตตีติ จ
 เวทิตพฺพา.

[๔๓] วจฺจิมฺสํสาเรณ โสตวิญฺญาณวีถึยา
 ปวตฺตํนฺนตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต- มโนทวารสฺส โคจฺจรา.
 อตฺถา ยสฺสํสาเรณ วิญฺญาณนฺตีติ ตโต ปรี
 สายํ ปณฺณตฺตีติ วิญฺญเญยฺยา โลกสงฺเกตนิมฺมิตฺตา.

**อิตฺติ อภิธรรมตถสงคห ปจฺจยสงคหวิภาโค นาม
 อฏฺฐม ปริจฺเจท.**

๙. นวมปริจฺเจท กมฺมฏฺฐานสงฺคหวิภาค

[๑] สมถวิปัสสนานัน ภาวนานมิโต ปรี
กมฺมฏฺฐานัน ปวกฺขามิ ทฺวิธมฺปิ ยถากุณฺม.

สมถกมฺมฏฺฐาน

[๒] ตตฺถ สมถสงฺคเห ดาว ทส กสิณานิ ทส อสุภา ทส
อนฺุสฺสตีโย จตฺสุโส อปฺปมณฺเณโย เอกา สณฺเณ เอกํ ววตฺถานัน
จตฺตารโ อารุปฺปา เจติ สตฺตวิเชน สมถกมฺมฏฺฐานสงฺคโ.

จริตเภท

[๓] รากจริตา โทสจริตา โมหจริตา สทฺธจริตา พุทฺธิจริตา
วิตกฺกจริตา เจติ ฉพุพิเชน จริตสงฺคโ.

ภาวนาเภท

[๔] ปริกมฺมภาวนา อุปจาร์ภาวนา อปฺปนาภาวนา เจติ
ติสฺโส ภาวนา.

นิमितฺตเภท

[๕] ปริกมฺมนิमितฺตํ อุคฺคหนิमितฺตํ ปฏฺฐากคณิमितฺตญฺเจติ ตีณิ
นิमितฺตานิ จ เวทิตพุพานิ.

[๖] กถํ ปถวีกถิณํ อาโปกถิณํ เตชอิกถิณํ วาโยกถิณํ
 นีลกถิณํ ปิตกถิณํ โลहितกถิณํ โอบาทกถิณํ อากาสกถิณํ อาโลก-
 กถิณญเจติ อิมานิ **ทส กถิณานิ** นาม.

[๗] อุทฺถุมาทกํ วินีลकํ วิปฺพุพพकํ วิจฺฉิทฺทกํ วิกฺขายิตกํ
 วิกฺขิตฺตกํ หตฺตวิกฺขิตฺตกํ โลहितกํ ปุพฺพวกํ อญฺจิกญฺเจติ อิมเ **ทส**
อสุภา นาม.

[๘] พุทฺธานุสฺสติ ฌมฺมานุสฺสติ สํฆานุสฺสติ สีลानุสฺสติ
 จาคานุสฺสติ เทวตานุสฺสติ อุปสฺมานุสฺสติ มรณานุสฺสติ กายคตาสติ
 อานาปานสฺสติ เจติ อิมานิ **ทส อานุสฺสติโย** นาม.

[๙] เมตฺตา กรุณา มุทิตา อุเปกฺขา เจติ อิมานิ **จตฺสุโส**
อปฺปมญฺญาโย นาม, พุรหฺมวิหาโรติ จ ปวฺจฺจติ.

[๑๐] อหาเรปฏิกฺกุลสญฺญา **เอกา สญฺญา** นาม.

[๑๑] จตฺฐาตฺตวตฺถานํ **เอกํ วตฺถานํ** นาม.

[๑๒] อากาสานญฺจายตนาทโย **จตฺตารโ อารุพฺปา** นามาติ
 สพฺพธาปิ สมณินทฺเทเส จตฺตาลีเส กมฺมญฺจานานิ ภวนฺติ.

สปปายเภท

[๑๓] จริตาสู ปน ทส อสุภา กายคตาสติสงฺฆาตา โภจฺจาส-
 ภาวนา จ ราคจริตฺตสฺส สปปายา.

[๑๔] จตฺสุโส อปฺปมญฺญาโย นีลาทีนิจ จ จตฺตาริ กถิณานิ
 โทสจริตฺตสฺส.

[๑๕] อานาปานํ โมหจริตฺตสฺส วิตฺตกฺกจริตฺตสฺส จ.

[๑๖] พุทฺธานุสฺสตีอาทโย ฉ สทฺธาจริตฺตสฺส.

[๑๗] มรณอุปสมสญฺญาววตฺถานานิ พุทฺธิจริตฺตสฺส.

[๑๘] เสสานิ ปน สพุพานิปิ กมฺมฏฺจานานิ สพุเพสมฺปิ สປุปายานิ, ตตฺถาปิ กสิณฺณสุ ปุณฺณํ โมหจริตฺตสฺส, ชุทฺทกํ วิตฺตกฺก-
จริตฺตสฺเสวาติ.

อฺยเมตฺถ สປุปายเกโท.

ภาวนาเภท

[๑๙] **ภาวนาสุ**^๑ สพุพตฺถาปิ ปริกมฺมภาวนา ลพุทฺเตว.
พุทฺธานุสฺสตีอาทิสฺส อญฺจสุ สญฺญาววตฺถาเนสุ จาติ ทสฺสุ
กมฺมฏฺจาเนสุ อุປจารภาวนาว สมປชฺชติ, นตฺถิ อປปนา.

[๒๐] เสเสสุ ปน สมตฺตีสมฺมฏฺจาเนสุ อປปนาภาวนาปิ
สมປชฺชติ.

[๒๑] ตตฺถาปิ ทส กสิณฺณานิ อานาปานญจ ปญฺจกชฺฌานิกานิ.^๒

[๒๒] ทส อสุภา กายคตาสติ จ ปจฺมชฺฌานิกา.

[๒๓] เมตฺตาทโย ตโย จตฺตกชฺฌานิกา.

[๒๔] อุປเภฺขา ปญฺจมชฺฌานิกานิ ฉพุพีสติ รูປาวจรชฺ-
ฌานิกานิ กมฺมฏฺจานานิ.

๑ ภาวนาสุ ปน (สีหฟโปตฺถเก)

๒ ปญฺจกชฺฌานิกา (สีหฟโปตฺถเก)

[๒๕] จตฺตารโ ปน อารุปฺปา อารุปฺปชฺฌมานิกาติ.

ออยเมตถ ภาวนาเกโท.

โคจรเภท

[๒๖] **นิमितฺเตสฺ** ปน ปริกมฺมนิมิตฺตํ อุกฺคหนิมิตฺตญฺจ สพฺพตฺถาปิ ยถารหํ ปรียาเยน ลพฺภนฺตฺเว.

[๒๗] ปฏฺฐิภาคนิมิตฺตํ ปน กลีณาสฺสุโกฏฺฐาสานาปาเนเสวว ลพฺภติ, ตตฺถ หิ ปฏฺฐิภาคนิมิตฺตมารพฺภอุปจฺจารสมฺภาติ อปฺปนาสมฺภาติ จ ปวตฺตฺนฺติ.

[๒๘] กถํ อาทิกมฺมิกสฺส หิ ปถวีมณฺฑลาทิสฺสู นิมิตฺตํ อุกฺคณฺหนตฺสฺส ตมารมมณฺํ ปริกมฺมนิมิตฺตฺนฺติ ปวฺจฺจติ, สฺวา จ ภาวนา ปริกมฺมภาวนา นาม.

[๒๙] ยทา ปน ตํ นิมิตฺตํ จิตฺเตน สมฺมุคฺคหิตํ โหติ, จกฺขุณา ปสฺสฺนตฺสฺเสว มโนทวารสฺส อปาถมาคตํ, ตทา ตเมว อารมฺมณฺํ อุกฺคหนิมิตฺตํ นาม, สฺวา จ ภาวนา สมฺภาติยติ.

[๓๐] ตถาสมาหิตสฺส ปเนตฺสฺส ตโต ปรี ตสฺมี อุกฺคหนิมิตฺเต ปริกมฺมสมฺภาตินา ภาวนมนฺุญฺญชฺนตฺสฺส ยทา ตปฺปฏฺฐิภาคํ วตฺถุณฺม- วิมุจฺจติํ ปญฺญตฺติสงฺฆาตํ ภาวนามยมารมฺมณฺํ จิตฺเต สนฺนิสิณฺฺนํ สมฺปปีตํ โหติ, ตทา ตํปฏฺฐิภาคนิมิตฺตํ สมฺปฺปนฺนฺติ ปวฺจฺจติ.

[๓๑] ตโต ปญฺญาย ปรีปฺนฺถวิปฺปหีนา กามาวจรสมฺภาติสงฺฆาตา อุปจฺจารภาวนา นิปฺพนฺนา นาม โหติ.

[๓๒] ตโต ปรี ตเมว ปฏิภาคนิมิตต์ อุปจารสมาธินา
สมาเสวนตสฺส รูปาวจรปจฺมชฺฌานมปฺเปติ.

[๓๓] ตโต ปรี ตเมว ปจฺมชฺฌานํ อวชฺชนํ สฺมาปชฺชนํ
อธิฏฺฐานํ วุฏฺฐานํ ปจฺจเวกฺขณา เจติ อิมาทิ ปญฺจหิ วลิตาหิ วลีสฺสุตฺตํ
กตฺวา วิตฺกุกาทิกโมฬาริกงฺคํ ปหานาย วิจาราทิสฺสุมฺงคฺคุปฺตติยา
ปทฺทโต ยถากมํ ทฺตियชฺฌานาทโย ยถารหฺมปฺเปนฺติ.

[๓๔] อิจฺเจวํ ปถวีกฺลิตฺวาทิสฺสุ ทฺวาวิสติกมฺมฏฺฐาเนสฺสุ ปฏิภาค-
นิมิตฺตมฺปลพฺภกฺติ.

[๓๕] อวเสเสสฺสุ ปน อปฺปมณฺญา สฺตตฺตปณฺณตฺตติยํ ปวตฺตนฺติ.

[๓๖] อากาสวชฺชิตกฺลิตฺเณสฺสุ ปน ยํ กิณฺจิ กฺลิตฺถํ อุกฺขมาฏฺเฐตฺวา
ลทฺธมากาสํ อนนฺตวเสน ปริกมฺมํ กโรนฺตสฺส ปจฺมารูปฺปมฺเปติ.

[๓๗] ตเมว ปจฺมารูปฺปวิณฺญาณํ อนนฺตวเสน ปริกมฺมํ
กโรนฺตสฺส ทฺตติยารูปฺปมฺเปติ.

[๓๘] ตเมว ปจฺมารูปฺปวิณฺญาณาภาวํ ปน “นตฺถิ กิณฺจิ”ติ
ปริกมฺมํ กโรนฺตสฺส ตฺตติยารูปฺปมฺเปติ.

[๓๙] ตฺตติยารูปฺปํ “สนฺตเมตฺถํ, ปณฺีตเมตฺถนุ”ติ ปริกมฺมํ
กโรนฺตสฺส จตฺตตฺตารูปฺปมฺเปติ.

[๔๐] อวเสเสสฺสุ จ ทสฺสุ กมฺมฏฺฐาเนสฺสุ พุทฺธคฺคณาทิก-
มารมฺมณฺมารพฺภกฺ ปริกมฺมํ กตฺวา ตสฺมี นิมิตฺเต สฺธาธฺกมฺมุคฺคหิตฺเต
ตตฺเถว ปริกมฺมณฺจ สฺมาธิยฺติ, อุปฺจาโร จ สฺมปชฺชติ.

[๔๑] อภิณฺณวเสณ ปวตฺตมานํ ปน รุปาวจรปญฺจมชฺฌมานํ
 อภิณฺณวาปาทกปญฺจมชฺฌมานา วุฏฺฐหิตฺวา อธิญฺเจยฺยาทิกมวชฺเชตฺวา
 ปริกมมํ กโรนฺตสฺส รุปาทิสฺส อารมฺมเณสฺส ยถารหฺมปฺเปติ.

[๔๒] อภิณฺณวา จ นาม :-

อิทฺธิวិธํ ทิพฺพโสธํ   ปรจิตฺตวิชานนา
 ปุพฺพเพนิวาसानุสฺสติ   ทิพฺพจกฺขุติ ปญฺจธา.

อฺยเมตฺถ โคจรเกโท.

นิฏฺฐิตอ จ สมถมฺมฏฺฐานนโย.

วิปัสสนากมฺมฏฺฐานวิสุทฺธิเภท

[๔๓] วิปัสสนากมฺมฏฺฐานเน ปน สีลวิสุทฺธิ จิตฺตวิสุทฺธิ ทิฏฺฐิ-
 วิสุทฺธิ กงฺขาวิตฺตณฺวิสุทฺธิ มคฺคามคฺคญาณทสฺสนวิสุทฺธิ ปฏฺธิปทา-
 ญาณทสฺสนวิสุทฺธิ ญาณทสฺสนวิสุทฺธิ เจติ สตฺตวิเชน วิสุทฺธิสงฺคโห.

[๔๔] อนิจฺจลกฺขณํ ทุกฺขลกฺขณํ อนตฺตลกฺขณญฺเจติ ตีณิ
 ลกฺขณานิ.

[๔๕] อนิจฺจานุปัสสนา ทุกฺขานุปัสสนา อนตฺตานุปัสสนา
 เจติ ติสฺโส อนุปัสสนา.

[๔๖] สมฺมสนญาณํ อุทฺยพฺพยญาณํ ภงฺคญาณํ ภยญาณํ
 อาทีนวญาณํ นิพฺพิทาญาณํ มุจฺจิตุกฺมยตาญาณํ ปฏฺฐิสงฺขาญาณํ
 สงฺขารุเปกฺขาญาณํ อนุโลมญาณญฺเจติ ทส วิปัสสนาญาณานิ.

[๔๗] สุธณฺโตะ วิโมกฺโข, อนิมิตฺโต วิโมกฺโข, อปฺปณฺหิตो วิโมกฺโข เจติ ตโย วิโมกฺขา.

[๔๘] สุธณฺตานุปฺสสนา อนิมิตฺตานุปฺสสนา อปฺปณฺหิตานุ- ปฺสสนา เจติ ตีณิ วิโมกฺขมฺขานิ จ เวทิตพฺพานิ.

[๔๙] กถํ ปาติโมกฺขสํวรสีลํ อินฺทฺริยสํวรสีลํ อาชีวปาริสฺสุทฺธิสีลํ ปจฺจยสนฺนิสฺสิตตีสฺสยเจติ จตฺตปาริสฺสุทฺธิสีลํ **สีลวิสุทฺธิ** นาม.

[๕๐] อุปจารสมาธิ อปฺปนาสมาธิ เจติ ทฺวิโรปี สมาธิ **จิตฺตวิสุทฺธิ** นาม.

[๕๑] ลกฺขณฺรสปฺจฺจุปฺฏจานปทฺฏจานวเสน นามรูปปริคฺคฺโห **ทฺวิจฺวิสุทฺธิ** นาม.

[๕๒] เตสเมว จ นามรูปานํ ปจฺจยปริคฺคฺโห **กฺงฺขาวิตฺตรณ- วิสุทฺธิ** นาม.

[๕๓] ตโต ปริ ปน ตถาปริคฺคฺหิตेषฺส สปฺปจฺจเยสฺส เตภูมก- สงฺขารेषฺส อตฺตาทิเกทภินฺเนสฺส ขนฺธาทินยมารพฺภ กลาปวเสน สงฺฆิปิตฺวา “อนิจฺจํ ขยฺภฺเจน, ทฺกฺขํ ภัยฺภฺเจน, อนตฺตา อสารกฺภ- เจนา”ติ อทฺธานวเสน สนฺตติวเสน ขณฺวเสน วา สมฺมสนฺถาณฺน ลกฺขณฺตตฺยํ สมฺมสนฺตสฺส เตเสว ปจฺจยวเสน ขณฺวเสน จ อุทฺยพฺพยวเสน อุทฺยพฺพยํ สมนฺุปฺสสนฺตสฺส จ :-

“โอภาโส ปีติ ปสฺสทฺธิ อธิโมกฺโข จ ปคฺคฺโห
สฺขํ ภาณมฺุปฺฏจาน- มฺุเปกฺขา จ นิกฺกฺติ เจ”ติ

โภภาสาทวิปัสสนูปกุกิเลสปริปนุถปริคคหวเสน มคฺคามคฺค-
ลกฺขณวตฺถานํ **มคฺคามคฺคญาณทสฺสนวิสุทฺธิ** นาม.

[๕๔] ตถา ปริปนุถวิมุตฺตสฺส ปน ตสฺส อุทฺทพฺพญาณโต
ปญฺญา ยาวานฺลุมา ติลกฺขณํ วิปัสสนาปรมฺปราย ปฏฺิปปชฺชนตฺสฺส
นว วิปัสสนาญาณานิ **ปฏฺิปปทาญาณทสฺสนวิสุทฺธิ** นาม.

[๕๕] ตสฺเสวํ ปฏฺิปปชฺชนตฺสฺส ปน วิปัสสนาปริปากมามมฺ
“อิทานิ อปุปฺนา อปุปฺชฺชิสฺสตี”ติ ภวํคํ โวจฺฉินฺชิตฺวา อปุปฺน-
นโมทวารวชฺชชานนฺตรํ เทว ตีณิ วิปัสสนาจิตฺตานิ ยํ กิณฺฉิ
อนิจฺจาทิลกฺขณมารพฺภ ปริกมฺโมปจารานฺลุโสมนาเมน ปวตฺตนฺติ.

[๕๖] ยา ลีชาปฺปตฺตา, สา สานฺลุโลมา สงฺขารุเปกฺขา วุญฺจณ-
คามินิวิปัสสนาติ จ ปวฺจฺจติ.

[๕๗] ตโต ปรี โคตฺตรภุจิตฺตํ นิพฺพานมालมฺพิตฺวา ปุณฺณชฺชน-
โคตฺตมภิกฺขานตํ อริยโคตฺตมภิสฺสมโณนฺตณฺจ ปวตฺตติ.

[๕๘] ตสฺसानนฺตรเมว มคฺโค ทุกฺขสจฺจํ ปรีชานนฺโต สมฺมทฺยสจฺจํ
ปชฺชนโต นิโรธสจฺจํ สจฺฉนิโรนฺโต มคฺคสจฺจํ ภาวนาวเสน
อปุปฺนาวิธิโมตฺรติ.

[๕๙] ตโต ปรี เทว ตีณิ ผลจิตฺตานิ ปวตฺติตฺวา^๑ ภวํคฺปาโตว
โหติ, ปฺน ภวํคํ โวจฺฉินฺชิตฺวา ปจฺจเวกฺขณญาณานิ ปวตฺตนฺติ.

[๖๐] มคฺคํ ผลณฺจ นิพฺพานํ ปจฺจเวกฺขติ ปณฺชติโต
หีนเ กิเลส เสเส จ ปจฺจเวกฺขติ วา น วา.

๑ ปวตฺติตฺวา นิสฺสณฺนติ (สีหฬโปตฺถเก)

ฉพฺพิสฺสุทฺธิกเมเนว

ภาเวตฺพุโพ จตฺพุพิโธ

ฅาณทสฺสนวิสฺสุทฺธิ

นาม มคฺโค ปวฺจจติ.

อฺยเมตฺถ วิสฺสุทฺธิเภท.

วิโมกฺขเภท

[๖๑] ตตฺถ อนตฺตานุปสฺสนา อตฺตาทินิเวสํ มฺฤจฺจนฺตี สฺสฺสฺสฺสฺสฺส-
นุปสฺสนา นาม วิโมกฺขมฺขํ โหติ.

[๖๒] อนิจฺจานุปสฺสนา วิปลฺลทสฺสนิมิตฺตํ มฺฤจฺจนฺตี อนิมิตฺตฺต-
นุปสฺสนา นาม.

[๖๓] ทฺกฺขานุปสฺสนา ตณฺหาปณฺธิํ มฺฤจฺจนฺตี อปฺปณฺหิตา-
นุปสฺสนา นาม.

[๖๔] ตสฺมา ยฺทึ วฺฏฺจฺจานคามินิวิปสฺสนา อนตฺตโต วิปสฺสฺสฺสฺสฺส,
สฺสฺสฺสฺสฺสฺส วิโมกฺโข นาม โหติ มคฺโค.

[๖๕] ยฺทึ อนิจฺจโต วิปสฺสฺสฺสฺส, อนิมิตฺโต วิโมกฺโข นาม.

[๖๖] ยฺทึ ทฺกฺขโต วิปสฺสฺสฺสฺส, อปฺปณฺหิตโต วิโมกฺโข นามาติ จ
มคฺโค วิปสฺสนาคมนวเสน ตีณิ นามานิ ลภติ, ตถา ผลญจ
มคฺคาคมนวเสน มคฺควีถียํ.

[๖๗] ผลสฺมาปตฺตตีวียํ ปน ยถาวตฺตฺนเยน วิปสฺสนฺตฺตานํ
ยถาสกผลมฺปฺปชฺชมานมฺปิ วิปสฺสนาคมนวเสนว สฺสฺสฺสฺสฺสฺส-
วิโมกฺโขติ จ ปวฺจจติ, อารมฺมณวเสน ปน สฺรสวเสน จ นามตฺตยํ

สพฺพตฺถ สพฺเพสฺมปี สมนฺเว จ.

อฺยเมตฺถ วิโมกฺขเสโท.

ปฺคฺคฺลเกหา

[๖๘] เอตฺถ ปน โสตาปตฺติมคฺคํ ภาเวตฺวา ทิฏฺฐิวิจิจิจฺฉา-
ปหาเนน ปหีนาปายคฺมโน สตฺตกฺขตฺตฺปุรโม **โสตาปนฺโน** นาม
โหติ.

[๖๙] สกทาคามิมคฺคํ ภาเวตฺวา รากโทสโมหานํ ตฺนุกรตฺตา
สกทาคามิ นาม โหติ สกิทเว อิมํ โลกํ อาคฺนฺตฺวา.

[๗๐] อนาคามิมคฺคํ ภาเวตฺวา กามรากฺพฺยาปาทานมน-
วเสสฺสปฺปหาเนน **อนาคามิ** นาม โหติ อนาคฺนฺตฺวา อิตฺถตฺตํ.

[๗๑] อรหตฺตมคฺคํ ภาเวตฺวา อนวเสสฺกิลเสสฺสปฺปหาเนน **อรหา**
นาม โหติ ซีณาสโว โลเก อคฺคทกฺขิณฺเญยฺยติ.

อฺยเมตฺถ ปฺคฺคฺลเกโท.

สฺมาปตฺติเกหา

[๗๒] **ผลสฺมาปตฺติวิธิ**^๑ ปเนตฺถ สพฺเพสฺมปี ยถาสกผลวเสน
สํชาธารณาว.

๑ ผลสฺมาปตฺติโย (สีหฺพปฺตฺถเก)

[๗๓] **นิโรธสมาปตฺติสมาปชฺชนํ** ปน อนาคามีนญฺเจว
 อรหฺนฺตานญฺจ ลพฺภติ, ตตฺถ ยถากุภํ ปจฺมชฺฌานาภิหคฺคต-
 สมาปตฺตี สมาปชฺชิตฺวา วุฏฺฏาย ตตฺถ คเต สงฺขารธฺมเม ตตฺถ
 ตตฺถเวย วิปสฺสนโต ยาว อากิณฺจณฺณายตํ คนฺตฺวา ตโต ปรี
 อธิฏฺฐเจยฺยยาทิกํ ปุพฺพกิจฺจํ กตฺวา เนวสณฺณานาสณฺณายตํ
 สมาปชฺชติ, ตสฺส ทฺวินฺนํ อปฺปนาชฺวนานํ ปรีโต โวจฺฉิชฺชติ
 จิตฺตสนฺนตฺติ, ตโต นิโรธสมาปฺนโน นาม โหติ.

[๗๔] วุฏฺฏจฺานกาเล ปน อนาคามีโน อนาคามีผลจิตฺตํ, อรหฺโต
 อรหฺตตฺตผลจิตฺตํ เอกวารเมว ปวตฺตติตฺวา ภวฺงคปาโต โหติ, ตโต ปรี
 ปจฺจเวกฺขณณฺณานํ ปวตฺตติ.

อฺยเมตฺถ สมาปตฺติเกโ.

นิฏฺฐิตโต จ วิปสฺสนากมฺมฏฺจานนโย.

อุยฺโยชน

[๗๕] ภาเวตพฺพํ ปนิจฺเจวํ ภาวนาทฺวยมฺมุตฺตมํ
 ปฏฺิปปตฺติรสฺสสาทํ ปตฺถณฺนเตน สาสเนติ.

**อิติ อภิธมฺมตฺถสงฺคเห กมฺมฏฺจานสงฺคหวิภาโค นาม
 นวโม ปรีจฺเจโ.**

นิคมน

- (ก) จาริตฺตโสภิตวิสาลกฺโกลทเยน
 สทฺฐาภิวุฑฺฒมปฺริสฺฐทฺฐคฺุณเยน
 นปฺปวฺหเยน^๑ ปณฺธิธาย ปฺรานุกมฺปํ
 ยํ ปตฺถิตํ ปกรณํ ปฺริณฺฏิจิตํ.
- (ข) ปุณฺณเณน เตน วิปฺปเลน ตฺถ มฺูลโสสมํ
 ฐณฺณาธิวาสมฺทีโตทิตมายฺกนฺตํ^๒
 ปณฺณาวทาทคฺุณโสภิตลชฺชฺธิกฺข
 มณฺณนฺตํ ปุณฺณวิภวฺโทยมฺงคฺลาเย.

อิติ อนุรฺฐทฺฐาจริเยน รจิตํ อภิธรรมมตฺตสงคฺหํ นาม ปกรณํ.
 คนฺถโต ปณฺณาสาธิกานิ อฏฺฐสตานิ สมตฺตทานิ.

อภิธรรมมตฺตสงคฺโห นิฏฺฐิตโต.

๑ นมพวฺหเยน (สึหฺฟไปตฺถเก)

๒ มายฺกนฺตํ (สึหฺฟไปตฺถเก)

คาถานํ ปรมปาทานุกุมณิกา

ปรมปาทานุกุม	ปิฎจรก	ปรมปาทานุกุม	ปิฎจรก
อฏฐสฏฐจิ ตถา เทว จ	๒๑	อิติ เตกาลิกา ธมฺมา	๖๕
อฏฐวีสตี กามะสุ	๕๒	อิตุถํ จิตฺตาวิชฺชิตฺตานิ	๑๗
อฏฐจารส ปนฺนรส	๔๘	อิตุถํ มหคฺคตํ ปุณฺณํ	๔๒
อฏฐตีส สตฺตตีส	๑๕	อิตฺถเมกฺขนวฺติ-	๗
อฏฐธา โลกฺมฺลานิ	๒	อิทฺธิวิธํ ทิพฺพโสถํ	๗๒
อตีเต เทตฺโว ปญจ	๖๑	เอกทวาริกจิตฺตานิ	๒๒
อดฺดา ยสฺสํสาเรณ	๖๖	เอกาทสฺวิธํ ตสฺมา	๗
อนฺตฺเตร ฌานธมฺมา	๑๕	เอกุปฺปาทนิโรธา จ	๙
อริยา โนปลพฺภนฺติ	๓๕	เอกฺขนวีสตี ธมฺมา	๑๓
อสีตี วิถิจิตฺตานิ	๓๓	เอกฺขนวีสํฆจารส	๑๖
อสงฺขารํ สสงฺขาร-	๔๑	เอตฺตาวตฺตา วิภตฺตา หิ	๔๕
อเสกฺขานํ จตฺตจตฺตา-	๓๓	โองาโส ปิตี ปสฺสทฺธิ	๗๓
อเหตุกาฏฺฐจารเสก-	๑๙	กมฺมจิตฺโตตฺตกาหาร-	๕๐
อเหตุเกสฺสุ สพฺพตฺถ	๑๗	กลาปานํ ปริจฺเษ-	๕๐
อารุปฺปจฺจุติยา โหนฺติ	๔๓	กาเม ชวนสฺตฺตาลม-	๓๑
อาลมพฺนปฺปเกเทน	๖	กาเม เตวีส ปากานิ	๔
อาสวานํ สมฺมุปฺปาทา	๖๑	จตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต	๗
อาสโวฆา จ โยคา จ	๕๔	จตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต	๖
อิสฺสามจฺเณรฺกุกฺกจ-	๑๓	จตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต	๕๖
อิจฺเจวํ มตฺสฺตฺตฺตฺต	๕๑	จาริตฺตฺตฺตฺตฺตฺต...	๗๘
อิจฺเจวมฺภฺจฺวีสตี-	๔๗	จิตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต	๒๖
อิติ จิตฺตํ เจตฺตีกํ	๕๒	ฉ เหตุ ปญจ ฌานนฺจคา	๕๖

ปจรมปาทานุกุม	ปิฎจจก	ปจรมปาทานุกุม	ปิฎจจก
ฉตตีสานุตตเร ฐมมา	๑๓	น วิชชนเตตถ วิรตี	๑๕
ฉตตีสติ ตถา ตีณิ	๒๒	นวสตญเจกวีล-	๓๖
ฉตตีส ปญจตีส จ	๑๔	ปญจวีล ปริตตมหิ	๒๔
ฉธา นามํ ตุ นามสฺส	๖๒	ปญจตีส จตฺตตีส	๑๔
ฉนโท จิตตมฺเปกฺขา จ	๕๗	ปญจธา ฌานภเวทน	๕
ฉพพิสฺสุทฺธิกเมเนวํ	๗๕	ปญจปญญาส ฉสภูจิจฺญ-	๑๑
ฉวตฺถุํ นิสฺสิตา กามะ	๒๕	ปญจปาทานุกฺขนธาติ	๕๙
ฉสภูจิ ปญจปญญาส	๑๑	ปญญตฺตินามรूपานิ	๖๒
ฉพวานุสยา โหนฺติ	๕๔	ปญญตฺตินามรूपานํ	๖๕
ชายมานาทิรूपานํ	๔๙	ปญญา ปกาลิตา สตฺต-	๑๓
ฌานจฺโยคภเวทน	๗	ปฏิสงฺขาย ปเนตมทฺฐวํ	๔๔
ตตถ วุตฺตาทิฐมฺมตฺถา	๑	ปฏิสนฺธาทโย นาม-	๒๑
เตสํ จิตฺตาวิชฺชุดฺตานํ	๑๐	ปฏิสนฺธิ ภวจฺคณฺจ	๓๘
เตสํ ทฺวาทส ปากานิ	๔๑	ปฏิสนฺธิภวจฺควีถิโย	๔๔
เตสเมว จ มฺูลานํ	๖๑	ปทมจฺจจฺจตฺมจฺจจฺจนฺตํ	๕๒
เตจตฺตาลีส นิสฺสาย	๒๕	ปริจฺเณโท จ วิญฺญตฺติ	๔๖
เตตฺตีส ปาเก พาดตฺีส	๑๕	ปวตฺตติสจฺคหํ นาม	๒๖
เตรสถฺยสฺมานา จ	๑๐	ปาปาเหตุกมฺุตฺตานิ	๓
ทฺุกขํ เตภฺมกํ วฏฺฐํ	๕๙	ปฺุณฺเณน เตน วิปฺุเณน ...	๗๘
ทฺวาสตฺตติวิธา วุตฺตา	๕๓	ปฺุณฺุชฺชนา น ลพฺภาณฺติ	๓๕
ทฺวาทสากุสลาเนวํ	๖	ปฺุณฺุชฺชนาน เสกฺุขานํ	๓๐
ทฺวาทเสกาทส ทส	๑๗	ภเวตพฺุพฺุ ปนิจฺเจวํ	๗๗
ทฺวารารมฺมณภเวทน	๕๙	ภฺุตปฺุปฺุสาทวิสยา	๔๖
ทฺวตฺตีส สฺุชฺปฺุณฺุณฺุหา	๓๐	มคฺคํ ผลณฺุจ นิจฺุพฺุพานํ	๗๔

ปจรมปาทานุกุม	ปิฎกจก	ปจรมปาทานุกุม	ปิฎกจก
มคฺคยฺตฺตา ผลา เจว	๕๙	สตฺตวีสฺติปุณฺณมฺหิ	๑๓
ยถา จ รุปาจจริ	๗	สตฺตาทฺกฺสฺลปากาณิ	๓
ยถาวุตฺตานุสาเรณ	๑๓	สตฺตกฺขตฺตํ ปรีตฺตานิ	๓๒
เยสํ สงฺฆตฺถมฺมานํ	๖๐	สตฺตตีสฺวิธํ ปุณฺณํ	๘
รุปาจจจฺจติยา	๔๔	สทฺโท วิกาโร ชรตฺตา	๕๒
รุปลฺยจ เวทนา สลฺยณา	๕๙	สพฺพปาปุณฺณเยสฺ จตฺตารโ	๑๒
โลโภ โทโส จ โมโห จ	๑๙	สพฺเพ โลกุตฺตเร โหณฺติ	๕๘
วชิโฆสฺสานุสาเรณ	๖๖	สมถวิปสฺสณานํ	๖๗
วิจิกิจฺจนา วิจิกิจฺจนา-	๑๒	สมฺมุทฺเตสา วิภาคา จ	๔๕
วีถิจิตฺตวเสณวํ	๓๔	สมฺปยุตฺตา ยถาโยคํ	๑๘
วีถิจิตฺตานิ ตีเณว	๒๙	สมฺมาสฺติ สมฺมาตีติ	๕๗
วีถิจิตฺตานิ สตฺเตว	๒๘	สมฺมาสมฺพุทฺธมฺตูลํ	๑
วีสฺยานุตฺตรมฺตฺตมฺหิ	๒๔	สทฺชาตํ ปุเรชาตํ	๖๔
เวทนาณสฺสงฺขาร-	๔	สํถารณา จ จตฺตารโ	๑๖
เวทนาเหตุโต กิจฺจ-	๑๘	สฺสุขเมกตฺถ ทฺกฺขณฺยจ	๑๙
สงฺกปฺปสฺสทฺธิ จ ...	๕๘	สฺสุขํ ทฺกฺขมฺเปกฺขาทิ	๑๙
สตฺต สพฺพตฺถ ยฺชฺชฺนฺติ	๑๐		

ปทานุกรมกมณิกา

ปทานุกรม	ปีจุลศักราช	ปทานุกรม	ปีจุลศักราช	ปทานุกรม	ปีจุลศักราช
อภินิหาร	๓๕	อภินิหาร	๖๒,๖๔	อภินิหาร	๑๒
อภินิหาร	๓๗	อภินิหาร	๙,๑๓,๑๔,	อภินิหาร	๑๓
อภินิหาร	๓๙		๑๕,๑๖,๑๗	อภินิหาร	๔๖,๔๗
อภินิหาร	๑๘	อภินิหาร	๕๕,๕๖	อภินิหาร	๔๖
อภินิหาร	๓๐	อภินิหาร	๕๕	อภินิหาร	๒๑
อภินิหาร	๓๕	อภินิหาร	๕๖	อภินิหาร	๑๓
อภินิหาร	๕๓	อภินิหาร	๓๗	อภินิหาร	๑๔
อภินิหาร	๕๓	อภินิหาร	๓๗	อภินิหาร	๑๑,๖๙
อภินิหาร	๑๕,๑๖	อภินิหาร	๒๔	อภินิหาร	๕๘
อภินิหาร	๑๙	อภินิหาร	๕๔	อภินิหาร	๓,๑๖,๑๘,๔๘
อภินิหาร	๙	อภินิหาร	๕๗	อภินิหาร	๔๖
อภินิหาร	๒๔	อภินิหาร	๒๐	อภินิหาร	๔๕
อภินิหาร	๑๑,๑๕	อภินิหาร	๖	อภินิหาร	๑๗
อภินิหาร	๗๖	อภินิหาร	๒๑,๓๐,๓๖,๖๑	อภินิหาร	๓
อภินิหาร	๒๔	อภินิหาร	๑๔,๑๕	อภินิหาร	๑๗
อภินิหาร	๔๗	อภินิหาร	๑๓	อภินิหาร	๖๘
อภินิหาร	๔๔	อภินิหาร	๒	อภินิหาร	๓๕
อภินิหาร	๕๒	อภินิหาร	๓	อภินิหาร	๓๗
อภินิหาร	๕๒	อภินิหาร	๖	อภินิหาร	๒๗
อภินิหาร	๔๘,๖๓,๖๕	อภินิหาร	๗	อภินิหาร	๒๘
อภินิหาร	๕๐	อภินิหาร	๔๐	อภินิหาร	๒๗
อภินิหาร	๔๖	อภินิหาร	๓	อภินิหาร	๒๘
อภินิหาร	๔๖	อภินิหาร	๓	อภินิหาร	๓๐
อภินิหาร	๔๘	อภินิหาร	๒	อภินิหาร	๒๓
อภินิหาร	๔๗	อภินิหาร	๔	อภินิหาร	๔๓
อภินิหาร	๔๘	อภินิหาร	๓๙	อภินิหาร	๗๓
อภินิหาร	๒๙,๔๒	อภินิหาร	๔๗	อภินิหาร	๖๑
อภินิหาร	๖๒,๖๓,๖๔	อภินิหาร	๕๒	อภินิหาร	๖๑

พทานุกุม	ปิฎจก	พทานุกุม	ปิฎจก	พทานุกุม	ปิฎจก
อดุลี	๑	อนนตรสมนนตร...	๖๒	อนุดตเร	๑๕
อดตวาทูพาทาน	๕๓	อนนทรูปนิสสัย	๖๓	อนุปาทินรูปี	๔๗
อดตวาทูปาโท	๕๔	อนนตวเสน	๗๑	อนุปาทิเสสนิพพานธาตุ	๕๒
อดตาทินิเวส	๗๕	อนวเสสสิเลสป...	๗๖	อนุปุปนนาน	๕๗
อดตจฉายากาเรน	๖๕	อนาคต	๒๓	อนุโลมณณ	๗๒
อดตถา	๖๖	อนาคโต	๖๑	อนุนานิ	๕๐
อดติปัจจโย	๖๒,๖๔	อนาคามีเน	๔๑,๗๗	อนินตตปุปี	๙,๑๑,๕๔
อทินนาทาน	๓๙	อนาคามีปุคฺคสถาน	๓๒	อนินตตปุพปล	๕๕
อฏุกุขมสุขา	๑๘	อนาคามีผล	๓๒	อปราปรเวทนีย	๓๘
อฏฐา	๖๑	อนาคามีผลจิตต์	๖,๗๗	อบายปฏิสนธิ	๓๕
อฏฐานวเสน	๗๓	อนาคามีมคฺค	๗๖	อบายภูมิ	๓๔
อฏฐวั	๔๔	อนาคามีมคฺคจิตต์	๖	อบายภูมิย	๓๕,๔๐
อฏฐารูปี	๔๗	อนาคามี นาม	๗๖	อบายปฏิฆรูปญจ	๔๗
อโทโส	๙,๑๙,๕๕	อนาคามีณญเว	๗๗	อบายปณิหิต	๕๒
อธิฏฺฐาน	๗๑	อนารมณ	๔๖	อบายปณิหิตานุปัสสนา	๗๓,๗๕
อธิฏฺฐเจยยาทิก	๗๗	อนิจจ	๗๓	อบายปณิหิต	๗๓,๗๕
อธิปติ	๕๖	อนิจจตา	๔๖	อบายปนา	๖๙,๗๔
อธิปติปัจจโย	๖๒,๖๓	อนิจจโต	๗๕	อบายปนาชวน	๔๘
อธิปติสหชาตอลณ...	๖๓	อนิจจลทฺทณ	๗๒	อบายปนาชวนวาระ	๒๙
อธิโมกฺขวิริหิตา	๑๖	อนิจจาทิลทฺทณ	๗๔	อบายปนาชวนานิ	๓๒
อธิโมกฺโข	๙,๑๑,๗๓	อนิจจจานุสฺสนา	๗๒,๗๕	อบายปนาปิ	๒๙
อนณณตถาตถุสสามี...	๕๕	อนิฏฺฐ	๓๐	อบายปนาปุคฺต	๔๐
อนตตโต	๗๕	อนิทฺถสนรูปี	๔๗	อบายปนาภาวนา	๖๗
อนตตลทฺทณ	๗๒	อนินทฺธิยรูปี	๔๗	อบายปนาภาวนาปิ	๖๙
อนตตตา	๗๓	อนิพฺพนา	๔๖	อบายปนาภาวนา	๒๙
อนตตตานุปัสสนา	๗๒,๗๕	อนิมิตต์	๕๒	อบายปนาวิถี	๒๙,๗๔
อนนตรนิรฺกฐา	๖๒,๖๓	อนิมิตตานุปัสสนา	๗๓,๗๕	อบายปนาสมาธิ	๗๐,๗๓
อนนตรปัจจโย	๖๒	อนิมิตโต	๗๓,๗๕	อบายปมณฺญา	๑๕,๗๑
อนนตรมูปฺพชฺชमानภเว	๔๒	อนุดตริ	๗	อบายปมณฺญาโย นาม	๑๐

ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก
อุปปมณวไย	๑๒,๑๔	อรหตตพลณานิ	๕๖	อโลกาโทสโมหา	๑๙
อุปปมณวารุชิตา	๑๓	อรหตตมคัค	๗๖	อโลโก	๙,๑๙,๕๕
อุปปมณวาริตี...	๑๕	อรหตตมคคจิตต์	๖	อวตถุเมว	๔๒
อุปปมณวาริตีโย	๑๕	อรหตตมคคผลลวชิต...	๒๔	อวตถุรูป	๔๗
อุปปมาณสุภา	๓๔	อรหโต	๗๗	อวเสสา	๖๑,๖๕
อุปปมาณสุภาน	๓๗	อรหุตาน	๗๗	อวเสเสสุ	๗๑
อุปปมาณสุเสสุ	๔๑	อรพา นาม	๗๖	อวิคตปจโย	๖๒,๖๔
อุปปมาณภา	๓๔	อริยโคตตมภิสุมโภนต	๗๔	อวิชขมาน	๖๖
อุปปมาณภาน	๓๗	อริยสจจ	๕๙	อวิชขมานปณตติ	๖๖
อุปปมาณภเสสุ	๔๑	อริยา	๓๕	อวิชขมานาปี	๖๕
อุปปโหนตาตีต...	๒๘	อริยานเมว	๓๒	อวิชขมานาเนวิชข...	๖๖
อุปปโหนตาตีตกมา...	๒๘	อริยานเวรียาปี	๓๕	อวิชขมานาเนอวิชข...	๖๖
อพุโพจฉินน	๔๔	อรูป	๖๕	อวิชชา	๖๑
อภิขุณา	๓๙	อรูปปฏิสนธิกา	๔๓	อวิชชาตณหาวเสณ	๖๑
อภิขุณาภายคนโถ	๕๓	อรูปปฏิสนธิยา	๔๓	อวิชชาตณหุปา...	๖๑
อภิญา นาม	๗๒	อรูปภูมิ	๓๕	อวิชชานีวรณ์	๕๓
อภิญาภุสล์	๒๔	อรูปราคส์โยชน	๕๔	อวิชชานุสยปริกขิตเตน	๔๒
อภิญาชวานานี	๓๑	อรูปโลก	๒๕	อวิชชานุสโย	๕๓
อภิญาปาทกปณจ...	๗๒	อรูปรวิปากทวิปณจ...	๔๘	อวิชชาปจจยา สงขารา	๖๐
อภิญวารเสน	๗๒	อรูปา	๔๓	อวิชชาโยโค	๕๓
อภิญห	๔๒	อรูปาวจร์	๑	อวิชชาสงขาร...	๖๑
อภิธมมตถสงคห	๑	อรูปาวจร์ภุสล์	๓๙	อวิชชาสงขารา	๖๑
อภิธมเม	๕๔	อรูปาวจร์ภุสลณมโนภมม	๔๐	อวิชชาสโยชน	๕๔
อภินิกรณเวเสณ	๔๒	อรูปาวจร์ภุสลณยถากกม	๔๑	อวิชชาสโว	๕๓
อภิมิขีภุต	๔๒	อรูปาวจร์ภุสลนธิ	๓๕	อวิชชีโหม	๕๓
อภิวาทีย	๑	อรูปาวจร์ภุมิ	๓๔	อวินิพโคครูป	๔๗,๔๙
อโมโห	๑๙,๕๕	อรูปาวจร์ภุมิย	๓๓	อวินิพโคครูปณจกขุณา	๔๙
อรหตตผล	๒๙,๓๒	อรูปีโน	๖๔	อวินิพโคครูปเมว	๔๙
อรหตตผลจิตต์	๖,๗๗	อรูเป	๕๒	อวินิพโคครูปานี	๔๘

ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก
อวิภูเต	๒๙	อเหตุกาฏจารเสกเหตุกา	๑๙	อาไปธาคู	๔๕
อวิหา	๓๕	อเหตุเกสุ	๑๗,๕๖	อาไปธาคูวิวชิต์	๔๕
อวิหานัน	๓๗	อเหตุรหิตา	๔๔	อาพพฐ์	๖๑
อวีริเยสุ	๕๖	อโหลกมัม	๓๘	อาภสฺสรา	๓๔
อสงฺขตมฺนุดตรั	๕๒	อการภเทน	๕๒	อาภสฺสรานัน	๓๗
อสงฺขารั	๔๑	อการสิ	๕๐	อาภสฺสเรสุ	๔๑
อสงฺขาริกเมกั	๒,๓,๔	อการสกลินัน	๖๘	อายุตี	๖๑
อสงฺขาริกะ	๑๖	อการสธาตุ	๔๖,๔๘	อายุกนุตั	๗๘
อสนฺถสฺตดา	๓๕	อการสวชฺชิตกสิเนสุ	๗๑	อายุกฺขเยน	๔๒
อสนฺถสฺตदानัน	๓๓,๓๗,๔๓,๕๑	อการสานญายต...	๓๘	อายุปฺปมาณัน	๓๖,๓๗,๓๘
อสนฺถสฺตदान...	๓๗	อการสานญายตน...	๕,๖	อายุปฺปมาณคณนาย	๓๖
อสนฺถสฺตเตสุ	๔๑	อการสานญายตนภูมิ	๓๕	อารมฺมณัน	๒๓,๒๘,๔๒, ๔๔,๗๐,๗๑
อสนฺถวาปายภูมิสุ	๓๕	อการสานญายตนทาโย	๖๘	อารมฺมณปจฺจโย	๖๒
อสติ	๔๔	อากิญญญ...	๓๘	อารมฺมณภูตั	๕๒
อสมฺปตฺตวเสน	๔๗	อากิญญญายตนัน	๗๗	อารมฺมณภูตา	๒๘
อสมฺพฺญจากรั	๖๕	อากิญญญายตน...	๕,๖	อารมฺมณภูเตสุ	๓๑
อสารภฺภูเจน	๗๓	อากิญญญายตนภูมิ	๓๕	อารมฺมณภเทน	๔๐
อสีตี	๓๓	อาจริยา	๓๐,๖๐	อารมฺมณเมตั	๒๘
อสุรกาโย	๓๔	อาจิณฺณัน	๓๘	อารมฺมณเมว	๖๓
อเสกฺขานัน	๓๓	อาชีวปาริสฺสฺหุธิสึลัน	๗๓	อารมฺมณวเสน	๖๓,๗๕
อสิริกั	๙,๑๑,๕๔	อาทิกมฺมิกสุส	๓๑,๗๐	อารมฺมณาธิปติวเสน	๖๓
อสิริกพฺลัน	๕๕	อาทิวณณานัน	๗๒	อารมฺมณานิน นาม	๒๓
อเหตุกั	๔๖	อานาปานัน	๖๙	อารมฺมณฺฐปนิสฺสย...	๖๔
อเหตุกจิตฺตานิ นาม	๑๙	อานาปานญฺพลจก...	๖๙	อารมฺมณฺฐปนิสฺสโย	๖๓
อเหตุกเมว	๔๐	อานาปานสุสติ	๖๘	อารมฺมณเณ	๒๙,๓๐
อเหตุกโณมฺหวชฺชิต...	๑๑	อาปาถัน	๒๗,๒๘	อารมฺมณเณสุ	๗๒
อเหตุกวิปากานิน	๔๐	อาปาถคเตสุ	๔๓	อารูปฺปจฺจติยา	๔๓
อเหตุกวิปากานะว	๔๐	อาปาถมากคั	๗๐	อารูปฺปชฺฌานินกา	๗๐
อเหตุกา	๓	อาไปกสิณัน	๖๘		

ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก
อารูปปญจาปี	๗	อิตฺติณฺทริยํ	๕๕	อุทฺทยพฺพยวณณ	๗๓
อารูปปวิปากวเสน	๒๕	อิตฺติภาวทสํ	๔๙	อุทฺทิตฺตํ	๗๘
อารูปเปสฺสุ	๒๔,๔๑	อิตฺติสทฺโท	๖๖	อุทฺทจฺจํ	๙,๑๑,๕๔
อาลมฺพนปฺปเกเทน	๖	อิทฺสงฺจาภินิเวโส	๕๓,๕๔	อุทฺทจฺจกุกฺกุจฺจนีวณฺณํ	๕๓
อาลมฺพนสงฺคเห	๒๓	อิทฺทานิ	๖๑	อุทฺทจฺจสมฺปยุตฺตเมกํ	๒
อาโลกกสิณฺ	๖๘	อิทฺทิวริฉํ	๗๒	อุทฺทจฺจสํโยชนํ	๕๔
อาวชฺชนํ	๗๑	อินฺทริยปจฺจโย	๖๒,๖๔	อุทฺทจฺจสทฺคเต	๑๖
อาวชฺชนกิจฺจานิ	๒๐	อินฺทริยรूपํ นาม	๔๗	อุทฺทจฺจมาตํ	๖๘
อาวชฺชนทฺวายวชฺชิตฺตานิ	๒๐	อินฺทริยสํวรสิลํ	๗๓	อุทฺทจฺจกฺกมฺมณินิมิตฺตํ	๔๒
อาวชฺชนุตฺ	๒๗	อินฺทริยา	๖๔	อุทฺทกฺกิลิฏฺจํ	๔๒
อาสนนํ	๓๘	อินฺทริเยสฺสุ	๕๕	อุทฺทมาตํ	๓๘
อาสวา	๕๓	อิริยาปถมฺปิ	๔๘	อุทฺทจฺจสนฺตตินาเมณ	๔๖
อาสวาทิสฺสุ	๕๔	อิสฺสา	๙,๑๒,๑๖	อุทฺทจฺจโย	๔๖
อาสวานํ	๖๑	อิสฺสามจฺจจริยกุกฺกุจฺจานิ	๑๖	อุทฺทจฺจการวานา	๖๗,๗๐
อาสวโฆมา	๕๔	อิสฺสามจฺจเจรฺกุกฺกุจฺจ...	๑๓	อุทฺทจฺจการวานาว	๖๙
อาเสวนปจฺจโย	๖๒	อิสฺสาสํโยชนํ	๕๔	อุทฺทจฺจการสมฺมาธิ	๗๓
อาเสวนวเสน	๖๒	อุทฺทกฺกุจฺจวเสน	๕๐	อุทฺทจฺจการสมฺมาธินา	๗๑
อาหจฺจปจฺจยญฺจิตฺตี	๖๐	อุทฺทคฺคณฺหนตฺตสฺส	๗๐	อุทฺทจฺจโร	๗๑
อาหจฺจชกฺลาปานิ	๕๑	อุทฺทคฺคณินิมิตฺตํ นาม	๗๐	อุทฺทจฺจเจทกฺกมฺมฺมนา	๔๒
อาหจฺจปจฺจโย	๖๒,๖๔	อุทฺทคฺคณินิมิตฺตํ	๖๗,๗๐	อุทฺทจฺจทฺทกฺกปโป	๓๗
อาหจฺจรูปํ นาม	๔๕	อุทฺทคฺคณินิมิตฺเต	๗๐	อุทฺทจฺจตถมฺภกํ	๓๘
อาหจฺจสมฺมจฺจจฺจานรูป	๔๘	อุทฺทจฺจ	๔๗,๖๓	อุทฺทจฺจนิสฺสยปจฺจโย	๖๒
อาหจฺจสมฺมจฺจจฺจานา	๕๑	อุทฺทจฺจจิตฺตทาเรหิ	๔๘	อุทฺทจฺจนิสฺสยวเสน	๖๓
อาหจฺจจฺจ	๕๖,๖๔	อุทฺทจฺจสมฺมจฺจจฺจานรูป	๔๘,๕๑	อุทฺทจฺจนิสฺสโย	๖๓
อาหจฺจเรปฺปฏิกฺกสฺสณฺณา	๖๘	อุทฺทจฺจสมฺมจฺจจฺจานรูปปรมฺมปฺรา	๕๑	อุทฺทจฺจปชฺชเวทนียํ	๓๘
อาหจฺจโร	๔๕,๔๗,๔๘,๕๕,๖๔	อุทฺทจฺจสมฺมจฺจจฺจานา	๕๐	อุทฺทจฺจปชฺชเวทนียํ	๖๑
อิกฺกฺกฺก	๓๐	อุทฺทจฺจพฺพย	๗๓	อุทฺทจฺจปชฺชเวทนียํ	๓๘
อิตฺถิ	๗,๑๗,๔๒	อุทฺทจฺจพฺพยวณฺณ	๗๒	อุทฺทจฺจปชฺชเวทนียํ	๖๑
อิตฺถิตฺตํ	๔๕,๗๖	อุทฺทจฺจพฺพยวณฺณโต	๗๔	อุทฺทจฺจปชฺชเวทนียํ	๔๒

ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก
เอกนสตตติ	๑๑	กพพีการโ	๔๕,๕๕,๖๔	กลาปโต	๔๕
เอกนสตตติ ฌมมา	๕๙	กมมัม	๔๒,๔๓,๔๗,๖๓	กลาปวเสน	๗๓
เอโก กปุโป	๓๗	กมมกมมณิมิตตคคิ...	๒๓,๒๖	กลาปหานิ	๕๐
เอโกว	๕๖	กมมกขเยน	๔๒	กลาปา	๕๐
เอตตวตต	๑๐	กมมจิตโตตตุกาหาร...	๕๐	กลาปานัน	๕๐
เอตตุกาสุลลกมม...	๔๐	กมมจิตโตตตุกาหารชานิ	๔๘	กสิณัม	๗๑
เอวมมาทูปปเภทา	๖๕	กมมชัม	๔๗	กสิณนิมิตตาทิกา	๖๕
เอวมเมตตส	๖๐	กมมชรูปานิ	๕๑	กสิณาสูกโกฏฐาส...	๗๐
โอกุกนตติกุณเณ	๓๕,๖๔	กมมชานเว	๔๘	กสิณเณสุ	๖๙
โอมา	๕๓	กมมณณต	๔๖	กามจจนทนีวรวณัม	๕๓
โอชา	๔๗	กมมกฏจัน	๖๗	กามตีเหตุกา	๔๓
โอชาผรณัม	๕๑	กมมกฏจันนนิ	๖๘,๖๙	กามตีเหตุมูหา	๔๔
โอชาสงขาโต	๔๘	กมมกฏจันสุ	๖๙	กามปาเก	๑๕
โณณตัว	๔๒	กมมทวารวเสน	๓๙	กามปยุณตติเหตุโต	๓๐
โอดตูปปี	๙	กมมณิมิตตัม	๔๓	กามภวานาเมน	๕๔
โอดตูปปพลัม	๕๕	กมมณิมิตตเมวารมมณัม	๔๓	กามโยโค	๕๓
โอทาทกสิณัม	๖๘	กมมปจโย	๖๒	กามราคพญาปาทาน...	๗๖
โอปปาติกานญจกขุ...	๕๐	กมมพเพน	๔๒	กามราคสโยชนัม	๕๔
โอภาสทวิปัสสนูปก...	๗๔	กมมภวสงขาโต	๖๑	กามรุตสยีสงขาเตสุ	๕๑
โอภาโส	๗๓	กมมวภูฏัม	๖๑	กามโลเก	๒๔,๔๐,๕๐,๕๑
โอมกเวเสน	๕๐	กมมวเสน	๖๒	กามสุคตปิฎกสนุติ	๓๕
โอหาริกรูป	๔๗	กมมสมมกฏจันกลาปา	๕๑	กามสุคตติฎมิ	๓๔
กงฺขาวิตตรณวิสุทฺธิ นาม	๗๓	กมมสมมกฏจันรูป	๔๘	กามสุคตติยัม	๓๕,๓๖
กงฺขาวิตตรณวิสุทฺธิ	๗๒	กมมสมมกฏจันนา	๕๐	กามสุคตติยเมว	๔๐
กภูตตารูปานญวเสน	๖๕	กมมมาภินิพพตตานัม	๖๒	กามาจรกุตเสสเวว	๑๒
กตตตตกมมัม	๓๘	กเมน	๕๐	กามาราคสโยชนัม	๕๔
กเววเกกนต	๗	กรรณา	๑๐,๖๘	กามาราคานุสโย	๕๓
กปุปสทสฺสนานิ	๓๗	กรรณามูทิตา	๑๒,๑๔	กามาวจรัม	๑,๒,๔๖,๔๘
กบปสฺส	๓๗	กลาปจกัม	๕๐	กามาวจรกมมมิจฺเจว	๔๐

พทานุกรม	ปิฎจก	พทานุกรม	ปิฎจก	พทานุกรม	ปิฎจก
กามาวจรกุสลั	๓๙	กายคตาสติสังฆาตา	๖๘	กาลมุตตา	๖๕
กามาวจรกุสลมปิ	๔๐	กายคนุโ	๕๓	กาลวิมุตตญญถรรพมา...	๒๓
กามาวจรกุสเลสสุ	๑๒	กายทลภัก	๔๙	กิจจทวาราลมพพนวดตุโต	๑๘
กามาวจรชวานานิ	๓๑	กายทวารั	๒๑	กิจจวเสน	๓๘
กามาวจรชวานาวสาเน	๓๑	กายทวารวีถิ	๒๖	กิจจสงคเห	๒๐
กามาวจรธมเมเสว	๓๑	กายทวารเ	๓๙	กิจจานิ นาม	๒๐
กามาวจรปฏิสนธิยา	๔๓	กายธาดุ	๕๘	กิริยจิตเตสุปิ	๑๕
กามาวจรภูมิจเจว	๓๔	กายปาคุณตดา	๑๐	กิริยชวณั	๒๙
กามาวจรภูมียั	๓๓	กายปุปสสุทฐิ	๙	กิริยชวณานนุตรั	๒๙
กามาวจรวิปากานิ	๒๔	กายภาววดตุทสก...	๕๐	กิริยชวานานิ	๓๒
กามาวจรสตตานั	๓๑	กายมทุตา	๙	กิริยาภิญญาโวจุทพพณั	๒๔
กามาวจรสมาธิ...	๗๐	กายลหุตา	๙	กิลเสวภูฏั	๖๑
กามาวจรโสภณานิ	๑๘	กายวิญญตติ	๔๖	กิลเส	๕๔
กามาวจรโสภเน	๑๓	กายวิญญตตินวัก	๔๙	กิลเส	๗๔
กามาวจรโสภเนสุ	๑๔	กายวิญญตตติยา	๔๙	กุกุจจั	๙,๑๒,๑๖
กามาวจรโสภนสสุ...	๑๘	กายวิญญตตติลหุตา...	๔๙	กุสลั	๔๐
กามาวจราเนว	๒๒	กายวิญญตตติสังฆาเต	๓๙	กุสลชวณั	๒๙
กามาวจรารมมณานเว	๒๔	กายวิญญถาณั	๒,๓,๒๖	กุสลชวณานนุตรั	๒๙
กามาสโว	๕๓	กายวิญญถาณธาดุ	๕๙	กุสลวิปากั	๓,๑๘
กามุปาทาน	๕๓	กายวิญญถาณเมกเมว	๑๘	กุสลวิปากานิ	๓๐
กาเม	๔,๗,๒๕,๓๑,๓๓	กายวิญญถาณวีถิ	๒๗	กุสลวิปากโปกษ...	๓๕
กาเมสุ	๕๒	กายสุส	๖๒,๖๔	กุสลากุสลมมมภิสงขตั	๔๘
กาเมสุมิจจาจาโร	๓๙	กายานุปุสสนาสติปฏจานั	๕๖	กุสลากุสลกิริยา...	๒๕
กาเมเสว	๔๔	กายายตนั	๕๘	กุสลากุสลชวานานิ	๓๒
กาโมโม	๕๓	กายินทุริยั	๕๕	กุสลากุสสผลกิริยจิตตานิ	๒๐
กายกมมั นาม	๓๙	กายชุกตดา	๑๐	กุสลาทิมมมานั	๖๓
กายกมมั	๓๙	กาโย	๔๕	กุสลาทิสมาภิญเ	๕๖
กายกมมณตดา	๑๐	การณั	๖๕	กุสลาณั	๕๗
กายคตาสติ	๖๘,๖๙	การณปริยาเยน	๕๒	กุสลาเนกวีสติ	๖

ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก
กุตลาพยากตา	๑๙	คยหตานุคตตร์	๗	จกขุทวารวีถิ	๒๖
กุตลเสสุ	๑๔	ครุกัถิ	๓๘	จกขุทวาริกจิตตานั	๒๓
กูปคหาทิกกา	๖๕	ครุกตั	๖๓	จกขุทวารเ	๒๒,๒๘
กรียจิตตานิ	๓,๖	ครุกตมารมมณั	๖๓	จกขุธาดุ	๕๘
กริเย	๑๕	คหิตปฐิสนธิگانั	๔๔	จกขุชุนา	๗๐
กริเยสุ	๑๕	เคทรธสภฎาทิกกา	๖๕	จกขุชุนุทริยั	๕๕
เกวลั	๔๙	โคจรั	๒๘	จกขุเมว	๒๑
เกวลสสุ	๖๐	โคจรรคคหัทิกรูบิ	๔๗	จกขุชิวินยานั	๒,๓,๒๖๒๗,๖๖
โกฎุโย	๓๖	โคจรรูบิ นาม	๔๕	จกขุชิวินยานธาดุ	๕๘
โกฎุจาสภาวนา	๖๘	โคจรา	๖๖	จกขุชิวินยานวีถิ	๒๗
ขณตตยั	๒๗	โคตฺรภุจิตตั	๗๔	จกขุชิวินยานทินิ	๒๓
ขณวเสน	๗๓	ฆานั	๔๕	จกขุสุส	๒๗
ขณเ	๔๘	ฆานชิวุหกายภาว...	๕๑	จกขุโสตฆานชิวุหกาย...	๒๔
ขนุธปญจกมุปาทาย	๖๕	ฆานทสกั	๔๙	จกขุโสตฆานภาวทสگانิ	๕๐
ขนุธสจคทนิสสุฏั	๕๙	ฆานทวารั	๒๑	จกขุโสตวตตุวเสน	๕๑
ขนุธา	๖๕	ฆานทวารวีถิ	๒๖	จกขุโสตวตตุสททาปิ	๕๑
ขนุธาทินยั	๗๓	ฆานธาดุ	๕๘	จจุททสากุสลา	๑๐
ขยญเสน	๗๓	ฆานวินยานณั	๒,๓,๒๖	จตสุโส ภูมियो นาม	๓๔
ชีณาสวานั	๓๒	ฆานวินยานธาดุ	๕๘	จตสุโส ภูมियो	๓๔
ชีณาสโว	๗๖	ฆานวินยานวินิ	๒๗	จตสุโส อรูปปมณฺวาโย	๖๗,๖๘
ชุททกั	๖๙	ฆานาทิตตยั	๒๕,๔๗	จตสุโส อรูปปฐิสนุธิโย	๓๘
คณนวเสน	๑๖,๑๗	ฆานายตนิ	๕๘	จตุ	๕๘
คตตินิมิตตั	๔๒	ฆานินุทริยั	๕๕	จตุกิจจานิ นาม	๒๑
คตตินิมิตตยปจจุปปนุน...	๔๓	จกขาทิทวยั	๔๗	จตุกขตตุ	๒๙
คณุธาดุ	๕๘	จกขายตนิ	๕๘	จตุคคณั	๓๖
คณุธายตนิ	๕๘	จกขุ	๔๕	จตุจตุตาลีส	๑๘
คณุธารมมณั	๒๓	จกขุทสกั	๔๙	จตุจตุตาลีส	๓๓
คณุโธ	๔๕,๔๗	จกขุทสกาทินิ	๕๐	จตุตตีส	๑๔,๑๕
คพุกเสยยกสตุตตานั	๕๐	จกขุทวารั	๒๑	จตุตตุ	๒๙,๕๕

ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก
จตุตถชฎานัน	๔๑	จตุปณณาส	๔,๒๘	จตุตถาริ กสิณานิ	๖๘
จตุตถชฎานกิริยจิตต์	๕	จตุปณณาสธา	๗	จตุตถาริ จตุกกานิ	๓๔
จตุตถชฎานกุตถลจิตต์	๔	จตุปาริสุทธิสีล	๗๓	จตุตถาริ อริยสจจानิ	๕๙
จตุตถชฎานภูมิ	๓๕	จตุพพิธิ	๑,๔๐	จตุตถาริปี	๓๙
จตุตถชฎานภูมีย	๓๗	จตุพพิธา ปฏิสนธิ นาม	๓๕	จตุตถาริปี อรูปาวจรกิริย...	๖
จตุตถชฎานวิปาก	๓๗	จตุพพิธา ปฏิสนธิ	๓๔	จตุตถาริปี อรูปาวจรกุตถล...	๕
จตุตถชฎานวิปากจิตต์	๕	จตุพพิธา	๒๕,๓๔,๓๕	จตุตถาริปี อรูปาวจรวิปาก...	๕
จตุตถชฎานโสธปาตติ...	๗	จตุพพิโธ	๑๗,๕๓,๗๕	จตุตถาริปี โลกุตตรกุตถล...	๖
จตุตถชฎานิกจิตเตสุ	๑๔	จตุพพิโธปี	๖๓	จตุตถาริปี โลกุตตรวิปาก...	๖
จตุตถทวเ	๑๕	จตุมคคภาเนน	๕๒	จตุตถาโร	๑๒,๑๕,๑๖, ๓๑,๕๑,๕๓
จตุตถารูป	๗๑	จตุมคคูปเกแทน	๖	จตุตถาโร อธิปตี	๕๕
จตุตถารูปุชวณ	๓๑	จตุราสีติกปุตสสุสานิ	๓๘	จตุตถาโร อรูปิน	๖๕
จตุตถเ	๑๖	จตุโร	๕๐	จตุตถาโร อารูปา นาม	๖๘
จตุตทส	๑๒,๒๘	จตุวีสติ	๖๕	จตุตถาโร อารูปา	๖๗
จตุธา กุสล	๖	จตุวีสติ สเหตุกกามาจร...	๔	จตุตถาโร ออาหารา	๕๕
จตุธา ปรมตถโต	๑	จตุวีสติกามาจร...	๑๕	จตุตถาโร อิทธิปาทา	๕๗
จตุธา มรณุปตติ นาม	๔๒	จตุสงเขปา	๖๐,๖๑	จตุตถาโร อุตสมุจจान...	๔๙
จตุธา มรณุปตติ	๓๔	จตุสจจวินิสสุภา	๕๙	จตุตถาโร อุปาทานา	๕๓
จตุธา	๒๘	จตุสสุจิจิ กูปานิ	๓๗	จตุตถาโร คนถา	๕๓
จตุธาทูวตถาน	๖๘	จตุสสุจิจิ	๓๓	จตุตถาโร ปน อารูปา	๗๐
จตุธารูปมานสี	๖	จตุสสุจิจิ รุปกลาป...	๕๑	จตุตถาโร โยคา	๕๓
จตุธาว สงคโห	๑๗	จตุสุ	๑๑,๑๒	จตุตถาโร สติปฏจानา	๕๖,๕๗
จตุธาว	๑๕,๕๒	จตุสุปี ทุเกสุ	๑๕	จตุตถาโร สมนนุปชานา	๕๖,๕๗
จตุธเว	๑๓	จตุหิ	๑๖,๔๘	จตุตถาโรธิปตี	๕๖
จตุณน วาราน	๒๘	จตุตถาริ	๑๘,๓๑,๔๕,๔๗	จตุตถาโรเม	๑๑
จตุณน อปายาน	๓๖	จตุตถาริ กูปปสสุสานิ	๓๗	จตุตถาลีส	๖๘
จตุณนณมหาภูตทาน	๔๕	จตุตถาริ กูปานิ	๓๗	จตุตถาลีสกูป...	๓๘
จตุปณณาส จิตตานิ	๒๒	จตุตถาริ กุมมานิ	๓๔	จตุตถาลีสวิ	๗
จตุปณณาส สมนภา	๓๓	จตุตถาริ กุมมานิ นาม	๓๘		

ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก
จนทาวภูวนาทิกั	๖๕	จิตตลหุตตา	๙	จตุตติโตปรีตตรสม...	๕๑
จริตสกุโห	๖๗	จิตตวิสุทฺธิ นาม	๗๓	จุกทส วิถิจิตตูปาทา	๒๘
จริตาสุ	๖๘	จิตตวิสุทฺธิ	๗๒	จุกทส	๒๑
จลิตเต	๒๗	จิตตสนนตติ	๔๔,๗๗	จุกทสวิธานิ	๒๐
จวนั	๓๕	จิตตสนนทานั	๔๒	จุกทสากุสเสเสว	๑๐
จวนกาเล	๓๗	จิตตสมมุจฺจานรูปิ	๔๘	จุกทสลิเม เจตสิกกา	๙
จวนมานัส	๓๘	จิตตสมมุจฺจานา	๕๐	จุกทสเสเต	๑๖,๕๗
จนวนเสน	๔๒,๔๔	จิตตสมมุจฺจานานั	๖๕	เจตนา	๙,๖๒
จาคานุสฺสตี	๖๘	จิตตาทิปตี	๕๕	เจตสิกั	๑,๕๒
จาดุมหาราชิกา	๓๔	จิตตานิ	๓,๗,๘,๑๙	เจตสิกัสสมุจฺจรูปนิพพา..	๕๙
จาดุมหาราชิกานั	๓๖	จิตตานุสฺสนาสตีปิฎจฺจานั	๕๖	เจตสิกกา	๙,๑๑,๕๙
จาริตตโสภิตวิสาล...	๗๘	จิตตาวิยุตฺตานิ	๑๐,๑๗	เจโตยุตฺตา	๙
จิตตํ เอกวิสสตี	๗	จิตตทิฏฺฐิปาโท	๕๗	ฉ	๒๔,๓๐,๕๐,๖๙
จิตตัม	๑,๗,๔๔,๔๗, ๔๘,๕๒,๕๘	จิตตชุกฺคา	๑๐	ฉ อารมฺมณานิ	๒๖
จิตตมมมญฺเขตตา	๑๐	จิตตูปาทวเสน	๓๙	ฉ อิม เจตสิกกา	๙
จิตตเจตสิกสงฺฆาตา	๖๕	จิตตูปาทวเสนว	๑๘	ฉ จิตตสมมุจฺจานกถาปา	๔๙
จิตตเจตสิกกา	๑๘,๔๕,๖๒, ๖๓,๖๔	จิตตูปาทา	๑๑,๒๑,๒๘,๒๙	ฉ จิตตานิ มหคฺคเต	๒๔
จิตตเจตสิกานั	๖๒	จิตตูปาทานั	๒๖	ฉ ฉกฺกานิ	๒๖
จิตตชเมว	๔๘	จิตตูปาทานมา...	๖๕	ฉ ฅานานิ	๕๖
จิตตชฺรูปานิ	๕๑	จิตตูปาทาสุ	๑๐,๑๗	ฉ ทวารานิ	๒๖
จิตตชอาหารชฺรูปิ	๕๑	จิตเต	๗๐	ฉ นีวรณานิ	๕๓
จิตตปาคุญฺเขตตา	๑๐	จิตเตน	๑๗,๒๐	ฉ รูปาวจรปฏิสนฺธิย	๓๗
จิตตูปาวตตี	๓๓	จิตโตตฺตุช	๔๘	ฉ วตฺถุนิ	๒๖,๖๓,๖๔
จิตตูปาวตตีโย	๒๗	จิตโตตฺตสมมุจฺจานา	๕๑	ฉ วิญญานานิ	๒๖
จิตตูปปฺปสฺสทฺธิ	๙	จิราย	๔๔	ฉ วิถิโย	๒๖
จิตตมุกฺกตา	๑๐	จฺจตี	๔๔	ฉ เหตุ	๕๕,๕๖
จิตตมฺเปกฺขา	๕๗	จฺจตีจิตตัม	๔๒,๔๔	ฉ กฺขตฺตเมว	๓๑
		จฺจตีจิตตสมกาลเมว	๕๑	ฉ จตฺตาสีส จิตตานิ	๒๒
		จฺจตีจิตตูปาทา	๔๔	ฉ จตฺตาสีเสว	๒๒

ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก
ฉดดีส ฐมา	๑๓	ฉพพิสุทฺธิกเมเนวํ	๗๕	ชาติชราภรณ์	๖๑
ฉดดีส	๑๔,๒๒	ฉพพิสุทฺธิปวตฺตีย์	๕๘	ชาติชราภรณ์ค...	๖๑
ฉดดีสํ	๑๕	ฉพพิสฺติ ฐปาจรชฺฎา...	๖๙	ชาติปจฺจยา ชราภรณ์	๖๐
ฉดดีสฺติ	๒๒	ฉพพิสฺติมหคฺคตโล...	๒๙	ชาติรูปเมว	๔๖
ฉดดีสํนุตฺตเร	๑๓	ฉวตฺถุํ	๒๕	ชายมานาทิรูปานํ	๔๙
ฉดดีสเว วิปากานิ	๖	ฉสญฺจิ	๑๑	ชีวหา	๔๕
ฉทวารคฺคหิตํ	๒๓,๔๓	ฉสญฺจิจิตฺเตสฺสุ	๑๑	ชีวหาทสํ	๔๙
ฉทวาริกจิตฺตปวตฺติ	๓๓	ฉสญฺจิสฺสจฺจสฺตตฺติ	๑๑	ชีวหาทวารํ	๒๑
ฉทวาริกจิตฺตานิ	๒๒	ฉพภิณฺโณ	๖๖	ชีวหาทวารวீถิ	๒๖
ฉทวาริกวิมฺตฺตานิ	๒๒	ฉพเวานุสยา	๕๔	ชีวหาธาตฺ	๕๘
ฉทวาริกานิ	๒๒	ฉจฺจนฺธาณินํ	๓๖	ชีวหายตฺนํ	๕๘
ฉธา นามํ	๖๒	ฉชนกํ	๓๘	ชีวหาวิญฺญาณํ	๒,๓,๒๖
ฉธา วิสยปวตฺติ	๒๖,๒๗	ฉชนกฺกุตํ	๔๒	ชีวหาวิญฺญาณธาตฺ	๕๘
ฉธา	๒๓,๖๒	ฉชนิยฺมานํ	๔๒	ชีวหาวิญฺญาณวீถิ	๒๗
ฉนทปิตฺวชฺชิตา	๑๖,๑๗	ฉชรตา	๔๖,๕๒	ชีวหินฺนทฺริยํ	๕๕
ฉนทปิตฺวิริยวชฺชิตา	๑๗	ฉชราภรณ์	๖๑	ชีวิตํ	๔๙
ฉนทวชฺชิตา	๑๗	ฉชราภรณ์มฺจฺจาย	๖๑	ชีวิตนวกํ	๔๙,๕๑
ฉนทวิริยวชฺชิตา	๑๗	ฉชนนํ	๒๙	ชีวิตนวกเมว	๔๓,๕๑
ฉนทธาปิติ	๕๕	ฉชนกิจฺจานิ	๒๐	ชีวิตรูปํ นาม	๔๕
ฉนททฺธิปาโท	๕๗	ฉชนมโนธาตฺตฺติก...	๒๑	ชีวิตาหารรูปฺเท	๔๖
ฉนโท	๙,๑๑,๕๗,๕๘	ฉชนมฺปิ	๒๘	ชีวิตินฺนทฺริยํ	๙,๔๕,๕๕,๕๖
ฉนฺนํ ทวารานํ	๔๒	ฉชนสฺตตฺตลมฺพนานํ	๓๑	ชีวิติน	๔๙
ฉนฺนํปญฺญาสาเสสํ	๓๓	ฉชนานํ	๖๒	ฉฉานจฺคเภเทน	๔๐
ฉนฺนํพิตฺธิ อารมฺมณํ	๖๓	ฉชนานิ	๓๒,๔๓,๖๒	ฉฉานจฺคเภเทน	๗
ฉนฺนํพิตฺธิ วัตฺถุรูปํ นาม	๔๗	ฉชนานุพฺนธานิ	๒๗	ฉฉานจฺคานิ	๕๖
ฉนฺนํพิตฺธิ	๒๓	ฉชนาวสานเ	๒๘,๒๙	ฉฉานฐมา	๑๕
ฉนฺนํพิตฺธา	๑๙,๖๒,๖๖	ฉชนนฺนํปาทาปี	๒๘	ฉฉานปจฺจโย	๖๒
ฉนฺนํพิตฺธานิ	๒๑,๒๓,๒๔	ฉชนนฺสฺ	๓๑	ฉฉานเมกฺกมฺนฺเต	๗
ฉนฺนํพิตฺเทน	๖๗	ฉชาติ	๖๑	ฉฉานทสฺสนวิสุทฺธิ นาม	๗๕

ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก
ถาปนทสสนวิสุทฺธิ	๗๒	ตณฺหุปาทานภวปิ	๖๑	ตทารมมณานิ	๓๐,๓๐
ถาปนปิตี	๑๕	ตํตํทวาริกวีถิจิตฺตานิ	๓๓	ตทารมมณฺอุปาทา	๒๘
ถาปนปิตฺวชฺชิตา	๑๕	ตํตํปสาทรหิตานํ	๓๓	ตทารมมณฺอุปาทาโท	๒๘,๒๙
ถาปนมฺพฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจ	๗๓	ตํตํกฺตฺนิมิตฺตํ	๖๕	ตณฺกรตฺตา	๗๖
ถาปนวชฺชิตา	๑๕	ตํตํกฺตฺตปริณามการํ	๖๕	ตํปฏิกากนนิมิตฺตํ	๗๐
ถาปนวิปฺปยุตฺตํ	๓,๔	ตฺตฺยชฺชฺชฺชฺชฺชฺชฺช	๕	ตปฺปฏิกากํ	๗๐
ถาปนวิปฺปยุตฺตกา...	๒๔	ตฺตฺยชฺชฺชฺชฺชฺชฺชฺช	๔	ตพพตฺตฺกกา	๕๔
ถาปนวิปฺปยุตฺตานิ	๑๙,๓๒	ตฺตฺยชฺชฺชฺชฺชฺชฺชฺช	๔๑	ตพฺภาวภาวีภาวการ...	๖๐
ถาปนสมฺปยุตฺตํ	๓,๔	ตฺตฺยชฺชฺชฺชฺชฺชฺชฺช	๓๔	ตมณฺนตฺริตฺวา	๓๐
ถาปนสมฺปยุตฺต...	๑๒,๒๔,๒๙	ตฺตฺยชฺชฺชฺชฺชฺชฺชฺช	๓๗	ตโย คนฺถา	๕๔
ถาปนสมฺปยุตฺตวิปากานิ	๓๒	ตฺตฺยชฺชฺชฺชฺชฺชฺชฺช	๓๖	ตโย จตฺกชฺชฺชฺชฺช	๖๙
ถาปนสมฺปยุตฺตทา	๑๕	ตฺตฺยชฺชฺชฺชฺชฺชฺชฺช	๕	ตโย วิโมกฺกชฺช	๗๓
จฺจฺจฺจฺจฺจฺจ	๔๘	ตฺตฺยชฺชฺชฺชฺชฺชฺชฺช	๗	ตโย อภฺธา	๖๐,๖๑
จฺจฺจฺจฺจฺจ	๒๑	ตฺตฺยชฺชฺชฺชฺชฺชฺชฺช	๑๓,๑๔	ตโย	๑๒,๑๙
จฺจฺจฺจ	๑๖	ตฺตฺยชฺชฺชฺช	๑๕	ตสฺสฺจฺจฺจฺจ	๔๒,๗๔
จฺจฺจฺจ	๕๑	ตฺตฺยช	๕๕	ตวตฺตฺตฺตา	๓๔
จฺจฺจฺจ	๕๐	ตฺตฺยชฺจ	๗๑	ตวตฺตฺตฺจฺจ	๓๖
จฺจฺจฺจ	๒๗	ตฺตฺยช	๑๖	ตฺจฺจฺจฺจ	๒๑
จฺจฺจฺจ	๔๘	ตฺตฺยช	๓๗	ตฺจฺจฺจ	๒๙
ตํกมฺมกรณกาเล	๔๒	ตตฺรชฺชชชชชช	๙	ตฺจฺจจจจจ	๓๔
ตณฺจจจจจจ	๒๓	ตถาคตฺตา	๕๒	ตฺจฺจจจจ	๗๔
ตณฺภาวนามยํ	๔๐	ตถาคทิตํ	๔๒	ตฺจฺจจจจ	๒๕
ตณฺมโนทวารคฺคทิตํ	๔๓	ตถาปฺรคฺคทิตฺเตสฺ	๗๓	ตฺจฺจจจ	๓๙,๕๒
ตณฺหา	๕๔,๕๙,๖๑	ตถาปวตฺตํ	๕๔	ตฺจฺจจจ	๑๘
ตณฺหานุสยมฺลเกน	๔๒	ตถาสมาทิตสฺส	๗๐	ตฺจฺจจจ	๑๙,๒๖,๖๕
ตณฺหาปจฺจยา อุปาทานํ	๖๐	ตทารมมณํ	๓๑	ตฺจฺจจจ	๖๓
ตณฺหาปณฺธิ	๗๕	ตทารมมณชฺชน...	๒๘	ตฺจฺจจจ	๖๔
ตณฺหาช	๕๒	ตทารมมณปากานิ	๒๘	ตฺจฺจจจ	๑๑
ตณฺหุปาทานภว...	๖๑	ตทารมมณสมฺภโว	๓๐	ตฺจฺจจจ	๖๐

ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก
ติสนธิ์	๖๑	เตโชธาตุ	๔๕,๔๘	ทส กิเลสา	๕๔
ติสุโส อนุปัสสนา	๗๒	เตตตีส	๑๔,๑๕	ทส วิปัสสนาญาณิ	๗๒
ติสุโส ภาวนา	๖๗	เตตตีสกั	๑๕	ทส สโยชนานิ	๕๔
ติสุโส วิรติโย นาม	๑๐	เตตตีสทวยั	๑๔	ทส	๑๗,๔๖,๕๔
ติสุโส	๑๒	เตตตีสวิธสงคโห	๑๗	ทสทานิ	๕๐,๕๑
ติเหตุกั	๔๐	เตปถุณาส	๑๘	ทสธา จานเภโท	๒๐
ติเหตุกมุคกุจ	๔๐	เตฎุมกั	๕๙	ทสธา	๒๑,๒๒
ติเหตุกโมมกั	๔๐	เตฎุมกมนาทิกั	๖๑	ทสวิธั	๔๐
ติเหตุกรหิตานิ	๔๐	เตฎุมกสงฆาเรสุ	๗๓	ทสวิธปิ กามาวจรปฏิสนธิ	๓๖
ติเหตุกา	๑๙	เตฎุมกา	๕๙	ทสสุ กมมฎุจจาเนสุ	๗๑
ติเหตุคามกรียโต	๓๐	เตรส เจตลิกา	๙,๑๓,๑๔,๑๕	ทสสุ	๖๙
ติเหตุเกสุ	๓๒	เตรส ทสนมปิ	๔๘	ทสฎุจ	๔๑
ตีณิ ๓,๒๒,๕๐,๕๑,๖๑		เตรส	๔๘	ทสาปเร	๑๖
ตีณิ นามานิ	๗๕	เตรสญณสมานา	๑๐	ทสฺสนสวนฆายนสายน...	๒๐
ตีณิ นิमितตานิ	๖๗	เตวีส ปากานิ	๔	ทเสริตา	๒๙
ตีณิ ลกขณานิ	๗๒	เตวีส	๕๒	ทานสีลภาวนาวเสน	๓๙
ตีณิ ฎุฎานิ	๖๐	เตวีสติ โสภณเจตลิกา	๑๓	ทานสีลภาวนาอบจา...	๔๐
ตีณิ วิโมกขมุขานิ	๗๓	เตวีสตีวิธั	๗	ทิฎุจธมมเวทนียั	๓๘
ตีณิ สนตริณกิจจานิ	๒๐	ณิมิทถั	๑๒,๑๓	ทิฎุจจาณุสโย	๕๓
ตีณิปิ อเหตุกกรียจิตตานิ	๓	ณิมิทถนีวรรณั	๕๓	ทิฎุจาสโว	๕๓
ตีณเว	๒๙	ณิมิทถเณ	๑๖	ทิฎุจจิ	๙,๑๑,๕๔
ตีสุ จาเนสุ	๕๑	ถีนั	๙,๕๔	ทิฎุจจิตตเมว	๕๔
ตีสุ ปรมชฎานิก...	๑๔	ทส อกุตถจิตตานิ	๑๙	ทิฎุจจิตตวิปยุตตุต	๒
ตีเสติ	๑๔	ทส อนุสฺสตีโย นาม	๖๘	ทิฎุจจิตตวิปยุตเตสุ	๑๒
ตุลิตา	๓๔	ทส อนุสฺสตีโย	๖๗	ทิฎุจจิตตสมปยุตตุต	๒
ตุลิตานั	๓๖	ทส อสุภา นาม	๖๘	ทิฎุจจิตตสมปยุตตุต...	๓๒
เตกาลิกา	๖๕	ทส อสุภา	๖๗,๖๘,๖๙	ทิฎุจจิตตสมปยุตเตสุ	๑๑
เตจตตาลีส	๒๕	ทส กลินานิ	๖๗,๖๙	ทิฎุจจิโยโค	๕๓
เตโชกลินั	๖๘	ทส กลินานิ นาม	๖๘	ทิฎุจิจิวิกิจจุณาปหาเนน	๗๖

ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก
ทัญจิวีสุทธิ	๗๒	ทุตติยจิตตมปาทย	๕๐	ทวยเย	๑๙
ทัญจิวีสุทธิ นาม	๗๓	ทุตติยชุฆานัน	๔๑	ทวยเยกทีสกะ	๑๕
ทัญจิสโยชนัน	๕๔	ทุตติยชุฆานนิกิริยจิตตัม	๕	ทวยาทส กามาวจร...	๑๙
ทัญจิสโยชนัน	๕๔	ทุตติยชุฆานนุกุสลจิตตัม	๔	ทวยาทส ญาณสมป...	๑๙
ทัญจูปาทานัน	๕๓	ทุตติยชุฆานนิจิตเตสุ	๑๑	ทวยาทส ธมมา	๑๗
ทัญจโฆโสม	๕๓	ทุตติยชุฆานนภุมิ	๓๔	ทวยาทส ปากานี	๔๑
ทัญจพพกขุ	๗๒	ทุตติยชุฆานนภุมิยัม	๓๖	ทวยาทส มคคังคานี	๕๕
ทัญจพโผลตัม	๗๒	ทุตติยชุฆานนวิปากัม	๓๖	ทวยาทส วิปากานี	๔๐
ทัญจพพานี	๓๖	ทุตติยชุฆานนวิปากจิตตัม	๕	ทวยาทส อรูปาวจรกุสล...	๖
ทัญจิสกาลาทิกกา	๖๕	ทุตติยชุฆานนโสดาปัตตติ...	๗	ทวยาทส	๑๙,๔๘
ทัญจิปชาลา	๕๑	ทุตติยชุฆานนาทโย	๗๑	ทวยาทสสังคานี	๖๐,๖๑
ทัญจวเสน	๑๕	ทุตติยชุฆานนิกจิตเตสุ	๑๓,๑๔	ทวยาทสธธา	๖
ทัญจิกัจจัม	๒๑	ทุตติยทวยเย	๑๕	ทวยาทสธชาว สงคโห	๑๕
ทัญจขัม ๑๘,๑๘,๕๙,๖๓,๗๓		ทุตติยารูปัม	๗๑	ทวยาทสสวิธัม	๓๙,๔๐
ทัญจขณนุทธสส	๖๐	ทุตติย อสงขาริกะ	๑๖	ทวยาทสสวิธมปิ	๔๗
ทัญจขณโหมนสส	๑๙	ทุตติโย	๕๕	ทวยาทสสุ	๑๒
ทัญจขโต	๗๕	ทุตติวธัม	๔๕,๕๒,๕๖,๖๕	ทวยาทสากุสลจิตตานิ	๒
ทัญจขณโรธคามินีปฏิปทา	๕๙	ทุตติวธมปิ	๖๗	ทวยาทสากุสลจิตตปุ...	๑๖
ทัญจขณโรโธ	๕๙	ทุตติวธธา	๕๑,๖๒,๖๓,๖๕	ทวยาทสากุสลลา	๒
ทัญจขมเปกขา	๑๙	ทุตติวธโร	๖๐,๖๓,๖๔	ทวยาทสากุสลลาเนวัม	๖
ทัญจขลกขณัม	๗๒	ทุตติวธโรปิ สสมาธิ	๗๓	ทวยาทสากุสลเสสุ	๑๑
ทัญจขสจัจจัม	๗๔	ทุตติวธ วุตตา	๕๔	ทวยาทสากุสลเสสุว	๑๒
ทัญจขสมุทโย	๕๙	ทุตติวธเหตุกานมเหตุกานญจ	๓๒	ทวยาทสสายตนาณิ	๕๕
ทัญจขสหคตัม	๒,๑๘	ทุตติวธเรูปัม	๔๗	ทวยาทสสารูปเป	๗
ทัญจขานุปัสสนา	๗๒,๗๕	ทุตติวธตติกขตตัม	๒๘	ทวยาทสสาเหตุเก	๑๓
ทัญจขินทริยัม	๕๕	ทุตติวธตตีส กပ္ปานิ	๓๗	ทวยาทสเสกาทส	๑๗
ทัญจคคดียัม	๓๒	ทุตติวธตตีส	๓๐	ทวยาทสโสเปกขกา	๓๐
ทัญจขานุตตมสตตตีส...	๕๘	ทุตติวธยัม	๑๒,๑๓,๑๕,๖๒	ทวยาทสรูปุตตัม	๔๒
ทุตติยจตุตถกานี	๒๔	ทุตติวธยสส	๖๒	ทวยาทสรูปุตตวา	๒๗

ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก
ทวารวเสณ	๒๖	ทวีทิ	๓๙	โทสมุเลน	๓๙
ทวารวิมุตตานญปฏิสนธิ...	๒๓	เทวดานุสสติ	๖๘	โทสมุเลสฺ	๑๒
ทวารวิมุตตานิ	๒๒	เทวานํ	๓๖,๓๗,๓๘	โทโส	๙,๑๒,๑๖,๑๙,๕๔,๕๕
ทวารสงฺคเห	๒๑	เทว	๑๘,๑๙,๒๐,๒๑,๕๐	ธณฺญาธิวาสํ	๗๘
ทวารานิ นาม	๒๑	เทว กปฺปสทฺสทานิ	๓๗	ธมฺมธาทู	๕๙
ทวารารมฺมณเกเทน	๕๙	เทว กปฺปานิ	๓๗	ธมฺมวิจยสมฺโพชฌมฺโก	๕๗
ทวาราลมฺภตฺตูปฺปนน...	๕๙	เทว ตทารมฺมณปกาณิ	๒๗	ธมฺมา	๙,๑๓,๑๕,๑๘,๔๕, ๖๐,๖๒,๖๓,๖๔,๖๕
ทวารีส	๑๖	เทว ตินิ ผลจิตฺตานิ	๓๑,๗๔	ธมฺมานํ	๖๒
ทวารีสติ ทฺวิเหตุก...	๑๙	เทว ตินิ วิปฺสฺสนาจิตฺตานิ	๗๔	ธมฺมานุสฺสทนฺตปิฎกานํ	๕๖
ทวารีสติ โสภณเจตฺติกา	๑๔	เทว กวณฺคจลนานิ	๒๘	ธมฺมานุสฺสติ	๖๘
ทวารีสติ	๑๙	เทว มุลาณิ	๖๐,๖๑	ธมฺมายตนํ	๕๘
ทวารีสติกมฺมมฺภูจฺจาเนสุ	๗๑	เทว โมมุหฺจิตฺตานิ	๑๙	ธมฺมายตนธมฺมธาทู	๕๙
ทวารสฺสจฺจิวานิ	๑๘	เทว อาหารสฺมฺภูจฺจาน...	๔๙	ธมฺมารมฺมณํ	๒๓
ทวารสฺสสุ	๑๙	เทว อุตฺตมฺภูจฺจานกฺลาปา	๕๐	ธาดูโย	๕๙
ทวารสฺตตฺตฺติวธา	๕๓	เทว อุปฺกฺขาสทฺท...	๒๐	ธาดเววกา	๒๕
ทฺวิกฺขตฺตํ	๒๗	เทวจตฺตาสีส	๒๕	นตฺถิปจฺจโย	๖๒
ทฺวิกฺขตฺตํ	๓๑	เทวจตฺตาสีส	๓๓	นทีโสโต	๔๔
ทฺวินนํ อุปฺปนาชวณนํ	๗๗	เทวปิ ปฺฏิฆจิตฺตานิ นาม	๒	นทีโสโต	๕๑
ทฺวิปฺญจฺวิญญาณ...	๑๐,๑๑	เทวปิ โมมุหฺจิตฺตานิ นาม	๒	นปฺปวฺทฺยเณ	๗๘
ทฺวิปฺญจฺวิญญาณ	๑๗	โทมนสฺสํ	๑๘,๑๙,๕๕	นว กมฺมสฺมฺภูจฺจานกฺลาปา	๔๙
ทฺวิปฺญจฺวิญญาณ	๕๖	โทมนสฺสสทฺท	๒	นว กามสฺสคฺตปิฎกสนฺธิโย	๓๖
ทฺวิปฺญญาส	๙,๑๐	โทมนสฺสสทฺทจิตฺตานิ	๑๘	นว พลาณิ	๕๕
ทฺวิปฺญญาสวธิ	๘	โทมนสฺสสทฺทชวณ...	๓๐	นว ฐปฺปารูปฺริปากาณิ	๒๐
ทฺวิเหตุกํ	๔๐	โทมนสฺสสทฺทชวณ...	๓๐	นว วิปฺสฺสนาณามานิ	๗๔
ทฺวิเหตุกฺตฺติเหตุกชวณ	๕๖	โทมนสฺสสินฺทฺริยํ	๕๕	นว สํโยชฺณา	๕๔
ทฺวิเหตุกมฺกมฺภูจฺจณฺกสฺส	๔๐	โทมนสฺสสุเปกฺขาสทฺท...	๑๑	นว	๒๑,๕๐,๕๖
ทฺวิเหตุกโมมกํ	๔๐	โทสจฺริตฺตส	๖๘	นวภูจ	๕๘
ทฺวิเหตุกกา	๑๙	โทสจฺริตฺตา	๖๗	นวธา	๒๒,๕๔,๖๒,๖๓
ทฺวีสุ	๑๒	โทสมุลาณิ ทฺวิธา	๒		

พทานุกรม	ปฏิรูป	พทานุกรม	ปฏิรูป	พทานุกรม	ปฏิรูป
นวดตบเบญจกวีรสุตานัน	๓๖	นิมิตเต	๗๑	ปกิณณกวีวชิชิตา	๑๑
นวางูจ	๒๑	นิมิตเตสุ	๗๐	ปกิณณกา นาม	๙
นวุตวิสุตตสทส...	๓๖	นิมมานรติ	๓๔	ปกิณณกา	๑๐
นเวริตา	๕๖	นิมมานรตินิ	๓๖	ปกิณณเกสุ	๑๐
นนานา	๑๒	นียดโยคิโน	๑๓	ปกคโค	๗๓
นนานากุขณิกา	๖๒	นียดตา	๑๒	ปจยยปริคโค	๗๓
นามิ	๖๒,๖๕	นียดเม	๓๑	ปจยยวเสน	๗๓
นามิกิจเจเทน	๒๑	นียดโม	๓๖	ปจยยสงคโค	๖๐
นามิตตย	๗๕	นียดโย	๓๔	ปจยยสนุนิสลิตลิล	๗๓
นามนามกมมา..	๖๖	นียดุทานนตรเมว	๒๙	ปจยยา นาม	๖๕
นามรูปี	๖๑	นียดุทวารสาเน	๔๒	ปจยยา	๖๐,๖๒,๖๓,๖๔
นามรูปปจยยา สพายตนิ	๖๐	นียดุเธ	๓๒	ปจโย	๖๒,๖๓
นามรูปปริคโค	๗๓	นียดุริ	๓๑	ปจยยเวกษณจิตตานิ	๓๑
นามรูปานิ	๖๒,๖๓,๖๔,๗๓	นียดุสจ	๗๔	ปจยยเวกษณณณ	๗๗
นามรูปานิ	๖๓	นียดุสสมาปตติ...	๗๗	ปจยยเวกษณณณณานิ	๗๔
นามรูปินิ	๖๒	นียดุสสมาปตติกาเล	๓๑	ปจยยเวกษณา	๗๑
นามสุส	๖๒,๖๓	นียดุสสมาปนโน นาม	๗๗	ปจยยสาสนนรมณสุส	๔๒
นามสุเสว	๖๓	นียดุสสาสนนมารมณ	๒๘	ปจยยปูปนนิ	๒๓
นามโสตาปตติผลจิตต	๖	นียดุสเรน	๖๑	ปจยยปูปนนภาวปรีโย...	๔๒
นามาน	๖๓	นียดุสโร	๕๙	ปจยยปูปนนมตีต	๒๓
นิกนุติ	๗๓	นียดุสนนทผลนิตสุสน	๖๑	ปจยยปูปนนานิเยว	๒๓
นิกษนตตดา	๕๒	นียดุสยปจโย	๖๒,๖๔	ปจยยปูปนนารมณตดา	๔๓
นิกทเท	๒๑	นียดุสยิตารูเป	๒๕	ปจยยปูปนนารมณณเส	๔๓
นียดุสนนรูป	๔๕	นียดุสยิลล	๖๘	ปจยยปูปนโน	๖๑
นียดุสนนนา นาม	๗๐	นียดุสยิทินิ	๖๘	ปจยยเจก	๑๐
นียดุสพพาน	๑,๕๒,๕๙,๖๕,๗๔	นียดุสยยเวกษณณ...	๕,๖,๓๕,๓๘,๗๗	ปจยยเจกเมว	๑๔
นียดุสพพานารมณณานิ	๒๔	นียดุสยยปคตูปนิตสุโย	๖๓	ปจยยชาตตยสพพธา	๖๔
นียดุสพพิทาณณ	๗๒	นียดุสยยปกรณ	๗๘	ปจยยชาตตปจโย	๖๒
นียดุสยิตต	๗๐	นียดุสยยปกิณณกวีวชิชิตา	๑๗	ปจยยชาตตวเสน	๖๒,๖๔

ปทานุกรม	ปิฎจรงก	ปทานุกรม	ปิฎจรงก	ปทานุกรม	ปิฎจรงก
ปจฺจวาทา	๖๒,๖๔	ปญฺจปิ ฐปาจารกริย...	๕	ปญฺจวิส	๑๐
ปจฺจิมานํ	๖๒	ปญฺจปิ ฐปาจารกฺสจฺจิตฺตานิ	๔	ปญฺจวิสตี โสภณเจตฺตสิกา	๑๔
ปชฺชนุโต	๗๔	ปญฺจปิ ฐปาจารวิปาก...	๕	ปญฺจวิสตีเม เจตฺตสิกา	๑๐
ปญฺจ ฆานจฺจกา	๕๖	ปญฺจปิ โสตาปตฺติมคฺค...	๗	ปญฺจวิสตีวิธมฺปิ	๔๘
ปญฺจ	๒๔,๓๑,๕๘	ปญฺจปิ	๑๕	ปญฺจสฺตตฺตวิธํ	๔๘
ปญฺจกฺขุฆานวเสน	๑๔	ปญฺจปฺปเกเทน	๕๙	ปญฺจสุ	๑๒
ปญฺจกิจฺจานิ นาม	๒๐	ปญฺจมํ	๒๙	ปญฺจที วัลลิตาหิ	๗๑
ปญฺจกฺขุฆา	๕๘,๕๙	ปญฺจมฺขุฆานํ	๔๑	ปญฺจอารมฺมณานิ	๒๗,๖๓
ปญฺจจทฺวาริกานิ	๒๒	ปญฺจมฺขุฆานกิริยจิตฺตํ	๕	ปญฺจินฺนุทฺริยานิ	๕๗
ปญฺจจตีส ธมฺมา	๑๔	ปญฺจมฺขุฆานกฺสจฺจิตฺตํ	๔	ปญฺจูปาทานกฺขุฆา	๕๘,๕๙
ปญฺจจตีส มหคฺคตฺโต...	๑๙	ปญฺจมฺขุฆานวชฺชิต...	๑๒	ปญฺจเจเต	๕๙
ปญฺจจตีส	๑๓,๑๔,๑๕	ปญฺจมฺขุฆานวิปากํ	๓๗	ปญฺจเจว	๔๓
ปญฺจจตีสมหคฺคตฺโต...	๑๓	ปญฺจมฺขุฆานวิปากจิตฺตํ	๕	ปญฺจถตฺตา	๖๕
ปญฺจทสฺธา	๕	ปญฺจมฺขุฆานสงฺฆาตํ	๒๔	ปญฺจถตฺตารมฺมณานิ	๒๔
ปญฺจทฺวาราวชฺชน...	๑๑,๑๙, ๒๒,๒๕	ปญฺจมฺขุฆานโสตา...	๗	ปญฺจถตฺติ นาม	๖๖
ปญฺจทฺวาราวชฺชนจิตฺตํ	๓,๒๗	ปญฺจมฺขุฆานิกจิตฺเตสฺสุ	๑๔	ปญฺจถตฺติ	๖๕,๖๖
ปญฺจทฺวาริกํ	๒๒	ปญฺจมฺขุฆานิกานิ	๖๙	ปญฺจถตฺตินามรฺูปานํ	๖๕
ปญฺจทฺวาร	๒๐,๒๒,๒๗,๒๘	ปญฺจเม	๗,๑๖	ปญฺจถตฺตินามรฺูปานิ	๖๒,๖๓
ปญฺจธา ฆานเกเทน	๕	ปญฺจจวสฺสสตานิ	๓๖	ปญฺจถตฺติภูตํ	๒๓,๔๓
ปญฺจธา	๗,๑๒,๑๓,๑๘,๑๙, ๒๒,๔๕,๖๒,๗๒	ปญฺจจวารเมว	๓๑	ปญฺจถตฺติภูตญฺจม...	๔๓
ปญฺจธานนฺตฺตเร	๑๔	ปญฺจจวิญฺญาณธฺาตฺโย	๒๕	ปญฺจถตฺติสงฺฆาตํ	๗๐
ปญฺจธาว สงฺคโห	๑๔	ปญฺจจวิญฺญาณวិธิยา	๖๓	ปญฺจถา	๑๒,๑๓,๕๘
ปญฺจธาว	๑๔	ปญฺจจวิญฺญาณสมฺปฏิ...	๓๐	ปญฺจถาปนโต	๖๕
ปญฺจณนํ	๖๔	ปญฺจจวิญฺญาณานิ	๒๒	ปญฺจถาปนโต	๖๖
ปญฺจปญฺจนาส	๑๑,๑๘,๒๐	ปญฺจจวิธํ	๔๐	ปญฺจถาปิยตฺตา	๖๕,๖๖
ปญฺจปญฺจนาสเกตฺตรา	๑๙	ปญฺจจวิธมฺปิ	๔๖,๔๗,๖๕	ปญฺจถาพลํ	๕๕,๕๗
ปญฺจปญฺจนาสจิตฺเตสฺสุ	๑๑	ปญฺจจวิธา	๓๕	ปญฺจถาวาทคฺคณโสภิต...	๗๘
		ปญฺจจวิโร	๖๔	ปญฺจถินฺนุทฺริยํ	๕๕,๕๗
		ปญฺจจวิส ปฺริตฺตมฺหิ	๒๔	ปญฺจถินฺนุทฺริเยน	๑๐

ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก
ปณีสถาพรตอุณิ	๒๕	ปฏิสนธิวงศจตุตถิกจจาณี	๒๐	ปรมาทิกมีริต	๗
ปณีสถาพร	๖๔	ปฏิสนธิวงศจตุตถิททา...	๒๐,๒๑	ปรมาทิกฌานเภเท	๗
ปณีสถาพร	๕๗	ปฏิสนธิวงศจตุตถิ...	๒๒,๓๖,๓๘	ปรมากรุป	๗๑
ปฎิฆชวณตทวารมมณ...	๓๓	ปฏิสนธิวงศครีถโย	๔๔	ปรมากรุปปวิญญาน	๗๑
ปฎิฆชวณานิ	๓๒	ปฏิสนธิวงศคานมปิ	๔๓	ปรมากรุปปวิญญานา...	๗๑
ปฎิฆสมปยุตต์	๒	ปฏิสนธิวงศคาวชชน...	๒๐	ปรมากรุปปาทิภูมีสุ	๓๘
ปฎิฆสมปยุตต์จิตตาเนว	๑๘	ปฏิสนธิกาเวณ	๔๓	ปรมากรุปปาทิวิปากานิ	๓๘
ปฎิฆสมปยุตต์จิตเตสุ	๑๒	ปฏิสนธิย	๕๐,๖๕	ปรเม อสงขาริเก	๑๕
ปฎิฆสมปยุตเต	๑๖	ปฏิสนธิสงฆาต	๔๓	ปณินต	๔๑
ปฎิฆสโยชน	๕๔,๕๔	ปฏิสนธิ	๔๐,๔๘,๕๐,๕๑	ปณินตเมต	๗๑
ปฎิฆมานุสโย	๕๓	ปฎุปปนุณาน	๖๒	ปณทโท	๗๔
ปฎิจจสมุปปาทนโย	๖๐	ปฎุจจันนโย	๖๐,๖๒	ปตถยนุเตน	๗๗
ปฎิจจสมุปปาโท	๖๑	ปฎุจจัน	๖๕	ปตถิต	๗๘
ปฎิปชชนตส	๗๔	ปรหมกปนาย	๓๑	ปตวิกถิน	๖๘
ปฎิปตติรสสุทา	๗๗	ปรหมชฌาน	๔๑,๗๑	ปตวิกถินาทีสุ	๗๑
ปฎิปทาภาณตสสน...	๗๔	ปรหมชฌานกิริยจิตต์	๕	ปตวิกธาตุ	๔๕
ปฎิปทาภาณตสสนวิสุทติ	๗๒	ปรหมชฌานกุตถจิตต์	๔	ปตวิกณชลาทีสุ	๗๐
ปฎิภาคนิมิตต์	๖๗,๗๐,๗๑	ปรหมชฌานจิตเตสุ	๑๐	ปท	๕๒
ปฎิสงฆาณ	๗๒	ปรหมชฌานภูมि	๓๔	ปทมจจุต	๔๔
ปฎิสงฆาย	๔๔	ปรหมชฌานภูมिय	๓๖	ปททโท	๗๑
ปฎิสนธาทโย	๒๑	ปรหมชฌานวิปาก	๓๖	ปนายเมกาทสริธาปิ	๓๔
ปฎิสนธิ	๓๕,๓๗,๓๘	ปรหมชฌานวิปากจิตต์	๕	ปนนรต ฌมมา	๑๖
ปฎิสนธิกาเล	๕๑	ปรหมชฌานโสตาปตติ...	๗	ปนนรต ฐาปวจรกุสล...	๕
ปฎิสนธิกษณ	๖๓,๖๔	ปรหมชฌานาติมคคต...	๗๗	ปนนรต	๑๖,๔๘
ปฎิสนธิชนก	๔๒	ปรหมชฌานิกา	๖๘	ปนนรตสุ	๑๔
ปฎิสนธิโรธานนุรโต	๔๔	ปรหมทุตติยตติยจตุตถ...	๑๘	ปนนรตสิริเย	๗
ปฎิสนธิปวตติย	๒๖	ปรหมทวย	๑๔	ปรภติ	๔๔
ปฎิสนธิปวตติวเสน	๕๑	ปรหมทวค	๔๘	ปรจิตตวิชานนา	๗๒
ปฎิสนธิปวตติย	๔๒	ปรหมมคครูปาวจร...	๓๓	ปรณปฏิสนธาทโย	๔๔

พทานุกรม	ปิฎจก	พทานุกรม	ปิฎจก	พทานุกรม	ปิฎจก
ปรนิมมิตวสวดดี	๓๔	ปริตตาทเภสุ	๔๑	ปสาทสุขุมรูปจิตต...	๒๓
ปรนิมมิตวสวดดีนี้	๓๖	ปริตตารมมณั	๓๐	ปสาทททยสงฆาต	๔๗
ปรมตถ	๕๒	ปริตตเตสุ	๑๕	ปสฺสทฺธิ	๗๓
ปรมตถโต	๖๕,๖๖	ปริทีเปย	๒๒	ปสฺสทฺธิสมโพชฌงโค	๕๗
ปรมารูปสนธิ	๔๓	ปรินิฏฺฐิตี	๗๘	ปสฺสสนฺต	๒๗
ปรานุกรมปิ	๗๘	ปริปนฺถวิปฺพินา	๗๐	ปสฺสสนฺตสฺเสว	๗๐
ปริกปิยมานา	๖๖	ปริปนฺถวิมุตตสฺส	๗๔	ปหฺินาปายคฺมโน	๗๖
ปริกมฺม	๗๑,๗๒	ปริโยสฺสาน	๓๕,๔๔	ปากั	๖,๘,๔๒
ปริกมฺมณิมิตฺต	๖๗,๗๐	ปริวตฺตติ	๔๔	ปากกาสฺวเสน	๓๘
ปริกมฺมภาวนา นาม	๗๐	ปริวตฺตตฺตนา	๔๔	ปากฺกฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจ	๓๙
ปริกมฺมภาวนา	๖๗,๖๘	ปริสฺสทฺธิ	๔๒	ปากทฺทณปริยาเยน	๓๘
ปริกมฺมสมธาธินา	๗๐	ปวตฺตติ	๓๖	ปาการูปฺปา	๒๕
ปริกมฺมปจฺจารานุโล...	๒๙,๗๔	ปวตฺตตฺตมานั	๗๒	ปากเ	๑๕
ปริคฺคยฺหฺมณานั	๔๓	ปวตฺตตฺตนาอนุตฺตรูปฺปน...	๖๖	ปากณตฺติปาโต	๓๙
ปริจิตฺตปฺพุทฺธ	๓๐	ปวตฺตติกาเล	๕๐	ปากณตฺติปาโต	๓๙
ปริจฺเจทรูป นาม	๔๖	ปวตฺตติกฺกมโต	๔๕	ปากตฺติเมกฺขสวรัลลั	๗๓
ปริจฺเจทกฺกขณตฺตนา	๕๐	ปวตฺตติยั	๓๗,๔๐,๕๐,	ปากปกาณั	๕๖,๕๗
ปริจฺเจโท	๔๖		๕๑,๖๓,๖๔	ปากปสฺจคฺโท	๕๔
ปริชานนฺโต	๗๔	ปวตฺตติยณฺมทวาริปากานิ	๔๐	ปากปาเหตุกฺมุตฺตทานิ	๓
ปริตฺต นาม	๒๘	ปวตฺตติยมฺทรีโร	๓๔	ปิสฺสณวาทา	๓๙
ปริตฺต	๒๗,๔๑	ปวตฺตติสฺจคฺท นาม	๒๖	ปิตกสิณั	๖๘
ปริตฺตชวณวิถิยั	๓๑	ปวตฺตติสฺจคฺโท นาม	๓๔	ปิตติ	๙,๑๑,๕๕,๗๓
ปริตฺตตฺตรมฺมภูตฺตนา...	๔๓	ปวตฺตเต	๔๐	ปิตฺตวชฺชิตา	๑๕,๑๖
ปริตฺตตฺตสฺสกา	๓๔	ปวโร	๕๘	ปิตฺตสมฺโพชฌงโค	๕๗
ปริตฺตตฺตสฺสกาณั	๓๗	ปสาทภาวชฺวีตฺตสงฆาต	๔๗	ปิตฺตสฺสชกคฺคตาสทิต	๔,๕,๗
ปริตฺตตฺตสฺสเกสุ	๔๑	ปสาททฺฐปิ นาม	๔๕	ปิตฺตเปกฺกฺขา	๕๘
ปริตฺตตฺตทานิ	๓๒	ปสาททวิณฺณตฺตติสฺจคฺท	๔๗	ปิตฺตตฺตนาณภินฺทโร	๖๑
ปริตฺตตฺตทา	๓๔	ปสาททวิสยสงฆาต	๔๗	ปุกฺคตลา	๓๕
ปริตฺตตฺตทาณั	๓๗	ปสาททสงฆาต	๔๖	ปุกฺคโค	๖๓

ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก
ปถุณณ์	๘,๔๒	ผลั	๗๔,๗๕	พุทธิจิริตส	๖๙
ปถุณปากกริยาเกทา	๕,๖	ผลตตยั	๒๙	พุทธิจิริตา	๖๗
ปถุณปากกานี	๓	ผลตดา	๖	พุธา	๘,๔๔
ปถุณวิภโวทยมจคลาย	๗๘	ผลปถุจกั	๖๑	พญาปาทนีวรณ์	๕๓
ปถุณญาปถุณยานี	๔	ผลปถุจกั	๖๑	พญาปาโท	๓๙,๕๓
ปถุณเณ	๗๘	ผลสมาปตติวีถียั	๗๕,๗๖	พรมุฬปารีสชชชา	๓๔
ปถุชชนโคตตมภิภวนต์	๗๔	ผลา	๕๙	พรมุฬปารีสชชชานั	๓๗
ปถุชชนา	๓๕	ผลสปปจญา เวทนา	๖๐	พรมุฬปารีสชชชส	๔๑
ปถุชชชาน	๓๐	ผลสุโ	๙,๕๕,๖๑	พรมุฬปุโรหิตา	๓๔
ปถุถั	๖๙	โณฎจพพ	๔๕	พรมุฬปุโรหิตานั	๓๗
ปถุพพิกัจจ	๗๗	โณฎจพพธาตุ	๕๘	พรมุฬปุโรหิตส	๔๑
ปถุพพคมภูต	๔๓	โณฎจพพายตนั	๕๘	พรมุฬวิหาโร	๖๘
ปถุพพาปรนียมิต	๒๖	โณฎจพพารมมณั	๒๓	โพธิปักขียสจคเห	๕๖
ปถุพเพนิवासานุสสุติ	๗๒	พลธมมา	๕๖	โพธิปักขียสจคโ	๕๓
ปถุพเพวตติตคเมก...	๒๘	พลานี	๕๖	ภควโต	๓๑
ปถุภวาทสกั	๔๙	พหิทธาปิ	๕๐	ภจคณานั	๗๒
ปถุริมานี	๖๒	พหุจิตตคขณาตติตานี	๒๗	ภยณานั	๗๒
ปถุริสตุต	๔๕	พหุธา	๔๖,๖๓	ภยญเณ	๗๓
ปถุริสตุคคลาทิกา	๖๕	พหุณีปี	๓๒	ภวงคั	๒๑,๓๕,๗๔
ปถุริสินุทริยั	๕๕	พาดตีส	๑๔	ภวงคคชเย	๔๒
ปถุเรชาต	๖๔	พาดตีส	๑๕	ภวงคจลนมน...	๒๘
ปถุเรชาตปจโย	๖๒	พาวีสตินุทริยานี	๕๕	ภวงคจลนเมว	๒๘
ปถุเรชาตเวสน	๖๓,๖๔	พาทิรูป	๔๖	ภวงคณตถา	๓๘
ปถุเรชาตส	๖๒,๖๔	พาทุลลตุตติโต	๓๙	ภวงคณตริตา	๓๓
ปถุเรตรมูปนนานี	๕๑	พาทุลเลน	๔๒	ภวงคปาโต	๒๗,๒๙,๓๑,๗๗
ปถุพวกั	๖๘	พทุธคณาทิกั	๗๑	ภวงคปาโตว	๒๘,๒๙,๓๐,
เปตติวิสโย	๓๔	พทุธานุสสตี	๖๘		๓๒,๗๔
ผรุสวาจา	๓๙	พทุธานุสสตีอาทโย	๖๙	ภวงคมิจจยั	๔๔
ผลจิตตานี	๗	พทุธานุสสตีอาทิส	๖๙	ภวงคสนนตติสชชชาติ	๔๔

ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก
ภวจุคโสถ์	๒๗	ภาสิตา	๕๙	มคฺคปุปาทา	๓๑
ภวจุคโสโต	๓๒	ภาสิสฺส	๑	มคฺโค	๕๙,๗๔,๗๕
ภวจุคานี	๓๐	ภียโยภาวาย	๕๗	มจฺจนริยํ	๙,๑๒,๑๖
ภวจุเค	๒๗	ภุมมสฺสิตานณฺวินีปา...	๓๖	มจฺจนริยสฺสโยชนํ	๕๔
ภวนฺตรปฐิสฺสนุชานวเสน	๔๓	ภฺตฺตจตุกกํ	๔๗	มชฺชณิมํ	๔๑
ภวนฺตเร	๒๓,๔๒,๔๓,๔๔,๕๑	ภฺตฺตตฺตยสฺสงฺขาตํ	๔๕	มชฺชณิเม	๑๕
ภวนฺตตายตฺตานี	๕๙	ภฺตฺตปุสฺสาทิสฺยา	๔๖	มชฺชณเ	๕๖,๖๑
ภวปจฺจยา ชาติ	๖๐	ภฺตฺตรูปํ นาม	๔๕	มตฺตกเขวรสฺสงฺขาตา	๕๑
ภวโยค	๕๓	ภฺมิมิปุพฺพตาทิกกา	๖๕	มตฺตสฺตฺตานํ	๕๑
ภวราคฺสโยชนํ	๕๔	ภฺมิมิปุพฺพตาทิ	๖๖	มนฺสิกกาโร	๙
ภวราคฺชานุสโย	๕๓	ภฺมิมิปุคฺคสฺสเกเทณ	๒๖	มนฺสฺสมิเยว	๓๙
ภวสฺส	๔๔	เกทํ	๑๗,๔๖	มนฺยตฺนํ	๕๘
ภวสฺสโว	๕๓	เกทาภาเวณ	๕๙	มนฺยตฺนเมว	๕๙
ภเว	๕๙	เกเทณ	๑๘,๑๙	มนฺสุสฺสคณฺย	๓๖
ภเวกเทโส	๖๑	โกชนํ	๖๓	มนฺสุสฺสา	๓๔
ภโว	๖๑	มคฺคํ	๗๔	มนฺสุสฺसानํ	๓๖
ภโวโม	๕๓	มคฺคจฺจกา	๕๖	มนฺสุสฺसानณฺเจว	๓๖
ภวทสฺกํ	๕๐	มคฺคจฺจกานี	๕๖	มนฺทปฺปวตฺตตานี	๔๓
ภวานมนฺยณฺยชนฺตสฺส	๗๐	มคฺคปจฺจโย	๖๒	มนฺทปฺปวตฺตติยํ	๓๑
ภวานา	๗๐	มคฺคผลานํ	๕๒	มนฺโณกมฺมํ นาม	๓๙
ภวานาทฺทวยมฺมุตฺตมํ	๗๗	มคฺคยฺยุตฺตา	๕๙	มนฺโณกมฺมเมว	๔๐
ภวานานมิโต	๖๗	มคฺควีถียํ	๗๕	มนฺโณทวาริกจิตฺตานํ	๒๓
ภวานามยํ	๔๐	มคฺคสฺสจฺจํ	๗๔	มนฺโณทวารํ	๒๑
ภวานามยมารมฺมณํ	๗๐	มคฺคคาภิญญา	๓๒	มนฺโณทวารวีถิ	๒๖
ภวานาวเสน	๗๔	มคฺคคามคฺคญาณ...	๗๔	มนฺโณทวารสฺส	๗๐
ภวานาวิสฺส	๖๕	มคฺคคามคฺคญาณทสฺสน...	๗๒	มนฺโณทวาราวชฺชน...	๒๒
ภวานาสฺ	๖๙	มคฺคคามคฺคลกฺขณ...	๗๔	มนฺโณทวาราวชฺชนจิตฺตํ	๓
ภวารูปํ นาม	๔๕	มคฺคคಾಮนวเสน	๗๕	มนฺโณทวาราวชฺชนเมว	๒๐
ภวาโว	๔๖	มคฺคินฺนทฺริยพลภาวํ	๕๖	มนฺโณทวาเร	๒๒,๒๗,๒๘,๓๙

ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก
มนธาดุ	๒๕,๕๙	มหาพรหมานิ	๓๗	โมหมูลานิ เทว	๒
มนธาดุตติกั	๒๒,๒๓	มหาพรหเมสุ	๔๑	โมโห	๙,๑๑,๑๙,๕๔,๕๕
มนธาดุตติกาเหตุก...	๑๗	มหาภูตา	๖๓,๖๔	ยถากินีหาวเสณ	๒๙
มนวิญญานั	๒๖	มหาภูตานิ	๔๕	ยถากุมิวตติตี	๔๒
มนวิญญานธาดุ	๕๙	มหาภูนิ	๖๑	ยถากุตตนเขน	๗๕
มนวิญญานธาดุ...	๒๕	มหาวิปากานิ	๒๑,๓๒,๓๖	ยถากุตตานุสาเรน	๑๓,๔๑
มนวิญญานธวีถิ	๒๗	มหาเสโย	๕๒	ยถาสกผลมุปปุชช...	๗๕
มนสญเจตนา	๕๕	มานสี	๗,๔๓,๔๔	ยถาสกผลวเสณ	๗๖
มรณั	๔๓	มานสีโยชนั	๕๔	ยถาสกมภวโยเคน	๑๓
มรณกาลาทีสุ	๓๑	มานานุสโย	๕๓	ยถากปาฎิหาริยกาลาทีสุ	๓๑
มรณกาล	๔๒,๕๑	มาโน	๙,๑๒,๑๓,๕๔	ยามา	๓๔
มรณญโจบปตติยั	๕๒	มิจฉาทิฎุจิ	๓๙,๕๕	ยามานั	๓๖
มรณอุปสมสญญา...	๖๙	มิจฉาวายาโม	๕๕	ยวตายุกรมพุโัจฉินุณา	๓๓
มรณานุสสติ	๖๘	มิจฉาสงกบุโป	๕๕	ยวตายุกรมพุโัจฉินุณา	๕๑
มรณาสุนนวิถิยั	๔๓	มิจฉาสมาถิ	๕๕	ยววานุโลมา	๗๔
มรณดานั	๔๒	มิทุถั	๙	เยภุญเยน	๒๓
มหคคตั	๔๒	มิสสุสสงคเห	๕๕	โยคา	๕๔
มหคคตจิตตานิ	๒๔	มิสสุสสงคโห	๕๓,๕๖	รตจกุกมิว	๔๔
มหคคตชวณานิ	๓๑	มุจจิตุกมยตาถาณั	๗๒	รตธาตุ	๕๘
มหคคตภูตั	๔๓	มุทิตา	๑๐,๖๘	รสายตณั	๕๘
มหคคตโลกุตตรจิตตานิ	๑๘	มุฑูตา	๔๖	รสารมมณั	๒๓
มหคคตโลกุตตรชวณานิ	๒๒	มุสวาโก	๓๙	รโส	๔๕,๔๗
มหคคตวิปากานิ	๒๑,๒๒	มุสโสมั	๗๘	ราคจริตสุส	๖๘
มหคคตารมมณานิ	๒๔	มุลาณั	๖๑	ราคจริตา	๖๗
มหคคเต	๑๓,๑๔,๑๕	มุเลหิ	๓๙	ราคโทสโมหานั	๗๖
มหคคเตสุ	๑๔	เมตตะตา	๖๘	ราคาทโย	๖๓
มหนตั นาม	๒๘	เมตตะทาทโย	๖๙	ราชปุตเตติ	๖๖
มหนตั	๒๗	โมหจริตสุส	๖๙	รุปี	๑,๒๓,๔๕,๔๖,๕๑,๕๒,๖๒
มหาพรหมา	๓๔	โมหจริตา	๖๗		

พทานุกรม	ปิฎก	พทานุกรม	ปิฎก	พทานุกรม	ปิฎก
รูปกษนุโธ	๕๘	รูปาวจรจิตตยา	๔๔	โลกุตตร	๑
รูปกษนุโธว	๖๕	รูปาวจรปณจมชฌาน	๗๒	โลกุตตรจิตตานิ	๒๔
รูปชีวิต	๖๔	รูปาวจรปฏิสนธิ	๓๕	โลกุตตรจิตตเตสุ	๑๒
รูปชีวิตินุทริย	๖๔	รูปาวจรปฏิสนธิยา	๔๓	โลกุตตรชวานานิ	๓๒
รูปญเวทนา	๕๙	รูปาวจรปณจมชฌา...	๗๑	โลกุตตรวชชิตสพพา...	๒๔
รูปธมฺมา	๖๕	รูปาวจรภูมิ	๓๔,๓๕	โลกุตตรสงฆาต	๕๒
รูปธมฺมานมายุ	๒๗	รูปาวจรภูมิย	๓๓	โลกุตตเร	๕๘
รูปธฺาตุ	๕๘	รูปาวจรมานส	๕	โลกุตตเรสุ	๑๓
รูปปฏิสนธิกา นาม	๔๓	รูปิสุ	๕๒	โลกุตตโร	๕๙
รูปปวตฺติ	๕๑	รูปาพทานกษนุโธ	๕๘	โลก	๗๖
รูปเมว	๒๓,๓๗	รูปเ	๗,๒๕,๓๓	โลกิฏฐิทธิ	๑๕,๑๖
รูปปราศสโยชน	๕๔	ลกษณ	๔๖	โลกิมาเนน	๑๖
รูปรูป	๔๕	ลกษณตฺตย	๗๓	โลกิมุลาณี	๑๘
รูปโลก	๒๕,๔๐,๕๑	ลกษณรสปจฺจุปฺปฺจฺจา...	๗๓	โลกิมุเล	๑๒
รูปเวทนาที	๖๖	ลกษณรูป นาม	๔๖	โลกิมุเลน	๓๙
รูปสมฺมฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจฺจ	๔๗	ลกษณรูปานี	๔๘	โลกิมุเลสฺ	๑๕
รูปสฺส	๔๖,๖๒	ลกษณานี	๔๙,๕๐	โลกิสทคตฺติเตเสว	๑๑
รูปาทิกมฺปฺลทฺธปฺพฺพ	๔๒	ลกฺธปจฺจย	๒๗	โลโก	๙,๑๑,๑๙,๕๔,๕๕
รูปาทิปญฺจารมฺมณ	๒๓	ลกฺธมากาล	๗๑	โลหิตก	๖๘
รูปาทิวเสน	๖๓	ลกฺธปฺปวตฺติย	๓๑	โลหิตกสิณ	๖๘
รูปาทิเอเกการมฺมณเนว	๒๓	ลกฺธตา	๔๖	วจิกมม	๓๙
รูปาทิสฺ	๗๒	ลกฺธตาทิตฺตย	๔๘	วจิกมม นาม	๓๙
รูปาน	๖๒	ลกฺธตาทิทธิ	๔๙	วจิสฺสานุสฺาเรน	๖๖
รูปานี	๕๐	ลกฺธตาเทกาทส	๔๙	วจิทฺวาเร	๓๙
รูปายตน	๔๗,๕๘	โลก	๗๖	วจิวินฺตติ	๔๖
รูปารมฺมณ	๒๓,๒๗	โลกสงฺเกตนิมฺมิตา	๖๖	วจิวินฺตติทาส	๔๙
รูปารูปปฏิสนธิกา	๔๓	โลกิย	๔๖	วจิวินฺตติสงฺขาเต	๓๙
รูปาวจร	๑,๗,๔๘	โลกิเยป	๕๘	วจิวินฺตติสทฺททา...	๔๙
รูปาวจรกฺส	๓๙,๔๐,๔๑	โลกิเยสุ	๑๒	วจิวินฺตติสทฺทเทหิ	๔๙

ปทานุกรม	ปฏิรูป	ปทานุกรม	ปฏิรูป	ปทานุกรม	ปฏิรูป
วณู	๕๙,๖๑	วิจาโร	๙,๑๑,๕๕	วิญญาณาภิผล...	๖๑
วณูภาณี	๖๑	วิจิกิจญา	๙,๑๒,๕๔	วิญญาณานัน	๖๔
วณูโณ	๔๗	วิจิกิจญาจิตเต	๑๒,๕๖	วิญญาณูปาทานกฤษโธ	๕๘
วตถุ	๖๔	วิจิกิจญานีวรณ	๕๓	วิตกกวจริตสุส	๖๙
วตถุโต	๕๔,๕๖	วิจิกิจญานุสโย	๕๓	วิตกกวจริตา	๖๗
วตถุทาสก	๔๙	วิจิกิจญาสมปยุตตเมก	๒	วิตกกวชชชา	๑๓,๑๔
วตถุทวารารมมณานิ	๒๖	วิจิกิจญาสโยชน	๕๔	วิตกกวิจาร์ปิติวชชา	๑๔
วตถุณุมวิมุจจิต	๗๐	วิจิกิจญาสโยชน	๕๔	วิตกกวิจาร์ปิติสูเซ...	๔
วตถุณุมมา	๕๓	วิจิกิจญาสทคตจิตเต	๑๒,๑๖	วิตกกวิจาร์ปิติสูเซ...	๕,๗
วตถุวิปากา	๖๓,๖๔	วิจิกิจญาสทคตา	๑๖	วิตกกวิจาร์วชชชา	๑๓,๑๔
วตถุสกุเห	๒๔	วิจิจิททก	๖๘	วิตกกาทิกโมฬาริกงค	๗๑
วตถุณี นาม	๒๔	วิชชุนเตตถ	๑๕	วิตกกโก	๙,๑๐,๕๕
วตถุณเปนต์	๒๗	วิชชมาน	๖๖	วิตถารโต	๑๗
วสวัตติสุ	๓๖	วิชชมานปณตติ	๖๖	วิตถารา	๒๘
วสีภุต	๗๑	วิชชมานเนนวิชชมา...	๖๖	วิตถาเรน	๒๙
วสุตสทสทสทานิ	๓๖	วิชชมานเนนวิชช...	๖๖	วินิปาติกาสุราน	๓๖
วานมุตตา	๕๒	วิญญตติ	๔๖	วินิพโกครูป	๔๗
วานสงฆาตาย	๕๒	วิญญตติทวย	๔๖,๔๘	วินิลก	๖๘
วายนโม	๕๗	วิญญตติมปี	๔๘	วิปจจมานกมมมานูรูป	๔๒
วายนกลิน	๖๘	วิญญตติยา	๓๙	วิปลุสสานิมิตต	๗๕
วายนธาดู	๔๕	วิญญตติรูป นาม	๔๖	วิปสุสนากมมูจจาเน	๗๒
วิการรูป นาม	๔๖	วิญญาณ	๕๕,๕๙,๖๑	วิปสุสนาคมนวเสน	๗๕
วิกาโร	๔๖,๕๒	วิญญาณกฤษโธ	๕๘	วิปสุสนาคมนวเสเนว	๗๕
วิกุชชาติก	๖๘	วิญญาณญายต...	๓๘	วิปสุสนาปรมปราย	๗๔
วิกุชิตตก	๖๘	วิญญาณญายต...	๕,๖	วิปสุสนาปริปาก	๗๔
วิคตปจโย	๖๒	วิญญาณญายต...	๓๕	วิปสุสนตาน	๗๕
วิกุชณา	๗,๔๗,๕๐	วิญญาณธาดุน	๖๓,๖๔	วิปสุสนโต	๗๗
วิจาร์ปิติสูเซกคคตาสหิต	๔,๕,๗	วิญญาณปจญา นามรูป	๖๐	วิปากกฤษณา	๖๒
วิจาร์ปิติสูสมุขุปตติยา	๗๑	วิญญาณวเสน	๒๗	วิปากปจโย	๖๒

ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก
วิปากวณู	๖๑	วิสุทธีสงคห	๗๒	วฏฐานกาล	๓๒,๗๗
วิปากวเสน	๖๒	วิเสสกา	๑๕	วฏฐานคามินีวิปัสสนา	๗๔,๗๕
วิปากาน	๖๓,๖๔	วีตราคานมบุปนา	๓๐	วุดตนยานว	๒๖
วิปาเกสุ	๑๕	วีถิจิตตวเสนว	๓๔	วุดตาทิธมมตถา	๑
วิปุพุก	๖๘	วีถิจิตตทานิ	๒๘,๒๙,๓๓	เวทนา	๙,๑๙,๖๑
วิปุเลน	๗๘	วีถิจิตตวสานเน	๔๒	เวทนาภุขุโน	๕๘
วิปุยุตตปจโย	๖๒,๖๔	วีถิจิตตบุปาเท	๔๔	เวทนาภณสงขาร...	๔
วิภตต	๔๕	วีถิจิตตบุปาโท	๒๘	เวทนานุสสนาสติปิฎจัน	๕๖
วิภาคมิเททานิ	๖๐	วีถินิโย	๓๒	เวทนาปจจยา ตณหา	๖๐
วิภาคา	๔๕	วีถิมุตตสงคห	๓๔	เวทนาสงคห	๑๘
วิภาคโค	๕๘	วีถิมุตตทาน	๒๖	เวทนาเหตุโต	๑๘
วิภาวเย	๒๙	วีถิสงคห	๒๖	เวทนานุปาทานภุขุโน	๕๘
วิภุตมวิภุต	๒๗	วีมสธาธิปติ	๕๕	เวทบุผล	๓๕
วิภุตมารมมณ	๒๘	วีมสทธิปาโท	๕๗	เวทบุผลาน	๓๗
วิภุตาวิภุตเกโท	๒๙	วีริย	๙,๑๑	เวทบุผลเส	๔๑
วิภุตติมหนเต	๓๑	วีริยพล	๕๕,๕๗	โฏจพพ	๒๑
วิภุตตานิ	๒๒	วีริยสมโพซมงโค	๕๗	โฏจพพนภามาวจร...	๔๘
วิโมกขมุข	๗๕	วีริยธิปติ	๕๕	โฏจพพนภิจจ	๒๐
วิโมกโข นาม	๗๕	วีริยทธิปาโท	๕๗	โฏจพพนจิตต	๒๗
วิโมกโข	๗๓	วีริยอนุทริย	๕๕,๕๗	โฏจพพนเมว	๒๘
วิริตติตย	๕๗	วีสิตาการา	๖๐	โฏจพพนาวชชนวเสน	๒๑
วิริตติตยณเวกจนา	๕๘	วีสิต ธรรม	๑๖	โฏจพพนบุปาทา	๒๘
วิริตติตยวชชิตา	๑๔	วีสิติ	๔,๖,๑๑,๑๖	โฏจพพน	๑๗
วิริติโย	๑๒	วีสิตกปุตสทสนานิ	๓๘	โฏมิสสกวเสน	๖๖
วิริตวิชชิตา	๑๕	วีสิตวิธมปิ	๔๐	สททาคามิโน	๓๕
วิริตี	๑๕	วีสิตอาการา	๖๑	สททาคามิลลจิตต	๖
วีริย	๕๘	วีสิตานตตรมุตตมทิ	๒๔	สททาคามิมคค	๗๖
วิสยบุปวตติ	๒๖,๒๘	วีเสกวิส	๑๖	สททาคามิมคคจิตต	๖
วิสุ วิสุ	๑๒	วฏจัน	๗๑	สททาคามิอนาคามิ...	๗

ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก
สกทาคามี นาม	๗๖	สญญาวิราคั	๔๑	สตัดปี อภุสทวิปากจิตตานิ	๒
สกีเทว	๗๖	สญญีนั	๕๒	สตรตรส จิตตฤษณานิ	๒๗,๒๘
สกี	๓๒	สญญูปาทานกษนโธ	๕๘	สตรตรส	๑๕
สัฆานุสสติ	๖๘	สญฺจิ	๓๖	สตรตรเสว	๕๒
สงกุปปสสุทฺธิ	๕๘	สญฺจิกุปปสสุทฺธานิ	๓๘	สตรตวิญญานธาดูเวสน	๕๙
สงกุปปปีติโย	๕๘	สติ	๙	สตรตวิธมฺปิ ทวารรูปํ นาม	๔๗
สงกุปโป	๕๗	สตินทฺริยั	๕๕,๕๗	สตรตวิธา	๓๔
สงฺขั	๓๔,๓๖,๔๐,๕๙	สติพลั	๕๕,๕๗	สตรตวิธเน	๖๗,๗๒
สงฺขตั	๔๖	สติสมฺโพฆณฺจโค	๕๗	สตรตวิสติปฺญณฺมฺหิ	๑๓
สงฺขตธมฺมานั	๖๐	สติ	๕๘	สตรตวิสติมฺหคฺคต...	๑๔
สงฺขตาสงฺขตา	๖๕	สตรต	๑๐,๑๗,๒๕,๕๐	สตรตสฺมฺมฺจิ จิตตานิ	๒๒
สงฺขตารกฺษนโธ	๕๘	สตรต อนุสยา	๕๓	สตรตสฺส	๔๒
สงฺขตารมฺเม	๗๗	สตรต ฆานฺจคานิ	๕๕	สตรตาสฺสลาปคานิ	๓,๔๐
สงฺขตารปฺจยา วิญญานั	๖๐	สตรต โพฆณฺจคา	๕๗	สตรติเม เจตลิกา	๑๐
สงฺขตารา	๖๑	สตรตฺกฺขตฺตํ	๒๗,๓๑,๓๒	สตรติเม	๙
สงฺขตารูปาทานกฺษนโธ	๕๘	สตรตฺกฺขตฺตฺปรโม	๗๖	สตรเตว	๒๘
สงฺขตารุเปกฺขา	๗๔	สตรตจตฺตาลีส ติเหตุก...	๑๙	สทิสั	๔๒
สงฺขตารุเปกฺขานามั	๗๒	สตรตจตฺตาลีส	๑๙	สททธาดู	๕๘
สงฺขตารเน	๔๒	สตรตจตฺตาลีสจิตฺเตสฺสุ	๑๓	สทททวนกั	๔๙,๕๐
สงฺคหั	๑๓,๑๔,๑๕,๑๗,๔๕	สตรตจตฺตาลีสวิธฺเตสฺสุปิ	๑๓	สทททหุคฺคาทิวาทสกั	๔๙
สงฺคหฺมฺมฺตฺตํ	๒๖	สตรตติ	๑๑	สทททชฺชิตั	๕๑
สงฺคหิตา	๑๖	สตรตตีส	๑๕	สททททโย	๒๓
สงฺคโห นาม	๑๘	สตรตตีสวิธั	๘	สททททนี	๒๓
สงฺคโห	๑๓,๑๗,๒๔,๔๕,๕๗	สตรตตตีสปฺเปเกแทน	๕๗	สททททตณั	๕๘
สจฺจิกโรนฺโด	๗๔	สตรตธา	๒๔,๕๖,๕๗	สททททรมณฺณั	๒๓
สจฺจิกคตฺพุทฺธิ	๕๒	สตรตธากุสเส	๑๖	สททททรมณฺณาทีนิ	๒๓
สญญา	๙,๕๙	สตรตธาว	๑๖	สทโท	๔๕,๔๘,๕๒
สญญาภกฺษนโธ	๕๘	สตรตณนั	๖๓,๖๔	สทฺธา	๙,๕๘
สญญาวารวตฺถานสฺสุ	๖๙	สตรตปณฺณตฺตียั	๗๑	สทฺธาวจริตฺสฺส	๖๙

ปทานุกรม	ปิฎจก	ปทานุกรม	ปิฎจก	ปทานุกรม	ปิฎจก
สทฐาจิวิตา	๖๗	สพพจิตตสาธารณา	๙	สมาปชฺชนํ	๗๑
สทฐาทโย	๖๓	สพพสงคเห	๕๘	สมาปตติวิถีย์	๓๒
สทฐาปสุสทฐธิปิตโย	๕๗	สพพสงคโห	๕๓,๕๙	สมาเสน	๒๖
สทฐาพลํ	๕๕,๕๗	สพพากุสลโยคิน	๑๖	สมาเสวนตสุส	๗๑
สทฐาภิกุฑมปริสฺสุท...	๗๘	สพพากุสลสาธารณา	๑๑	สมุคฺคหิตํ	๗๐
สทฐินทฺหริยํ	๕๕,๕๗	สพพปาปฺถเนสุ	๑๒	สมุจฺจยํ	๕๓
สทฺธิ	๑๕	สพพารมมณานิ	๒๔	สมุจฺจยสงคโห	๕๓
สนิทฺตสนฺรูปี	๔๗	สพเพ	๕๘	สมุฏฺฐานา	๔๕
สนฺตติ	๔๖	สพเพสุมปี	๗๖	สมุทฺยสจฺจํ	๗๔
สนฺตติวเสน	๗๓	สพเพสฺสปี	๑๐	สมุทโย	๕๙,๖๐
สนฺตเมตํ	๗๑	สภาวตฺตา	๔๙	สมุทฺเทศา	๔๕
สนฺตติเกรูปี	๔๗	สภาวโต	๑๘,๕๒,๕๗	สมุปฺปนนํ	๗๐
สนฺตฺริณจิตฺตํ	๒,๓,๒๗	สภาวรูปํ	๔๕	สมุปฺปาทา	๖๑
สนฺตฺริณตฺตารมมณวเสน	๒๑	สมจตฺตาสีส โลกุตฺตรจิตฺตานิ	๗	สมุปฺปฏิจฺจนจิตฺตํ	๒,๓,๒๗
สนฺตฺริณตฺตารมมณานิ	๓๐	สมตฺตีสมมมฺภูจฺานเนสุ	๖๙	สมุปฺปฏิจฺจนนฺตํ	๒๗
สนฺตฺริณตฺตยํ	๒๐	สมถกมมฺภูจฺานสงคโห	๖๗	สมุปฺตวเสน	๔๗
สนฺตฺริณมหาวิปาก...	๒๕	สมถนิทฺเทศ	๖๘	สมุปฺยุตฺตปจฺจโย	๖๒
สนฺตฺริยมนานํ	๒๗	สมถวิปฺลฺสฺสนานํ	๖๗	สมุปฺยุตฺตวเสน	๖๒
สนฺธิ	๔๔	สมถสงคเห	๖๗	สมุปฺยุตฺตา	๑๓,๑๘
สนฺธิยํ	๓๔	สมนฺนตฺรปจฺจโย	๖๒	สมุปฺยุตฺตเทหิ	๔๒
สนฺธิสินฺนํ	๗๐	สมนฺุสฺสนตฺตสุส	๗๓	สมุปฺโยคํ	๑๓
สปกิณณกา	๑๑	สมปฺปิตํ	๗๐	สมุปฺโยคณฺสงคหํ	๑๗
สปฺปจฺจยํ	๔๖	สมมฺุทฺทิส	๑๗	สมุปฺโยโค	๑๐
สปฺปจฺจยเนสุ	๗๓	สมวีสฺตติ มคฺคจิตฺตานิ นาม	๗	สมุพฺปปลาโป	๓๙
สปฺปฏิมฺรูปฺถ	๔๗	สมาธิทฺหริยํ	๕๕,๕๗	สมภารสนฺนิเวสการํ	๖๕
สปฺปเกทฺปปวตฺติกา	๔๕	สมาธิพลํ	๕๕,๕๗	สมภูตฺตานิ	๔๘
สปฺปายา	๖๘	สมาธิสมโพชฺฌงฺโค	๕๗	สมมฺสนณานํ	๗๒
สปฺปายานิ	๖๙	สมาธิ	๕๗,๕๘	สมมฺสนณาณ	๗๓
สพพจิตตสาธารณา	๑๐	สมานา	๑๖	สมมฺสนฺรูปี	๔๕

ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก
สมมสนตสุต	๗๓	สหชาดา	๖๒	สุขสนตীরณโวจุทพพน...	๒๒
สมุมากมมนโต	๑๐,๕๕,๕๗	สหชาดาธิปติ	๖๓	สุขสนตীরนหสนานิ	๑๘
สมุมาทิฎุจ	๕๕,๕๗	สหชาดานัน	๖๒,๖๓,๖๔	สุขสนตীরณ	๑๗
สมุมาวาจา	๑๐,๕๕,๕๗	สหชาदानมธิฎุจจานภาเวน	๔๓	สุขสหคต	๓,๑๘
สมุมาวายาโม	๕๕,๕๗	สหหุตติโน	๔๙	สุขิตกรียโต	๓๐
สมุมาสงกโป	๕๕,๕๗	สหเหตุกามาวจร...	๑๒	สุขินุทริย	๕๕
สมุมาสติ	๕๕,๕๗	สหเหตุกาเนว	๑๙	สุขุมรูป	๔๗
สมุมาสมาธิ	๕๕,๕๗	สหเหตุกามาวจรปุณณ...	๑๕	สุขเขกคตตาสหิต	๔,๕,๗
สมุมาสมพุท	๑	สหพายตน	๖๑	สุขคดีย	๓๒
สมุมอาชีโว	๑๐,๕๕,๕๗	สหพายตนปัจจยา ผสโส	๖๐	สุขณต	๕๒
สโมธาน	๖๔	สอุปาทิเสสนิพพานธาดุ	๕๒	สุขณตาทิวิโมกโข	๗๕
สรสวเสน	๗๕	สาธารณา	๑๖	สุขณตานุปัสสนา นาม	๗๕
สรูปวเสน	๔๖	สาธารณาว	๗๖	สุขณตานุปัสสนา	๗๓
สลกขณรูป	๔๕	สาธุกมคคหิต	๗๑	สุขณโต	๗๓,๗๕
สลกขณา	๕๓	सानุโลมา	๗๔	สุขตนะเต	๕๔
สวดตุก	๔๒	สาสเน	๗๗	สุขตสสา	๓๕
สสงขารมสงขารวิปากานิ	๔๑	สาสว	๔๖	สุขตสสาน	๓๗
สสงขารวิปากานิ	๔๑	สิขาปปตดา	๗๔	สุขตสสี	๓๕
สสงขาริกจิตเตสุ	๑๒	สีตฺโณหตุสมณณาตา	๔๘	สุขตสสิน	๓๗
สสงขาริกบุญเกปิ	๑๖	สีลพพตปรามาสสโยชน	๕๔	สุขุทธจุก	๔๙,๕๐
สสงขาริกเมก	๒,๓,๔	สีลพพตปรามาสสโยชน	๕๔	สุขุทธาวาสภูมิ	๓๕
สสงขาร	๑๒	สีลพพตปรามาส	๕๓,๕๔	สุขุทธาวาสา	๓๕
สสทุมมคณุดตม	๑	สีลพพตูปาทาน	๕๓	สุขุทธาวาสเสสุ	๓๕,๔๑
สเสทขานญเจว	๕๐	สีลวิสุทฺธิ นาม	๗๓	สุพพตา	๔๔
สหชาต	๖๔	สีลวิสุทฺธิ	๗๒	สุภิกิณฺหา	๓๔
สหชาตปัจจโย	๖๒,๖๔	สีลानุสฺสติ	๖๘	สุภิกิณฺหาน	๓๗
สหชาตรูป	๖๕	สุข	๑๘,๑๙,๖๓,๗๓	สุภิกิณฺเฬสุ	๔๑
สหชาตรูปาน	๖๓,๖๔	สุขปุณณมฺหา	๓๐	สุภ	๑๕
สหชาตวเสน	๖๓,๖๔	สุขเมกตฺถ	๑๙	สุสมุจฺฉินฺนลีนหพฺพณฺนา	๔๔

ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก	ปทานุกรม	ปิฎก
เสกขปถุชชานัน	๓๒	โสตาปตติมคคณานัน	๕๕	โสฬส วิปากานี	๔๐
เสกขานัน	๓๐,๓๒	โสตาปนา	๓๕	โสฬส	๑๑
เสกขานมูทิส	๓๓	โสตาปนา โนนาม	๗๖	โสฬสจิตเตสุ	๑๓
เสนาสนญญการห	๖๓	โสตายตนัน	๕๘	โสฬสวิชา	๓๕
เสสฎฐานะสุ	๓๕	โสตินทริย	๕๕	โสฬสสินทริยธมมา	๕๖
โสภปริเทวทุกุขโหม...	๖๐	โสภนสาธารณา นาม	๑๐	หตติกุชิตตัก	๖๘
โสภากทิวจัน	๖๑	โสภนสาธารณา	๑๒	หทย	๒๕,๔๖
โสต้	๕๕	โสภนา	๑๐,๑๓	หทยรูป นาม	๕๕
โสตทสก	๕๙	โสภนानी	๓	หทยวตถุ	๕๕
โสตทวาร	๒๑	โสภเนสสุ	๑๒	หทยอินทริยรูปานี	๔๘
โสตทวารวรี	๒๖	โสภเนสเสว	๑๐,๑๓	หสนจิตต	๒๔
โสตทวาราทินี	๒๑	โสภนสสุ	๑๘,๑๙,๕๕	หสนจิตเต	๑๗
โสตทวาราทิส	๒๘	โสภนสสุชชานานี	๔๘	หสิตุปปาทจิตต	๓
โสตทวาราทิสูปิ	๒๒	โสภนสสุสปฏิสนธิกส	๓๐	หิริ	๙
โสตทวารากจิตตาทีน	๒๓	โสภนสสุสหคต	๒,๓,๔	หิริพล	๕๕
โสตธาตุ	๕๘	โสภนสสุสหคตกรिय...	๓๐	หีน	๗๔
โสตวิญญานัน	๒,๓,๒๖	โสภนสสุสหคตจิตตานี	๑๘	เหฎจิม	๒๙
โสตวิญญานธาตุ	๕๘	โสภนสสุสหคตชชานา...	๒๙	เหฎจิมารูปุปุชชิตา	๔๓
โสตวิญญานวรี	๒๗	โสภนสสุสหคตสนตริณ	๒๑	เหตุโว ปญจ	๖๑
โสตวิญญานวรีถยา	๖๖	โสภนสสุสหคตนาเว	๓๐	เหตุทิวเสน	๖๒
โสตาทโย	๒๑	โสภนสสุสหคตาว	๒๙	เหตุฆานจคมคคังคานี	๖๒
โสตาทีหิ	๔๙	โสภนสสุสินทริย	๕๕	เหตุปัจจโย	๖๒
โสตาปตติมคค	๗๖	โสฬส กปสทสสานี	๓๗	เหตุสจคเห	๑๙
โสตาปตติมคคจิตต	๖	โสฬส กปปานี	๓๗	เหตุ	๑๙